

ΤΕΙ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΚΑΙ ΕΛΕΓΚΤΙΚΗΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ
ΤΗΣ ΡΕΤΣΙΚΑ ΜΑΡΓΑΡΙΤΑΣ

**ΜΙΚΡΟΜΕΣΑΙΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ. ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ
ΤΟΥΣ. Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΔΥΤΙΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ.**

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ:
ΓΕΩΡΓΟΥΝΤΖΟΣ ΑΝΤΩΝΙΟΣ

ΚΑΛΑΜΑΤΑ
ΙΟΥΝΙΟΣ 2007

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	5
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1	7
ΜΙΚΡΟΜΕΣΑΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ.....	7
1.1. ΟΡΙΣΜΟΣ.....	7
1.2. ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ	12
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2	14
ΠΗΓΕΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ & ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ	14
2.1. ΔΑΝΕΙΑ ΜΕ ΚΡΙΤΗΡΙΟ ΤΟ ΣΚΟΠΟ ΚΑΙ ΤΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ.....	14
2.2 ΕΠΙΔΟΤΗΣΗ ΒΙΟΤΕΧΝΙΑΣ ΜΕ ΤΗΝ ΑΝΕ 197/11/3-4-1978.....	16
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3	17
ΕΙΔΗ ΜΙΣΘΩΣΗΣ	17
3.1 ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΗ ΜΙΣΘΩΣΗ (Leasing).....	17
3.1.1. ΔΑΝΕΙΣΜΟΣ.....	18
3.1.2. ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ.....	18
3.1.3. Η ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΗ ΜΙΣΘΩΣΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ	20
3.1.4. ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΤΟΥ ΚΛΑΔΟΥ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ.....	22
3.2.ΣΥΜΒΑΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΩΝ ΑΠΑΙΤΗΣΕΩΝ FACTORING).....	23
3.2.1 ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ.....	24
3.2.2. ΤΟ FACTORING ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ.....	25
3.3 FORFAITING.....	26
3.4. ΣΥΣΤΗΜΑ ΑΜΟΙΒΑΙΩΝ ΕΓΓΥΗΣΕΩΝ.....	28
3.4.1 ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΑΜΟΙΒΑΙΑΣ ΕΓΓΥΗΣΗΣ.....	28
3.4.2 ΟΙ ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ ΑΜΟΙΒΑΙΩΝ ΕΓΓΥΗΣΕΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ.....	29
3.5. ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΥ ΚΙΝΔΥΝΟΥ (Venture Capital).....	30
3.5.1 ΤΡΟΠΟΙ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ.....	33
3.5.2 ΧΡΟΝΟΣ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ.....	34
3.5.3 ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ.....	36
3.5.4 ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΚΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ.....	36
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4	39
ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΣ ΝΟΜΟΣ 2601/97.....	39
4.1 ΓΕΝΙΚΑ.....	39
4.2 ΣΚΟΠΟΣ.....	40
4.3 ΕΙΔΗ ΠΑΡΕΧΟΜΕΝΩΝ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ.....	40
4.4 ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΥΠΟ ΤΟ ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΤΩΝ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ.....	41
4.5 ΕΝΙΣΧΥΟΜΕΝΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ.....	44
4.6 ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΤΗΣ ΑΛΛΟΔΑΠΗΣ.....	46

4.7 ΜΗ ΕΠΙΛΕΞΙΜΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ	46
4.8 ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΥΠΑΓΩΓΗΣ ΣΤΟ ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΤΩΝ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ ΤΗΣ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΗΣ ΚΑΙ ΕΠΙΔΟΤΗΣΗΣ ΤΟΚΩΝ	46
4.9 ΣΥΓΧΡΟΝΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ	48
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5	55
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ.....	55
5.1 ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ.....	55
5.2. ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ.....	55
5.3. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ ΜΜΕ.....	56
5.4. ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ ΜΜΕ.....	58
5.4.1. ΜΕΤΡΑ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ ΜΜΕ.....	59
5.4.2. ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΕΝΕΡΓΕΙΩΝ.....	59
5.5. ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ (Ε.Π.Β.).....	60
5.5.1 ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 4 - ΜΕΤΡΟ 2.....	61
5.5.2 ΣΤΟΧΟΣ ΤΗΣ ΔΡΑΣΗΣ 4.2.10.....	62
5.5.3 ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ.....	63
5.6. ΑΝΑΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗ ΦΘΙΝΟΥΣΩΝ ΠΕΡΙΟΧΩΝ.....	63
5.6.1 ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ.....	64
5.6.2 ΥΠΟΒΟΛΗ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ.....	65
5.7. ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ - ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ.....	65
5.7.1 ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ ΜΜΕ.....	67
5.8. ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ URBAN.....	68
5.8.1 ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ ΜΜΕ.....	68
5.9. ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ ΚΟΝΒΕΡ II.....	69
5.9.1 ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ ΜΜΕ.....	70
5.10 ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΕΩΝ 2007-2013 - ΑΤΤΙΚΗ.....	72
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6	89
ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ - ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΝΟΜΟΥ ΔΥΤΙΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ.....	89
6.10 ΝΟΜΟΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ – ΓΕΝΙΚΗ ΕΙΚΟΝΑ ΕΩΣ 1991	89
6.2 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ	91
6.2.1 ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ – ΑΝΕΡΓΙΑ.....	93
6.2.2 ΕΞΕΛΙΞΗ ΑΝΕΡΓΙΑΣ	94
6.3 ΚΛΑΔΙΚΗ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΤΟΥ ΟΕΠ	95
6.4 ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΟ ΕΓΧΩΡΙΟ ΠΡΟΪΟΝ.....	96
6.5 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΔΥΤΙΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ.....	98
6.6 ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΤΟΥ ΔΕΥΤΕΡΟΓΕΝΟΥΣ ΤΟΜΕΑ	99
6.7 ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΟΙ ΤΟΜΕΙΣ:.....	100

6.8 ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ (ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ – ΒΙΟΤΕΧΝΙΑ).....	101
6.9 ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ.....	102
6.10 ΒΙΟΤΕΧΝΙΑ.....	103
6.11 ΒΙΠΑ ΣΧΙΣΤΟΥ.....	105
6.12 ΕΛΑΙΩΝΑΣ.....	106
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....	108
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	111

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Επί χρόνια υπήρχε βαθιά εδραιωμένη η πεποίθηση ότι η ύπαρξη ενός υπερβολικά μεγάλου αριθμού μικρομεσαίων επιχειρήσεων - για την ακρίβεια ενός πολύ μεγάλου αριθμού όχι μικρομεσαίου με την κοινοτική έννοια του όρου, αλλά μικρών και πολύ μικρών επιχειρήσεων - ήταν ένα μειονέκτημα της ελληνικής κοινωνίας, που της στερούσε τις δυνατότητες ταχύρυθμης ανάπτυξης και πλήρους εξομοίωσης με το ευρωπαϊκό βιομηχανικό μοντέλο ανάπτυξης. Εντούτοις τα πράγματα εξελίχθηκαν τελείως διαφορετικά. Έφτασαν λίγες δεκαετίες για να αλλάξουν ριζικά οι αντιλήψεις, για να γίνει αντιληπτό ότι δεν συνιστά μειονέκτημα, αλλά συγκριτικό πλεονέκτημα το γεγονός ότι κορμός της ελληνικής οικονομίας είναι οι μικρές και πολύ μικρές επιχειρήσεις. Οι ΜΜΕ κατέχουν υψηλή θέση στον τομέα της μεταποίησης και των υπηρεσιών, στο δευτερογενή και τριτογενή τομέα. Θα μπορούσε κανείς να επικαλεστεί πολλά επιχειρήματα για τη θετική όψη του γεγονότος αυτού. Ένα από τα επιχειρήματα αυτά, είναι η ευεργετική επίπτωση που έχει στην απασχόληση (εργασιακή πραγματικότητα) η οποία καλύπτει ένα μεγάλο ποσοστό του ενεργού μας πληθυσμού και οδηγεί στην παραγωγή σημαντικού τμήματος του Ακαθάριστου Εγχωρίου Προϊόντος και μεγάλου τμήματος του πραγματικού ΑΕΠ της χώρας αυτής. Το δεύτερο επιχείρημα είναι η εξαιρετικά μεγάλη ικανότητα προσαρμογής που έχει η ελληνική οικονομία στη νέα ιδεολογία και στα νέα στερεότυπα της παραγωγής και της αγοράς. Σε μια εποχή που κυριαρχούν έννοιες όπως η ευελιξία, η καινοτομία, η επωνυμία των προϊόντων και η ποιότητα, η μικρή και μεσαία επιχείρηση έχει την δυνατότητα να προσαρμοστεί πολύ πιο εύκολα, πολύ πιο γρήγορα, με πολύ λιγότερους τριγμούς και πολύ λιγότερες επιπτώσεις ως προς την απασχόληση. Για να γίνουν όλα αυτά και ακόμη περισσότερα, για να μπορέσει μια ΜΜΕ να σταθεί ισάξια απέναντι σε κάθε μεγάλη επιχείρηση, αλλά και στα δεδομένα του σκληρού ανταγωνισμού, χρειάζεται ενίσχυση και προσοχή από κάθε κυβερνητικό παράγοντα, ώστε να αναδείξει τις δυνατότητες και τα πλεονεκτήματά της. Ο ρόλος της μικρομεσαίας επιχείρησης, στην εποχή μας είναι πολύ σημαντικός αν και επισκιάζεται από τις «μεγάλες» επιχειρήσεις. Στην Ελλάδα

το 98% των επιχειρήσεων θεωρούνται μικρομεσαίες και είναι υπεύθυνες για το 60% της απασχόλησης. Κι όμως, η πολιτεία είχε αγνοήσει την μικρομεσαία επιχείρηση. Τα τελευταία χρόνια ωστόσο, γίνονται μερικές προσπάθειες από μέρους της πολιτείας για κάποια υποστήριξη και για κάποια θεμελίωση πιο υγιών βάσεων της μικρομεσαίας επιχείρησης, αλλά θα χρειαστούν μεγάλες και χρονοβόρες προσπάθειες από μέρους πολλών φορέων της πολιτείας καθώς και των ίδιων των επιχειρήσεων, ώσπου να φτάσουν στον επιθυμητό τελικό στόχο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

ΜΙΚΡΟΜΕΣΑΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ

1.1. ΟΡΙΣΜΟΣ

Στη χώρα μας, τα κριτήρια για τον προσδιορισμό μιας μικρομεσαίας επιχείρησης δεν έχουν προσδιοριστεί εντελώς. Στην πραγματικότητα δεν είναι και τόσο εύκολο, ιδιαίτερα αν προσπαθήσει κανείς να την προσδιορίσει κάνοντας συγκρίσεις μεταξύ διάφορων χωρών. Διότι διαφορετικό είναι το φάσμα μεγέθους των επιχειρήσεων στις ΗΠΑ, διαφορετικό στην Ιαπωνία, άλλο στη Γερμανία και πολύ διαφορετικό στη χώρα μας, που στην κυριολεξία είναι κορεσμένη από χιλιάδες μικρές επιχειρήσεις. Δηλαδή, το πρόβλημα είναι που σταματάει η μικρομεσαία και που σταματάει η μεγάλη. Αν λάβουμε υπόψη τον αριθμό των υπαλλήλων και το ύψος των πωλήσεων, διατρέχουμε τον κίνδυνο να έχουμε διαφορετικά μεγέθη από κλάδο σε κλάδο. Προκειμένου να αποφύγουμε τέτοιου είδους καταστάσεις και για να οριοθετήσουμε την μικρομεσαία επιχείρηση με μεγαλύτερη ακρίβεια, ίσως θα πρέπει να την εξετάσουμε έχοντας σαν βάση έναν συνδυασμό ποιοτικών κριτηρίων. Τα **ποιοτικά κριτήρια**¹ είναι τα εξής:

1. Η διοίκηση είναι αδέσμευτη. Δηλαδή συνήθως αυτοί που διοικούν είναι και ιδιοκτήτες και διοικούν όπως αυτοί κρίνουν.
2. Το κεφάλαιο προέρχεται από ένα άτομο ή από μια μικρή ομάδα ατόμων, οι οποίοι είναι και ιδιοκτήτες της επιχείρησης.
3. Οι λειτουργίες της επιχείρησης είναι συγκεντρωμένες και κατευθύνονται από μια ορισμένη περιοχή. Δηλαδή οι εργαζόμενοι και οι ιδιοκτήτες προέρχονται και μένουν στην ίδια περιοχή.
4. Το μέγεθος της επιχείρησης είναι μικρό σε σύγκριση με το μέγεθος του κλάδου. Δηλαδή, το ανώτερο όριο μεγέθους μιας μικρομεσαίας επιχείρησης,

¹ Acs, Zoltan J. and David B. Audretsch (eds.), 1993, *Small Firms and Entrepreneurship: An East-West Perspective*, Cambridge: Cambridge University Press.

μπορεί να αυξομειώνεται ανάλογα με το μέγεθος του κλάδου στον οποίο ανήκει.

Έτσι λοιπόν αυτά τα τέσσερα χαρακτηριστικά προσδιορίζουν τα ποιοτικά σύνορα μεταξύ μικρομεσαίας και μεγάλης επιχείρησης. Όσον αφορά στα **ποσοτικά κριτήρια** που οριοθετούν μια μικρομεσαία επιχείρηση είναι:

1. Το σύνολο του ενεργητικού της επιχείρησης. Δηλαδή ρευστά, αποθέματα, γη, κτήρια, μηχανήματα και οτιδήποτε άλλο είναι στην κυριότητα της επιχείρησης.
2. Συμμετοχή του ιδιοκτήτη (ίδια κεφαλαία).
3. Ετήσιες πωλήσεις.
4. Αριθμός των εργαζόμενων.

Από όλα τα κριτήρια που αναφέραμε μέχρι τώρα, (ποιοτικά και ποσοτικά), εκείνα τα οποία φαίνεται να έχουν επικρατήσει στη χώρα μας είναι έμμεσα τα ποιοτικά και άμεσα τα κριτήρια 3 και 4 από τα ποσοτικά. Συγκεκριμένα, όσον αφορά το ποσοτικά κριτήρια η πολιτεία θεωρεί λίγο- πολύ ως μικρομεσαία την επιχείρηση που έχει ετήσιες πωλήσεις μέχρι 300.000 ευρώ και απασχολεί υπαλλήλους από 0 - 49 εργαζόμενους. Τα νούμερα αυτά ευσταθούν μόνο για τη χώρα μας. Για παράδειγμα, στις ΗΠΑ μικρομεσαία θεωρείται η επιχείρηση που έχει μέχρι 500 υπαλλήλους ή ακόμα και μέχρι 1500, ανάλογα με τον κλάδο και τις ετήσιες πωλήσεις μέχρι του ποσού των 22 εκ. δολαρίων.

Όλοι οι κλάδοι των επιχειρήσεων μπορούν να χωριστούν σε τρεις κατηγορίες: βιομηχανικές (μεταποιητικές και κατασκευάστρες), εμπορικές (λιανικές και χονδρεμπόριο) και επιχειρήσεις παροχής υπηρεσιών. Οι λιανικές και οι εμπορικές μπορούν να μπουν κάτω από μια γενική κατηγορία: ως εμπορικές.

Συνήθως η μικρομεσαία επιχείρηση εμφανίζεται σε τομείς που απαιτούν απλή τεχνολογία, μικρό σχετικά κεφάλαιο, απλή οργανωτική δομή και σχετικά περιορισμένη αγορά. Πάντως είναι ολοφάνερο πως όσον αφορά στον αριθμό των επιχειρήσεων, οι ΜΜΕ ξεπερνούν τον αριθμό των μεγάλων. Τέλος, εκείνο που είναι ενδιαφέρον είναι ότι έχει αποδειχθεί πως κατά μέσο όρο η πολύ κερδοφόρα επιχείρηση, τα καταφέρνει καλύτερα από μια πολύ κερδοφόρα μεγάλη επιχείρηση, ενώ μια λιγότερα κερδοφόρα ΜΜΕ τα καταφέρνει χειρότερα από μια λιγότερα κερδοφόρα μεγάλη επιχείρηση. Με άλλα λόγια, οι πολύ κερδοφόρες ΜΜΕ έχουν μεγαλύτερη απόδοση ιδίων κεφαλαίων από ότι

οι μεγάλες επιχειρήσεις.

Εκτός από τα γενικά χαρακτηριστικά, υπάρχει και μια σειρά από ορισμούς, που αφορούν τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις, οι οποίοι λαμβάνουν υπόψη συγκεκριμένα κριτήρια για να κατατάξουν μια επιχείρηση σε αυτή την κατηγορία επιχειρηματικής δράσης. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ασχολήθηκε εκτεταμένα με το θέμα του ορισμού των ΜΜΕ αφού προέβη σε εκτίμηση της υφισταμένης κατάστασης στις χώρες της ΕΕ συμπεριλαμβανομένου και της Ελλάδας έχοντας υπόψη ότι:

- Η εφαρμογή ενός ολοκληρωμένου προγράμματος για τις ΜΜΕ προϋποθέτει και την ύπαρξη ενός ξεκάθਾਰου θεσμικού πλαισίου, μέρος του οποίου αποτελεί και ο εννοιολογικός προσδιορισμός τους.
- Η ΕΕ κατά την άσκηση διάφορων πολιτικών για τις ΜΜΕ λάμβανε υπόψη τη κάθε φορά και διαφορετικό ορισμό των υπαγομένων επιχειρήσεων.
- Τα κράτη – μέλη είχαν διαφορετικούς ορισμούς ανά περίπτωση για τις ΜΜΕ.
- Η ευρωπαϊκή ολοκλήρωση προϋποθέτει ενιαία αντιμετώπιση των επιχειρήσεων από όλα τα κράτη – μέλη. Σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή καθορίζονται οι εξής τύποι

μικρομεσαίων επιχειρήσεων και τα αντίστοιχα όρια τους:

1. Επιχειρήσεις « Μεσαίου Μεγέθους » : Οι επιχειρήσεις αυτές απασχολούν από 50-250 εργαζόμενους πλήρους απασχόλησης, που εργάστηκαν διαρκώς επί ένα έτος, έχουν ετήσιο κύκλο εργασιών που δεν υπερβαίνει 40 εκατ. Ευρώ.
2. Επιχειρήσεις «Μικρού Μεγέθους» : Οι επιχειρήσεις αυτές απασχολούν από 10-50 υπαλλήλους, έχουν ετήσιο κύκλο εργασιών που δεν υπερβαίνει τα 7 εκατ. Ευρώ.
3. Επιχειρήσεις «Πολύ Μικρού Μεγέθους» : Οι επιχειρήσεις (micro) αυτές αποτελούν μέχρι 10 άτομα προσωπικό. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ορίζει ότι, ανεξάρτητα από τον τύπο της επιχείρησης (μεσαία, μικρή, πολύ μικρή) και οι τρεις κατηγορίες επιχειρήσεων πρέπει να πληρούν το κριτήριο της ανεξαρτησίας, ποσοστό δηλαδή άνω των 25% του κεφαλαίου τους ή των δικαιωμάτων ψήφου να μην ανήκει σε επιχείρηση ανώτατης βαθμίδας. Αν, για παράδειγμα το 30% μιας πολύ μικρής επιχείρησης ανήκει σε μια επιχείρηση μεσαίου μεγέθους, τότε αυτή χάνει το δικαίωμα να συμπεριλαμβάνεται στις

πολύ μικρές επιχειρήσεις και το σχετικό ποσοστό (30%) του μετοχικού της κεφαλαίου προσμετράται αθροιστικά στα κεφάλαια της μεσαίας επιχείρησης. Εξετάζοντας την ελληνική πραγματικότητα σύμφωνα με τον ορισμό της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, μπορούμε να διαπιστώσουμε ότι το συντριπτικό ποσοστό των ελληνικών επιχειρήσεων είναι είτε πολύ μικρές είτε μικρού μεγέθους. Στην Ελλάδα σήμερα εφαρμόζεται η Πράξη του Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος και η οποία δίνει σαφή ορισμό σχετικά με το ποιες επιχειρήσεις χαρακτηρίζονται ως μικρομεσαίες, προκειμένου να λάβουν χρηματοδοτήσεις στα πλαίσια διαφόρων προγραμμάτων. Διαφορές στον ορισμό του μεγέθους μιας ΜΜΕ προκαλούνται επίσης από γεωγραφικές παραμέτρους πρώτα και κύρια από τις διαστάσεις των αγορών. Η κατηγοριοποίηση επιχειρήσεων είναι δύσκολη και πολύπλοκη διαδικασία, επειδή παράγοντες όπως ο κλάδος παραγωγής, η τεχνολογία, το μέγεθος της αγοράς, κ.α. διαφοροποιούν αξιολογούμενα το μέγεθος, τη φύση και τον τρόπο λειτουργίας των επιχειρήσεων. Συμπερασματικά μπορεί να αναφερθεί ότι δεν υπάρχει κανένας γενικά αποδεκτός όρος της έννοιας ΜΜΕ αλλά ορίζεται κάθε φορά σε σχέση με τις συγκεκριμένες οικονομικές και κοινωνικές συνθήκες κάθε χώρας και τις εφαρμοζόμενες πολιτικές.

Τέλος, αξίζει να παρατηρήσουμε ότι μια οικογενειακή επιχείρηση μπορεί να οριστεί ως ΜΜΕ όταν² : Α) Η διοίκηση ταυτίζεται με την κυριότητα, Β) Το διοικητικό προσωπικό είναι ελάχιστα εξειδικευμένο, Γ) Έχει μικρή διαπραγματευτική δύναμη στις προμήθειες και τις πωλήσεις, Δ) Έχει σχετικά ευκαμψία προσαρμογής στις εξελίξεις της προσφοράς και της ζήτησης, Ε) Έχει περιορισμένη δυνατότητα πρόσβασης σε πηγές χρηματοδότησης και ως εκ τούτου βασίζεται στην αυτοχρηματοδότηση (λόγω δυσκολιών πρόσβασης στις χρηματαγορές και σχεδόν μόνιμη έλλειψη επαρκών χρηματοδοτικών μέσων), ΣΤ) Κανένας εξωτερικός παράγοντας δεν επηρεάζει τις αποφάσεις του ιδιοκτήτη και διαχειριστή της επιχείρησης και τέλος Ζ) Στις περιπτώσεις βιοτεχνικής δραστηριότητας ο ίδιος ο επιχειρηματίας μπορεί ακόμα και να ασχολείται στην παραγωγή των προϊόντων της επιχείρησης.

² Acs, Zoltan J. and David B. Audretsch (eds.), 1993, *Small Firms and Entrepreneurship: An East-West Perspective*, Cambridge: Cambridge University Press.

1.2. ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

Το νομοθετικό πλαίσιο που κατά καιρούς έχει εφαρμοσθεί στην Ελλάδα αναφέρεται με σύντομο τρόπο και με χρονολογική σειρά, παρακάτω³:

I. Νόμος 4171/61 «Περί λήψεως μέτρων για την υποβοήθηση της ανάπτυξης στην Ελλάδα».

II. Νόμος 4458/65 «Περί βιομηχανικών περιοχών».

III. Αναγκαστικοί νόμοι 147/67 και 148/67 «Περί κινήτρων για τη βιομηχανία και την ενίσχυση της κεφαλαιαγοράς».

IV. Υπουργική εγκύκλιος: «Πενταετές πρόγραμμα ανάπτυξης της Ελλάδος 1960-1964» Υπουργείο Συντονισμού.

V. Νομοθετικό Διάταγμα 997/71 «Περί μέτρων επεκτάσεως της βιομηχανίας».

VI. Νομοθετικό Διάταγμα 1078/71 «Περί φορολογικών κινήτρων».

VII. Νομοθετικό Διάταγμα 1297/72 «Περί μεγάλων οικονομικών μονάδων».

VIII. Νομοθετικά Διατάγματα 1312/72 και 1313/72 «Περί περιφερειακής ανάπτυξης και της τουριστικής ανάπτυξης».

IX. Νομοθετικό Διάταγμα 331/74 «Περί ενίσχυσης της βιομηχανικής παραγωγής».

X. Νόμοι: 849/78, 1116/78, 289/81, 1262/82, 1360/83, 1416/84, 1479/84, 1682/87, 1892/90, 2234/94 και 2061/97 «Περί κινήτρων για την ενίσχυση της οικονομίας και την περιφερειακή ανάπτυξη της χώρας».

XI. «Προγράμματα Οικονομικής και Κοινωνικής Ανάπτυξης». Για τις περιόδους 1983-1987, 1988-1991, 1992-1995, 1996-1999 του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας.

XII. «Επιχειρησιακά Προγράμματα Βιοτεχνίας-Βιομηχανίας 1996-1999» του Υπουργείου Ανάπτυξης.

XIII. «Επιχειρησιακά Προγράμματα Εμπορίου - Τουρισμού 1996-1999» του Υπουργείου Ανάπτυξης.

XIV. «Επιχειρησιακά Προγράμματα Έρευνας και Τεχνολογίας 1996-1999» του Υπουργείου Ανάπτυξης.

XV. «Επιχειρησιακά Προγράμματα Πρωτογενή Τομέα 1996-1999» του Υπουργείου Γεωργίας.

³ Κλεάνθη Θωμαΐδη(2000). Πολιτική Κινήτρων υπέρ ΜΜΕ. Σταμούλης

Οι παραπάνω αναφερόμενοι νόμοι δείχνουν την εξέλιξη των ρυθμίσεων, που έγιναν αλλά και αυτών που σήμερα είναι σε ενέργεια, σε μια διαχρονική πορεία σαράντα (40) χρόνων. Σε όλο το χρονικό ορίζοντα είναι ευδιάκριτη η πολυπλοκότητα και η ποικιλομορφία των νόμων, γεγονός που σημαίνει ότι υπάρχει ενδογενής και εξωγενής ανεπάρκεια με συνεχή ετήσια μεταβολή. Αυτή η ιστορική διαχρονική παρουσία των μικρομεσαίων επιχειρήσεων στην οικονομική δραστηριότητα της Ελλάδος μπορεί να αποτελέσει πηγή πλούσιων γνώσεων και να συνδεθεί με τη σημερινή πραγματικότητα, της πορείας προς την Ευρωπαϊκή ολοκλήρωση μετά το 2001.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

ΠΗΓΕΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ & ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ

2.1. ΔΑΝΕΙΑ ΜΕ ΚΡΙΤΗΡΙΟ ΤΟ ΣΚΟΠΟ ΚΑΙ ΤΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ

Η διάρκεια της χρηματοδότησης αυτής της μορφής, εξαρτάται από το σκοπό για τον οποίο προορίζεται. Οι βραχυπρόθεσμες χρηματοδοτήσεις αφορούν δάνεια για κεφάλαια κίνησης, προκειμένου να καλυφθούν τρέχουσες λειτουργικές ανάγκες της επιχείρησης και η διάρκεια αποπληρωμής αυτών των δανείων είναι έως είκοσι τέσσερις (24) μήνες. Οι εμπορικές τράπεζες θεωρούν ιδιαίτερα κερδοφόρες τις χορηγήσεις βραχυπρόθεσμων δανείων για παραωνικούς ή εμπορικούς σκοπούς. Τα δάνεια αυτά είναι αυτορευστοποιούμενα, με την έννοια ότι τα ενεργητικά που αγοράζονται από τους δανειζόμενους, μέσω της παραγωγικής διαδικασίας και του εμπορίου, πωλούνται και δημιουργούν εισροή μετρητών που είναι μεγαλύτερη του ύψους του δανείου και των τόκων, ικανή να εξοφλήσει αυτό σε σύντομο χρονικό διάστημα⁴.

Οι εμπορικές τράπεζες προβαίνουν σε μεγάλη ποικιλία δανείων κυρίως για χρηματοδότηση πωλήσεων επί πιστώσει, εξομάλυνση εποχιακών διακυμάνσεων στο εμπόριο, αλλά και για να αντιμετωπίσουν οι επιχειρήσεις συνεχείς ανάγκες και όχι μόνο εποχιακές και σε αυτήν την περίπτωση οι τράπεζες για εξασφάλισή τους ζητούν παροχή εγγυήσεων βασιζόμενη σε περιουσιακά στοιχεία. Είναι δυνατόν οι τράπεζες να παραχωρούν για τις συνεχείς ανάγκες των επιχειρήσεων, βραχυπρόθεσμο δανεισμό με μορφή «ανοικτού λογαριασμού» μέχρι κάποιο ύψος χορήγησης, με το δικαίωμα όμως να το ανακαλέσουν μετά από σύντομη προειδοποίηση. Επίσης οι τράπεζες δανειοδοτούν εμπορικές ή και βιομηχανικές επιχειρήσεις δεσμεύοντας ως ενέχυρο, είτε τα αγορασθέντα εμπορεύματα ή τις πρώτες ύλες ή τα ήδη υπάρχοντα αποθέματα στις επιχειρήσεις. Μπορεί όμως να ζητήσουν

⁴ Bruno Dallago(2000), The Organisational and Productive Impact of the Economic System. The Case of SMEs, Small Business Economics 15: 303–319

υποθήκες επί παγίων ενεργητικών στοιχείων της επιχείρησης και σε περίπτωση ομόρρυθμων εταιρειών να έχουν εγγυήσεις επί της προσωπικής περιουσίας των εταίρων.

Οι μακροπρόθεσμες χρηματοδοτήσεις αφορούν δάνεια για κάλυψη μακροχρόνιων αναγκών της επιχείρησης, όπως αγορά κτιριακών εγκαταστάσεων, μηχανολογικού εξοπλισμού και λοιπών παγίων. Η διάρκεια αποπληρωμής του δανείου είναι μεγαλύτερη των τεσσάρων (4) ετών. Οι προϋποθέσεις που απαιτούνται προκειμένου να χρηματοδοτηθεί μια επιχείρηση με δανειακά κεφάλαια είναι τυπικές και ουσιαστικές. Για την κάλυψη των τυπικών προϋποθέσεων η επιχείρηση θα πρέπει να έχει **συσταθεί νόμιμα** και να λειτουργεί σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις. Να υπάρχουν **άδειες λειτουργίας** από όλους τους αρμόδιους φορείς (Κράτος -Επιμελητήρια). Οι ουσιαστικές προϋποθέσεις είναι σύμφωνα με τις απαιτήσεις του κάθε Πιστωτικού Ιδρύματος, οι οποίες περιγραφικά μπορούν να αναφερθούν⁵:

α) Τα κεφάλαια να προορίζονται για την κάλυψη των πραγματικών αναγκών της επιχείρησης έτσι όπως προσδιορίζει η τράπεζα και όχι η επιχείρηση,

β) Οι φορείς της επιχείρησης πρέπει να έχουν σοβαρές διαπροσωπικές σχέσεις με τα στελέχη των τραπεζών που είναι αρμόδια για την χρηματοδότηση,

γ) Η τράπεζα αφού εξετάσει την βιωσιμότητα της επιχείρησης θα συμφωνήσει για τη χρηματοδότηση, αν έχει εξασφαλίσει εκ των προτέρων με ακίνητη περιουσία της επιχείρησης ή του φορέα της διπλάσια αξία, το ύψος του παρεχόμενου από αυτήν δάνειο,

δ) Οι τράπεζες χρησιμοποιούν την χρηματοδοτική τους ικανότητα προκειμένου να προσελκύσουν την επιχείρηση να συμπράττει με αυτές και άλλες χρηματοοικονομικές λειτουργίες διότι έτσι αποκομίζουν περισσότερο κέρδος.

2.2 ΕΠΙΔΟΤΗΣΗ ΒΙΟΤΕΧΝΙΑΣ ΜΕ ΤΗΝ ΑΝΕ 197/11/3-4-1978.

Για την **επιδότηση της βιοτεχνίας** από τα ίδια διαθέσιμα των τραπεζών, τόσο

⁵ Panagiotis Liargovas(2005), The White Paper on Growth, Competitiveness and Employment and Greek Small and Medium Sized Enterprises Small Business Economics 11: 201-214,

για κεφάλαιο κινήσεως όσο και για πάγιες εγκαταστάσεις, ισχύουν οι ίδιοι όροι και προϋποθέσεις που ισχύουν για τη χρηματοδότηση της βιομηχανίας σύμφωνα με τους γενικούς κανόνες περί χρηματοδότησης που περιγράφονται κατά κύριο λόγο στη 1509/1/14-9-1968 απόφασης, της Νομισματικής Επιτροπής και σε μεταγενέστερες αποφάσεις και πράξεις του Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδας, π.χ. το ύψος του δανείου ανέρχεται στο 70% του ύψους της επένδυσης, η διάρκεια του δανείου είναι μέχρι 10 χρόνια από την ημερομηνία υπογραφής του συμβολαίου, η εξόφληση του δανείου γίνεται με ίσες τοκοχρεολυτικές δόσεις το πολύ ετήσιες.

Πέραν αυτών, οι ΜΜΕ έχουν τη δυνατότητα να χρηματοδοτηθούν με χαμηλότοκα δάνεια, με εγγύηση του Ελληνικού Δημοσίου, από το «**Ειδικό Κεφάλαιο**» που δημιουργήθηκε από την 197/1/28-7-66 ΑΝΕ. Τα κεφάλαια αυτά προέρχονται από δέσμευση ποσοστού των καταθέσεων των τραπεζών από την Τράπεζα της Ελλάδος και απαιτούν λιγότερες εξασφαλίσεις. Είναι όμως πολύ δύσκολο να χορηγηθούν από τις τράπεζες επειδή δεν αποκομίζουν μεγάλα κέρδη. Ουσιαστικά δηλαδή είναι ένα χρηματοδοτικό εργαλείο σε αδράνεια. Η χρηματοδότηση των βιοτεχνικών επιχειρήσεων περιλαμβάνει τις εξής μορφές⁶:

- Χορηγήσεις για ανέγερση, επέκταση, συμπλήρωση, αποπεράτωση κτιριακών εγκαταστάσεων,
- Χορηγήσεις για αγορά, εγκατάσταση ή μετεγκατάσταση μηχανολογικού εξοπλισμού,
- Κεφάλαια κίνησης μονιμότερου χαρακτήρα για την αντιμετώπιση εξόδων παραγωγής, δημιουργία αποθεμάτων, ά υλών, προϊόντων κ.λ.π. σε μόνιμη βάση,
- Κεφάλαια κίνησης βραχυπρόθεσμης φύσης για κάλυψη των αναγκών των επιχειρήσεων σε κεφάλαια κίνησης για την ολοκλήρωση του ετήσιου παραγωγικού τους προγράμματος,
- Χρηματοδότηση για προετοιμασία παραγγελιών,
- Χρηματοδότηση για κάλυψη δαπανών οργάνωσης.

⁶ Καινούργιος Φ. Δ(2003), Επιχειρηματικότητα ΜΜΕ και οικονομική ανάπτυξη, ΧΡΗΜΑ σελ 45-47

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

ΕΙΔΗ ΜΙΣΘΩΣΗΣ

3.1 ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΗ ΜΙΣΘΩΣΗ (Leasing)

Υπάρχουν τρία είδη μίσθωσης. Η χρηματοδοτική μίσθωση, η πώληση με επανεκμίσθωση και η διαχειριστική μίσθωση. Ο σχετικός Ελληνικός νόμος 1665/68 (ΦΕΚ 194 Α) προβλέπει ορισμένες φοροαπαλλαγές για τις (εκ)μισθωτικές συμβάσεις, καθώς και για τις εταιρείες εκμίσθωσης. Η προμήθεια της (εκ)μισθωτικής σύμβασης και τα μισθώματα επιβαρύνονται με ΦΠΑ. Τα μισθώματα εκπίπτουν από τα ακαθάριστα έσοδα του μισθωτή. Από την άλλη, η εταιρεία Leasing που παραμένει ιδιοκτήτης των εκμισθωμένων πραγμάτων καθ' όλο το διάστημα της μίσθωσης έχει δικαίωμα να πραγματοποιήσει αποσβέσεις ίσες με το σύνολο των αποσβέσεων που θα είχε δικαίωμα να πραγματοποιήσει ο μισθωτής αν είχε προβεί στην αγορά τους. Η χρηματοδοτική μίσθωση είναι ένα χρηματοδοτικό εργαλείο που σύμφωνα με αυτό παρέχεται η δυνατότητα στις επιχειρήσεις να αποκτούν πάγια περιουσιακά στοιχεία έναντι μισθώματος. Ο χρήστης (μισθωτής) μισθώνει εξοπλισμό (συνήθως καινούργιο) που ο εκμισθωτής έχει αγοράσει από προμηθευτή μετά από υπόδειξη του χρήστη και τον οποίο εξοπλισμό στη συνέχεια ο εκμισθωτής εκμισθώνει στο χρήστη. Η ελάχιστη διάρκεια της μίσθωσης βάση του σχετικού νόμου είναι τριετής (3ετής). Η εταιρεία έχει την **νομική ιδιοκτησία** του συγκεκριμένου παγίου στοιχείου, ενώ ο μισθωτής έχει την κατοχή και το δικαίωμα χρησιμοποίησής του (οικονομική ιδιοκτησία). Έτσι όλοι οι κίνδυνοι και τα σχετικά έξοδα λειτουργίας, ασφάλισης, φθοράς, συντήρησης κ.λ.π. βαρύνουν τον μισθωτή. Η χρηματοδοτική μίσθωση είναι μια μοντέρνα μορφή μεσοπρόθεσμης χρηματοδότησης, κατάλληλη για επιχειρηματίες που αναζητούν την ανανέωση, εκσυγχρονισμό ή και επέκταση των παραγωγικών εγκαταστάσεών τους, χωρίς να απαιτείται η διάθεση ιδίων κεφαλαίων ή η προσφυγή σε δανεισμό. Μετά τη λήξη της σύμβασης ο

χρήστης μπορεί ⁷:

- Να επιστρέψει τον εξοπλισμό,
- Να αγοράσει τον εξοπλισμό με την λήξη της σύμβασης, με την καταβολή τμήματος έως το 5% της αρχικής του αξίας,
- Να ανανεώσει τη σύμβαση, τουλάχιστον για ένα έτος με μίσθωμα πολύ χαμηλότερο. Και αυτή η μορφή χρηματοδότησης εμπεριέχει τυπικές και ουσιαστικές προϋποθέσεις χρηματοδότησης με δανεισμό, αν και εκ πρώτης όψεως φαίνεται πιο προσιτή μέθοδος. Το βασικότερο πλεονέκτημα της χρηματοδοτικής μίσθωσης είναι η χρηματοδότηση του συνόλου της αξίας του παγίου και η μη δημιουργία άμεσης ανάγκης ρευστών για την απόκτησή του, αφού το αγοράζει η εταιρεία Leasing για λογαριασμό της επιχείρησης.

3.1.1. ΔΑΝΕΙΣΜΟΣ.

- ◇ Η χρηματοδότηση γίνεται κατά 70% με μακροπρόθεσμο και κατά 30% με βραχυπρόθεσμο δανεισμό.
- ◇ Τα επιτόκια υποτίθενται: 18,5% του μακροπρόθεσμου δανεισμού και 21,5% του βραχυπρόθεσμου δανεισμού.
- ◇ Οι τοκοχρεολυτικές δόσεις είναι τριμηνιαίες ληξιπρόθεσμες.

3.1.2. ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ.

Στα **πλεονεκτήματα** της χρηματοδοτικής μίσθωσης για τους συναλλασσόμενους περιλαμβάνονται⁸:

1) Εξοικονόμηση κεφαλαίων. Η επένδυση μέσω Leasing αφήνει ανέπαφα τα κεφάλαια του επιχειρηματία, την πιστοληπτική του ικανότητα για άλλες αποδοτικές τοποθετήσεις.

⁷ Καινούργιος Φ. Δ(2003), Επιχειρηματικότητα ΜΜΕ και οικονομική ανάπτυξη, ΧΡΗΜΑ σελ 45-47

⁸ Κυριαζόπουλος Π(1988), Σύγχρονες μορφές Διοίκησης Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων, Σύγχρονη Εκδοτική

- 2) Βελτίωση της κεφαλαιακής συγκρότησης της επιχείρησης.
- 3) Οι καταβολές των μισθωμάτων μπορεί να προγραμματισθούν ώστε να καταβάλλονται σύμφωνα με τα ταμειακά προγράμματα της εταιρείας διευκολύνοντας έτσι τη ρευστότητά της.
- 4) Αύξηση της αποδοτικότητας της επιχείρησης.
- 5) Εξάλειψη των αρνητικών επιπτώσεων στην παραγωγικότητα από την οικονομική απαξίωση του μηχανολογικού εξοπλισμού.
- 6) Αποφυγή πληρωμής αυξημένων δαπανών σε συντήρηση μηχανημάτων.
- 7) Ανταπόκριση στις δυνατότητες και στις ανάγκες των μικρομεσαίων κυρίως επιχειρήσεων.
- 8) Ελάττωση των προς φορολογία κερδών, καθότι το σύνολο του μισθώματος αποτελεί εκπιπτόμενη φορολογική δαπάνη.
- 9) Κατά κανόνα το επιτόκιο είναι σταθερό στη χρηματοδοτική μίσθωση. Σε περιόδους μεγάλων διακυμάνσεων ο κίνδυνος της μεταβολής μεταφέρεται στο μισθωτή.
- 10) Δεν απαιτούνται συνήθως πρόσθετες εξασφαλίσεις όπως προσημειώσεις, υποθήκες κ.λ.π. έτσι οι ασφάλειες είναι μειωμένες και κατά κανόνα περιορίζονται στο μίσθιο.
- 11) Η διαδικασία στη διεκπεραίωση της αίτησης για χρηματοδοτική μίσθωση είναι κατά κανόνα ταχύτερη απ' ότι για χορήγηση ενός δανείου.
- 12) Παρουσιάζει πρόσθετη ασφάλεια για την τράπεζα, λόγω της κυριότητας του εκμισθωμένου πράγματος από την εταιρεία Leasing .
- 13) Εξασφαλίζεται ότι η χρηματοδότηση θα χρησιμοποιηθεί αποκλειστικά για το σκοπό που χορηγείται και όχι για να καλύψει άλλες ανάγκες.
- 14) Αύξηση του κύκλου εργασιών της τράπεζας με επέκταση της δραστηριότητάς της σε νέους κλάδους παραγωγικής δραστηριότητας με αποτέλεσμα να ισχυροποιήσει την φήμη και προβολή της τράπεζας, τόσο στο εσωτερικό όσο και στο εξωτερικό.
- 15) Στις περιπτώσεις που η Κεντρική Τράπεζα μιας χώρας δεν επιτρέπει στις τράπεζες τη μεσοπρόθεσμη χρηματοδότηση, ή θέτει φραγμούς ή πιστωτικούς περιορισμούς για την παροχή δανείων, τότε μπορεί να δοθεί μια λύση με την δημιουργία από αυτές θυγατρικών εταιρειών χρηματοδοτικής μίσθωσης.
- 16) Τέλος το καθεστώς της χρηματοδοτικής μίσθωσης τόσο σε μηχανήματα

όσο και σε ακίνητα, μπορεί να διευκολύνει σημαντικά την υλοποίηση μιας συγκεκριμένης πολιτικής για βιομηχανική περιφερειακή ανάπτυξη.

Ως **μειονεκτήματα** θα μπορούσαμε να αναφέρουμε τα εξής:

1) Ο μισθωτής χάνει την υπολειμματική αξία στο τέλος της περιόδου μίσθωσης, ενώ αν το είχε αγοράσει και είχε δανεισθεί για αυτό θα ήταν ιδιοκτήτης. Αυτό καλύπτεται εν μέρει με ρήτρα που δίνει διακριτική ευχέρεια στο μισθωτή να αγοράσει το πάγιο στοιχεί σε χαμηλή τιμή στο τέλος της περιόδου.

2) Την πιθανότητα να διαμορφωθούν μισθώματα σε υψηλά επίπεδα αφ' ενός λόγω ύπαρξης υψηλών επιτοκίων και αφ' ετέρου λόγω μη λειτουργίας ανταγωνιστικών δυνάμεων στην αγορά Leasing.

3) Πολυεθνικές εταιρείες χρηματοδοτικής μίσθωσης μπορούν να καθυστερούν την περαιτέρω ανάπτυξη της ενχώριας βιομηχανικής παραγωγής διευκολύνοντας τις εισαγωγές μηχανημάτων.

3.1.3. Η ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΗ ΜΙΣΘΩΣΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ .

Ο αναπτυξιακός θεσμός της *χρηματοδοτικής μίσθωσης* εισήχθη και στη Ελλάδα με την ψήφιση του Νόμου 1665/ΦΕΚ 194 Α/4-12-86.

Στην πρώτη φάση εφαρμογής του νέου θεσμού, αντικείμενο *χρηματοδοτικής μίσθωσης* είναι μόνο κινητά πράγματα (μηχανολογικός εξοπλισμός, μέσα μεταφοράς, εργαλεία) και η ελάχιστη διάρκεια χρηματοδοτικής μίσθωσης τα τρία χρόνια. Οι εταιρείες χρηματοδοτικής μίσθωσης πρέπει έχουν τη μορφή Α.Ε με αποκλειστικό σκοπό τη διενέργεια εργασιών χρηματοδοτικής μίσθωσης. Απαιτείται ειδική άδεια της τράπεζας της Ελλάδας. Στη χώρα μας σήμερα λειτουργούν δέκα (10) εταιρείες Leasing, όλες θυγατρικές τραπεζών⁹:

- **ABN AMBRO ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΗΣ ΜΙΣΘΩΣΗΣ Α.Ε.**
- **ALPHA LEASING Α.Ε.**
- **ATE LEASING Α.Ε.**
- **ERGOLEASING Α.Ε.**

⁹ Λιαρμακοπούλου Ι(2000), Κριτική της μεγιστοποίησης του κέρδους σα στόχου επιχειρηματικής συμπεριφοράς, Αθήνα σελ 45-68

- **ETBA LEASING A.E.**
- **EUROLEASE ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΕΣ ΜΙΣΘΩΣΕΙΣ A.E.**
- **ΙΟΝΙΚΗ LEASING A.E.**
- **LEASING ΕΘΝΙΚΗ**
- **ΠΕΙΡΑΙΩΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΕΣ ΜΙΣΘΩΣΕΙΣ A.E.**
- **ΣΙΤΥ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΕΣ ΜΙΣΘΩΣΕΙΣ A.E.**

Από αυτές μόνον η **ETBA LEASING**, η **ALPHA LEASING A.E.** και η **ΠΕΙΡΑΙΩΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΕΣ ΜΙΣΘΩΣΕΙΣ A.E** είναι εισηγμένες στο Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών.

Δεδομένου ότι το Leasing στην Ελλάδα καλύπτει μόνο το 7% των ετήσιων επενδύσεων σε κινητά πάγια, ενώ το αντίστοιχο ποσοστό στην Ευρώπη κυμαίνεται μεταξύ 25-30%, εκτιμάται ότι ο κλάδος θα συνεχίσει να αναπτύσσεται με αργότερους πλέον ρυθμούς απ' ότι στο παρελθόν, και κάτω από περισσότερο ανταγωνιστικές συνθήκες. *Η χρηματοδοτική μίσθωση είναι μια μοντέρνα μέθοδος χρηματοδότησης παγίων στοιχείων που βασίζεται στις παραδοσιακές τραπεζικές τεχνικές. Προσελκύει το ενδιαφέρον του μισθωτή, του εκμισθωτή, των τραπεζών, αλλά και αυτών που κατασκευάζουν και προσφέρουν τα μηχανήματα.*

Ορισμένες επιχειρήσεις είναι σε θέση και επιθυμούν να χρησιμοποιούν τα ίδια κεφάλαια που έχουν στη διάθεσή τους κατά καλύτερο τρόπο από το να τα δεσμεύσουν σε μηχανήματα ή ακίνητα, π.χ. χρηματοδοτώντας το μάρκετινγκ ή προγράμματα έρευνας και ανάπτυξης κ.λ.π. Επομένως *η χρηματοδοτική μίσθωση ενδείκνυται για μικρές και μεσαίες βιοτεχνικές και βιομηχανικές επιχειρήσεις*, που έχουν πολυετή εμπειρία και δραστηριοποιούνται στον κλάδο και οι οποίες χρησιμοποιούν την υπάρχουσα ρευστότητά τους στον ερευνητικό τομέα ή για χρηματοδότηση του κεφαλαίου κινήσεως. Οι επιχειρήσεις αυτές χρησιμοποιώντας τη χρηματοδοτική μίσθωση για την απόκτηση ενός μηχανήματος προσπαθούν να αυξήσουν την παραγωγικότητά τους βελτιώνοντας ποσοτικά και ποιοτικά τα παραγόμενα προϊόντα τους. Οι εταιρείες χρηματοδοτικής μίσθωσης δίνουν μεγάλη βαρύτητα κατά την

αξιολόγηση του επενδυτικού σχεδίου¹⁰:

- * Στη φερεγγυότητα του φορέα και την εμπειρία του,
- * Στο πόσο **εφαρμόσιμη** είναι η επενδυτική προσπάθεια,
- * Στις **μελλοντικές προοπτικές** της επιχείρησης,
- * Στην **ποιότητα** και τις **εναλλακτικές χρήσεις** ενός μηχανήματος ή κτηρίου.

3.1.4. ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΤΟΥ ΚΛΑΔΟΥ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Λόγω του υπάρχοντος ανταγωνισμού που συνεχώς εντείνεται στον κλάδο, οι εταιρείες χρηματοδοτικής μίσθωσης θα πρέπει να επιλέξουν κατάλληλες στρατηγικές για να επιβιώσουν. Εταιρείες που συνδέονται μετοχικά με τραπεζικούς οργανισμούς που διαθέτουν μεγάλο δίκτυο υποκαταστημάτων σε ολόκληρη την Ελλάδα, θα προσπαθήσουν να αξιοποιήσουν πλήρως τις δυνατότητες που παρέχονται σ' αυτές απευθυνόμενες σε κάθε είδους πελάτες. Αντίθετα, εταιρείες που συνδέονται μετοχικά με τραπεζικούς οργανισμούς που δεν διαθέτουν μεγάλο δίκτυο υποκαταστημάτων, είτε θα πρέπει να περιοριστούν σε μεγάλους ή μεσαίους πελάτες, ή θα πρέπει να στραφούν στην εξασφάλιση των απαραίτητων κατά περίπτωση συμμαχιών.

Τις στρατηγικές αυτές συμμαχίες τις βλέπουμε να αναπτύσσονται είτε με μεγάλες τράπεζες που δεν έχουν ακόμα αναπτυχθεί στο χώρο της χρηματοδοτικής μίσθωσης, είτε με μεγάλες ασφαλιστικές εταιρείες που διαθέτουν δίκτυο ανά την Ελλάδα, είτε με δικαιοπάροχους, είτε με μεγαλοεισαγωγείς, είτε με μεγάλους κατασκευαστές π.χ. αυτοκινήτων, μηχανημάτων, είτε με συνδυασμό των ανωτέρων συμμαχιών.

3.2.ΣΥΜΒΑΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΩΝ ΑΠΑΙΤΗΣΕΩΝ FACTORING).

To Factoring είναι μια αλληλόχρεος σύμβαση μεταξύ δύο επιχειρήσεων. Η

¹⁰ Κυριαζόπουλος Π.Γ-Τερζίδης Κ.Π((2000), Διοίκηση ΜΜΕ, Σύγχρονη Εκδοτική

επιχείρηση εκχωρεί, αντί συγκεκριμένης αμοιβής, τις μελλοντικές της απαιτήσεις από τους πελάτες της σε μια άλλη επιχείρηση (factor) που αναλαμβάνει την είσπραξη αυτών των απαιτήσεων. Ο factor τυπικά και ουσιαστικά χρηματοδοτεί την επιχείρηση, επίσης είναι δυνατόν να προσφέρει χρηματοοικονομικές υπηρεσίες στην επιχείρηση- πελάτη του. Ο όγκος της ασφαλισμένης πίστωσης βασίζεται στην εξασφάλιση της τράπεζας επί των κυκλοφορούντων ενεργητικών και ειδικότερα κατά των πελατών, αποθεμάτων ή άλλων εγγυήσεων. Στην Ελλάδα είναι κανόνας η χορήγηση δανείων να γίνεται μόνο με εγγύηση ώστε να ελαττώνεται ακόμη περισσότερο ο κίνδυνος μη εξυπηρέτησης του χρέους, σε περίπτωση ταμειακής αδυναμίας. Η χρηματοδότηση, μέσα από απαιτήσεις της εταιρείας κατά των πελατών της διεξάγεται είτε με ενεχυρίαση αυτών, οπότε η εταιρεία λαμβάνει δάνειο από το δανειστή, είτε με πώληση, οπότε η εταιρεία λαμβάνει μετρητά¹¹.

Οι κύριες υπηρεσίες που προσφέρει ο factor στην εταιρεία - πελάτη του είναι:

α) Ανάλυση πελατολογίου, αποστολή τιμολογίων και εξασφάλιση πληρωμής λογαριασμών εισπρακτέων.

β) Παροχή μετρητών μέχρι του 80% ή 90% της αξίας των τιμολογίων της επιχείρησης-πελάτη .

γ) Αποτίμηση πιστωτικών κινδύνων και ασφάλισης της επιχείρησης- πελάτη, έναντι μη παραγωγικών δανείων.

Φυσικά δεν είναι δυνατών, οποιοδήποτε προϊόν να επιδέχεται factoring. Οι εταιρείες factoring αποφεύγουν να αναλαμβάνουν την πρακτόρευση αγαθών που διακινούνται χύμα, που είναι ευπαθή, όπως τα νωπά προϊόντα ή έχουν υψηλό ποσοστό φύρας ή τέλος προϊόντα που απαιτούν μετά την πώληση συντήρηση. Επίσης αποφεύγουν την πρακτόρευση πολύπλοκων αγαθών ή υπηρεσιών. Αντίθετα επιδιώκουν την ανάληψη απαιτήσεων τρίτων σε βιομηχανικά προϊόντα ελαφρά ή βαριά, διαρκή καταναλωτικά αγαθά, έτοιμα ενδύματα, υφαντουργικά προϊόντα, υποδήματα, έπιπλα, προϊόντα μαρμάρου κ.α.

¹¹ Παπαδάκης(2002), Στρατηγική των επιχειρήσεων, Μπένος σελ 1-100

3.2.1 ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ.

Πλεονεκτήματα της χρηματοδότησης με απαιτήσεις θεωρούμε:

1. Την εξοικονόμηση δαπανών από το κλείσιμο του τμήματος πίστωσης της εταιρείας πελάτη και ανάθεση αυτής της δραστηριότητας στον factor.
2. Την αξιοποίηση από την εταιρεία-πελάτη της ευρείας εμπειρίας και γνώσης που διαθέτει ένας εξειδικευμένος factor σε κάποιο παραγωγικό κλάδο, των ευρύτερων τεχνικών και οικονομικών γνώσεων, (δηλαδή μπορεί να γίνει σύμβουλος σε θέματα σύνταξης προϋπολογισμών, διατήρηση άριστου επιπέδου αποθεμάτων) και της καλής φήμης και των γνωριμιών που διαθέτει. Έτσι μπορούν να προσφέρουν συμβουλευτικές υπηρεσίες, έναντι αμοιβής στους πελάτες.
3. Την πλήρη ανάληψη ή έστω μείωση των πιστωτικών κινδύνων και απειλών από την εταιρεία factoring που παρουσιάζονται στην εταιρεία-πελάτη.
4. Στις μικρές επιχειρήσεις ή στις επιχειρήσεις που βρίσκονται σε πλήρη αδυναμία να δανεισθούν από τράπεζες ή άλλες πηγές, μέσω factoring μπορούν να έχουν τη μοναδική διαθέσιμη πηγή άντλησης κεφαλαίων.
5. Την εξασφάλιση χρηματοδότησης στην εταιρεία-πελάτη που καλύπτει πραγματικές εμπορικές συναλλαγές και προάγεται έτσι η ταμειακή ρευστότητα της εταιρεία-πελάτη.
6. Αποτέλεσμα του προηγούμενου είναι ότι οι υπηρεσίες factoring χρησιμοποιούμενες στις εξαγωγές τις καθιστούν πιο ανταγωνιστικές και περισσότερο προσαρμοσμένες στις σημερινές ανάγκες και απαιτήσεις των συναλλασσομένων.
7. Την εξοικονόμηση κεφαλαίων της εταιρείας-πελάτη που μπορούν να χρησιμοποιηθούν για άλλες πιο αποδοτικές επενδύσεις. Π.χ. δυνατότητα μαζικών αγορών και αξιοποίηση εκπτώσεων λόγω πληρωμής τοις μετρητοίς.
8. Την μεσολάβηση της εταιρείας factoring σε μεγάλη έκταση μεταξύ βιομηχάνων και πωλητών μέσα στην ίδια χώρα, με συνέπεια να παράγονται καλύτερης ποιότητας προϊόντα και να συμβάλλει στην προσπάθεια βιομηχανικής ανάπτυξης.
9. Τη συμβολή της εταιρείας factoring στη συγκεντρωτική προώθηση των

εξαγωγών με την καθιέρωση των πιστωτικών μηχανισμών που διευκολύνουν την αύξηση των εξαγωγών παρέχοντας κίνητρα προς τους εξαγωγείς.

10. Για τις τράπεζες και τις θυγατρικές τους εταιρείες factoring, το σύστημα αυτό αποτελεί μηχανισμό προσέλκυσης αποκλειστικής πελατείας.

11. Η διαδικασία τεκμηρίωσης είναι απλούστατη. Τα αναγκαία δικαιολογητικά είναι μόνο τα αντίγραφα των τιμολογίων και το αντίγραφο φορτωτικής.

12. Ο επιχειρηματίας της εταιρείας-πελάτη αξιοποιεί το χρόνο του πιο παραγωγικά. Κύρια αποστολή του είναι η παραγωγή, βελτίωση του προϊόντος του, προσέλκυση πελατείας.

Μειοεκτήματα της χρηματοδότησης με απαιτήσεις μπορούμε να αναφέρουμε:

1. Το υψηλό κόστος χρηματοδότησης κυρίως όταν τα τιμολόγια είναι πάρα πολλά και μικρής σχετικά αξίας.
2. Σε περίπτωση πώλησης των απαιτήσεων δεν παρουσιάζονται στο κυκλοφορούν ενεργητικό του ισολογισμού της επιχείρησης τα πιο ρευστά ενεργητικά της στοιχεία. Αυτό έχει σαν συνέπεια οι προμηθευτές της να διστάζουν να χορηγήσουν εμπορικές πιστώσεις.

3.2.2. ΤΟ FACTORING ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ.

Ο εξαγωγικός προσανατολισμός της ελληνικής βιομηχανίας και οι προσπάθειες που καταβάλλονται για προώθηση των ελληνικών προϊόντων στις ξένες αγορές, επιβάλλουν την καθιέρωση των κατάλληλων πιστωτικών μηχανισμών που θα διευκολύνουν σημαντικά την αύξηση των εξαγωγών παρέχοντας κίνητρα ουσιαστικά προς τους εξαγωγείς. Πρέπει να σημειωθεί ότι όλες οι χώρες της δυτικής Ευρώπης έχουν εφαρμόσει το θεσμό, εδώ και πολλά χρόνια, εκτός από την Ελλάδα που θεσμοθέτησε το factoring το 1987 και καθόρισε τους όρους για την ίδρυση εταιρειών πρόσφατα. Η

Τράπεζα της Ελλάδος επιτρέπει στις τράπεζες να αναλαμβάνουν την είσπραξη οικονομικών απαιτήσεων των εξαγωγικών επιχειρήσεων. Δηλαδή¹²:

1. Επιτρέπεται στις εμπορικές τράπεζες που λειτουργούν στην Ελλάδα ή σε θυγατρικές τους ανώνυμες εταιρείες να διενεργούν πράξεις αναδόχου

¹² Porter M(1985), Competitive Advantage, N.Y, Free Press

είσπραξης εμπορευματικών απαιτήσεων ελληνικών εξαγωγικών επιχειρήσεων αναλαμβάνοντας την υποχρέωση να εξοφλήσουν και τις απαιτήσεις τους από εξαγωγές που πραγματοποιούνται δια μέσου αυτών.

2. Καθορίζεται ότι οι παραπάνω πράξεις θα διενεργούνται υπό κάποιους όρους και προϋποθέσεις:

I. Οι τράπεζες θα αναλαμβάνουν χωρίς χρονικό περιορισμό την κάλυψη των υποχρεώσεών τους που απορρέουν από τα συναπτόμενα συμβόλαια.

II. Για τις παραπάνω υπηρεσίες εισπράττεται κατά την οριστική εξόφληση του εξαγωγέα, προμήθεια σε δραχμές, επί της αξίας FOB του εξαγόμενου προϊόντος κ.α.

Στη συνέχεια με απόφαση της Τράπεζας της Ελλάδος οι εμπορικές τράπεζες που λειτουργούν στην Ελλάδα και η Αγροτική Τράπεζα ή θυγατρικές τους ανώνυμες εταιρείες μπορούν να προσφέρουν και άλλες σαφείς υπηρεσίες στα πλαίσια των θεσμών factoring / forfaiting. Το forfaiting όπως και το factoring χρησιμοποιούνται από τους εξαγωγείς σαν μέθοδος άμεσης ρευστοποίησης των οφειλών των πελατών τους και κάλυψη ταυτόχρονα, από τον πιστωτικό κίνδυνο που διατρέχουν.

3.3 FORFAITING.

Είναι, βασικά, η προεξόφληση γραμματίων, συναλλαγματικών ή άλλων αξιογράφων στη διεθνή χρηματαγορά χωρίς δικαίωμα επανεκχώρησης. Η λέξη προέρχεται από το Γαλλικό «*a forfait*» που σημαίνει «*απώλεια δικαιωμάτων*».

Με την προεξόφληση ο εξαγωγέας χάνει το δικαίωμα να εισπράξει από τον εισαγωγέα και ο forfaiter χάνει το δικαίωμα επανεκχώρησης σε περίπτωση μη πληρωμής της οφειλής από τον εισαγωγέα. Χρησιμοποιείται κατά κανόνα σε συναλλαγές με μεσοπρόθεσμη πίστωση 3 ετών και ο forfaiter ζητά εγγύηση από τράπεζα της εμπιστοσύνης του προκειμένου να δοθεί προεξόφληση χωρίς δικαίωμα επανεκχώρησης. Οι διαφορές μεταξύ **factoring**

και **forfaiting** εντοπίζονται στα ακόλουθα¹³:

- * Το **forfaiting** είναι μια *εφάπαξ χρηματοδότηση*, ενώ το **factoring** αποτελεί μια επαναλαμβανόμενη διαδικασία.
- * Με το **forfaiting** χρηματοδοτούνται συνήθως *μεσο-μακροπρόθεσμες απαιτήσεις*, ενώ με το **factoring** *βραχυπρόθεσμες*.
- * Το **forfaiting** εφαρμόζεται κυρίως στις *εξαγωγές κεφαλαιουχικών αγαθών*, πρώτων υλών και ημικατεργασμένων προϊόντων , ενώ το **factoring** αποτελεί μέθοδο *διαχείρισης και χρηματοδότησης απαιτήσεων*, που προέρχονται κατά κανόνα από επί πιστώσει εξαγωγικές πωλήσεις καταναλωτικών κυρίως αγαθών.
- * Η ανάπτυξη του **forfaiting** είναι συνυφασμένη με την εξέλιξη του *εξωτερικού εμπορίου Δύσης - Ανατολής* και μεταξύ *εκβιομηχανοποιημένων και αναπτυσσόμενων χωρών*. Το **factoring** λειτουργεί στις *αναπτυγμένες χώρες* και επομένως προσφέρεται για την εξυπηρέτηση των εξαγωγέων εκείνων που οι πωλήσεις τους κατευθύνονται σε χώρες αυτής της κατηγορίας.
- * Το **forfaiting** προϋποθέτει, συνήθως, *ύπαρξη συναλλαγματικής*, ενώ για το **factoring** , εκτός από εξαιρετικές περιπτώσεις, **αρκεί το τιμολόγιο**.

3.4. ΣΥΣΤΗΜΑ ΑΜΟΙΒΑΙΩΝ ΕΓΓΥΗΣΕΩΝ.

3.4.1 ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΑΜΟΙΒΑΙΑΣ ΕΓΓΥΗΣΗΣ.

Ένα από τα σημαντικότερα μέσα που προωθεί σήμερα η Ευρωπαϊκή Ένωση για την υποβοήθηση των ΜΜΕ στην προσπάθειά τους να αναπτυχθούν στο έντονα ανταγωνιστικό διεθνές περιβάλλον, είναι ο θεσμός των **Εταιρειών Αμοιβαίων Εγγυήσεων (ΕΑΕ)** ο οποίος προσφέρει μια λύση για τις ΜΜΕ που στηρίζεται στις δυνάμεις, αλλά και τους κανόνες της αγοράς. Οι ΕΑΕ έχουν φύση και προορισμό καθαρά επαγγελματικό, αποβλέπουν στην εξασφάλιση πρόσβασης των μελών

¹³ Κυριαζόπουλος Π.Γ-Τερζίδης Κ.Π(2000), Διοίκηση ΜΜΕ, Σύγχρονη Εκδοτική σελ 67-88

τους στο χρηματοπιστωτικό σύστημα και στηρίζονται στις αρχές της συνυπευθυνότητας, αλληλεγγύης και αμοιβαιότητας των μελών τους. Βασικός σκοπός τους είναι η παροχή εγγύησης υπέρ των ΜΜΕ-μελών τους για τη χρηματοδότησή τους από τις τράπεζες.

Ο θεσμός των ΕΑΕ απευθύνεται σε συγκεκριμένους εμπορικούς, βιομηχανικούς, βιοτεχνικούς, επαγγελματικούς και λοιπούς κλάδους ΜΜΕ σε τοπικό, περιφερειακό ή εθνικό επίπεδο και αποβλέπει κυρίως στη δημιουργία καλύτερων ευκαιριών χρηματοδότησης των ΜΜΕ. Αυτό επιτυγχάνεται με την παροχή εγγυήσεων στα μέλη τους για τη χρηματοδότηση τους από τα πιστωτικά ιδρύματα. Έτσι διευκολύνεται η πρόσβαση των μικρομεσαίων επιχειρήσεων στην πιστωτική αγορά και μειώνεται το κόστος δανεισμού τους. Και αυτό γίνεται γιατί οι ΕΑΕ οργανώνονται και λειτουργούν στη βάση της αρχής της συμμετοχής στον αμοιβαίο κίνδυνο, ενώ τα μέλη τους με τις εισφορές και τις προμήθειες που καταβάλουν, αποτελούν ένα όργανο επαγγελματικής ή περιφερειακής αλληλεγγύης. ΕΑΕ μπορούν να συσταθούν και μεταξύ προσώπων που έχουν δικαίωμα κυριότητας ή άλλο δικαίωμα πάνω σε ακίνητο, με σκοπό την παροχή εγγύησης στα μέλη τους για δάνειο που αυτά συνάπτουν και έχουν ως αντικείμενο την επιδιόρθωση ή «τακτοποίηση» της ιδιοκτησίας τους. Για την προώθηση του θεσμού παρεμβαίνει σχεδόν πάντα το κράτος με τη θέσπιση κατάλληλου νομοθετικού πλαισίου, την παροχή φορολογικών κινήτρων και την ουσιαστική οικονομική ενίσχυση για τη δημιουργία του αρχικού κεφαλαίου των ΕΑΕ, την κάλυψη δαπανών λειτουργίας τους και τέλος, τη σύσταση κεντρικών ή περιφερειακών φορέων (ταμείων) Αυτεγγύησης, οι οποίοι εγγυώνται κατά ένα ποσοστό (συνήθως 40-60%) την κάλυψη των παρεχόμενων εγγυήσεων, από τις ΕΑΕ.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση, προσπαθώντας να ενισχύσει τις ΜΜΕ, ενθαρρύνει και προωθεί το θεσμό, συγχρηματοδοτώντας την ίδρυση και λειτουργία ΕΑΕ και φορέων Αυτεγγύησης. Παράλληλα με διάφορα προγράμματα και ενέργειες στοχεύει¹⁴:

¹⁴ Marco van Gelderen(2000), Strategies, Uncertainty and Performance of Small Business Startups Free University Faculty of Economics

- ♦ στη δημιουργία ΕΑΕ στα κράτη-μέλη, όπου δεν έχει ακόμα αναπτυχθεί ο θεσμός (Ελλάδα, Ιρλανδία, Αγγλία),
- ♦ στην οργάνωση σεμιναρίων-συνεδρίων για την παροχή πληροφοριών σχετικά με την ορθολογικότερη οργάνωση και λειτουργία των ΕΑΕ,
- ♦ στην παροχή τεχνικής βοήθειας και πληροφόρησης στα κράτη-μέλη της από έναν οργανισμό μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, την Ευρωπαϊκή Ένωση Αμοιβαίων Κεφαλαίων (ΑΕCM).

3.4.2 ΟΙ ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ ΑΜΟΙΒΑΙΩΝ ΕΓΓΥΗΣΕΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ.

Ο θεσμός των ΕΑΕ εισήχθη στη χώρα μας, με το κεφάλαιο Α του Νόμου 2367/29-12-95 «*Νέοι χρηματοπιστωτικοί θεσμοί και άλλες διατάξεις*». Στο Νόμο αυτό καθορίζονται οι κατευθυντήριες γραμμές για τη λειτουργία των ΕΑΕ και παρέχεται η δυνατότητα περαιτέρω διαμόρφωσης και προώθησης του θεσμού, σύμφωνα με τις ανάγκες της ελληνικής αγοράς, με την έκδοση απαραίτητων Υπουργικών Αποφάσεων και Πράξεων του Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος. Η ρύθμιση του θεσμού των ΕΑΕ εντάσσεται στην πολιτική ενίσχυσης των μικρομεσαίων επιχειρήσεων και κρίθηκε επιβεβλημένη, ιδίως μετά την αποδυνάμωση του καθεστώτος των βιοτεχνικών δανείων και ιδιαίτερα μετά την κατάργηση της κρατικής επιδότησης του επιτοκίου. Κύριος σκοπός των ΕΑΕ είναι η διευκόλυνση των ΜΜΕ στην πρόσβασή τους στον τραπεζικό δανεισμό. Αυτό θα επιτευχθεί βέβαια όχι με μια πρόσκαιρη κοινωνική παροχή, αλλά με τη σωστή δόμηση των ΕΑΕ, την κατάλληλη στελέχωση, την εφαρμογή αυστηρών όρων κατά την αξιολόγηση και επιλογή των εγγυοδοτούμενων κ.α. Από την ευρωπαϊκή εμπειρία, αλλά και τα συμπεράσματα σχετικής μελέτης του ΕΟΜΜΕΧ (1994), προκύπτει ότι θα πρέπει αρχικά να επιδιωχθεί στη χώρα μας η δημιουργία μιας ή δυο ΕΑΕ με πολυκλαδικό χαρακτήρα, περιφερειακή εμβέλεια και την ευρύτερη δυνατή βάση μετόχων, ώστε να επιτευχθεί διασπορά του κινδύνου, με τη συμμετοχή ΜΜΕ, επιμελητηρίων, τραπεζών και συνεταιριστικών πιστωτικών ιδρυμάτων.

Είναι ένας θεσμός χρηματοδότησης ο οποίος στην πράξη δεν έχει εφαρμοσθεί. Υπάρχουν δυσκολίες στη σύσταση του φορέα από μέρους των επιχειρήσεων.

Δεν είναι “αποδεκτός” από τις τράπεζες. Επίσης υπάρχουν πολλά νομικά-τυπικά προβλήματα τα οποία δεν έχουν επιλυθεί ούτε έχουν κατοχυρωθεί νομοθετικά.

3.5. ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΥ ΚΙΝΔΥΝΟΥ (Venture Capital).

Με τον όρο **Επιχειρηματικό Κεφάλαιο** ονομάζονται διεθνώς τα μακροπρόθεσμα κεφάλαια τα οποία επενδύονται σε καινούριες ή νέες επιχειρήσεις, από ειδικές επενδυτικές εταιρείες, αλλά και από ιδιώτες, και τα οποία περιέχουν το στοιχείο του κινδύνου. Συγκεκριμένα, η ειδική επενδυτική εταιρεία προσφέρει κεφάλαια με κίνδυνο συμμετέχοντας στο μετοχικό κεφάλαιο της επιχείρησης, συγχρόνως όμως η εταιρεία καινοτομικού κεφαλαίου αναλαμβάνει την υποχρέωση να παράσχει συμβουλές στην επιχείρηση σε θέματα τεχνικά, οργανωτικά, εμπορικά και χρηματοδοτικά.

Το κεφάλαιο επιχειρηματικού κινδύνου διαφέρει από τη δανειακή χρηματοδότηση επειδή ο επενδυτής συμμετέχει στον κίνδυνο όπως και ο επιχειρηματίας και δεν έχει συνήθως εξασφαλίσεις. Η εταιρεία αποβλέπει στην πραγματοποίηση κερδών ή σε μορφή μερισμάτων ή σε μακροχρόνιες αποδόσεις επί του κεφαλαίου σε μορφή κερδών από την αποτίμηση των μετοχών.

Το επιχειρηματικό κεφάλαιο μπορεί να χρησιμοποιηθεί σε επιχειρήσεις από το αρχικό στάδιο δημιουργίας μέχρι την πλήρη ανάπτυξη των επιχειρήσεων. Λειτουργούσες επιχειρήσεις, οι οποίες πραγματοποιούν σε μεταγενέστερο στάδιο επέκταση ή εκσυγχρονισμό, μπορούν να ζητήσουν επιχειρηματικό κεφάλαιο το οποίο όμως ονομάζουμε **Αναπτυξιακό Κεφάλαιο**.

Συγκεκριμένα στο καινοτομικό κεφάλαιο υπάρχει μια επιπλέον διάσταση κινδύνου προερχόμενη είτε από την προσπάθεια εφαρμογής μιας νέας τεχνολογίας, είτε από την δραστηριοποίηση της επιχείρησης σε μια αγορά

που δεν είναι σαφώς προσδιορισμένη.

Αντίθετα με το Αναπτυξιακό Κεφάλαιο χρηματοδοτούνται υπάρχουσες ήδη επιχειρήσεις καλά οργανωμένες και λειτουργούσες σε γνωστή αγορά που χρησιμοποιούν δοκιμασμένη τεχνολογία και που ζητούν να κάνουν μια σημαντική επέκταση.

Οι εκπληκτικές αποδόσεις ορισμένων επενδύσεων σε τομείς προηγμένης τεχνολογίας (ηλεκτρονικά, πληροφορική, βιοτεχνολογία,) προσέλκυσαν χρηματοδοτικούς οργανισμούς και κυρίως τράπεζες στη συγκέντρωση **Venture Capital** στο οποίο, οι προσδοκίες των επενδυτών ήταν η επίτευξη μεγαλύτερων αποδόσεων από ότι στο Χρηματιστήριο. Σήμερα, παρά τη μείωση των τιμών των μετοχών του κλάδου, η προσφορά Venture Capital εξακολουθεί να είναι ισχυρή. Στις εθνικές αγορές μέσα στην ΕΕ διαπιστώνεται μια αυξανόμενη τάση διεθνοποίησης της Ευρωπαϊκής Βιομηχανίας *Καινοτομικού Κεφαλαίου*. Επενδυτές, στις πιο καθιερωμένες αγορές Επιχειρηματικού Κεφαλαίου, δημιουργούν δεσμούς και συνεργασίες με λιγότερο αναπτυγμένες αγορές, ενθαρρύνοντας έτσι την ανάπτυξη των τελευταίων.

Η Επιτροπή Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων αναγνωρίζει το σημαντικότερο ρόλο που παίζουν οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις στην ανάπτυξη των τοπικών αλλά και διεθνών οικονομιών διότι¹⁵:

- οι επιχειρηματίες που συμμετέχουν ενεργά στη διοίκηση της επιχείρησης παρακινούνται εύκολα και δεσμεύονται για να πετύχουν,
- οι σφικτές δομές διοίκησης που απαιτούνται στις ΜΜΕ επιτρέπουν την ανάπτυξη νέων τεχνολογιών, προϊόντων και παραγωγικών διαδικασιών με περισσότερη ακρίβεια και πιο αποτελεσματικά.
- οι ΜΜΕ είναι γενικά ευπροσάρμοστες και ανταποκρίνονται με τρόπο καινοτομικό σε νέες συνθήκες και ευκαιρίες που δημιουργούνται στην αγορά.
- οι επιχειρήσεις αυτές έχουν μεγάλη τάση για δημιουργία νέων θέσεων εργασίας και δημιουργία πλούτου.

Οι ΜΜΕ όμως αντιμετωπίζουν προβλήματα όπως:

¹⁵ Αποστολόπουλος Ιωάννης. Ειδικά Θέματα Χρηματοοικονομικής Διοίκησης. Εκδόσεις Α. Σταμούλης 1997.

- υψηλό κόστος δανεισμού,
- πλήρη απουσία ιδρυμάτων που να προσφέρουν τα νέα τραπεζικά προϊόντα όπως leasing, factoring κ.α.
- γεωγραφικούς παράγοντες οι οποίοι δυσχεραίνουν την πρόσβαση στις κύριες χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες,
- δυσκολία πρόσβασης σε εξειδικευμένες υπηρεσίες συμβούλων και εκπαίδευση των στελεχών τους.

Έτσι η Επιτροπή Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων αποφάσισε να ενισχύσει τις ΜΜΕ με τους εξής τρόπους:

- Συγχρηματοδοτώντας εθνικά προγράμματα για προσέλκυση παραγωγικών επενδύσεων,
- ενισχύοντας την παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών προς τις επιχειρήσεις,
- ενθαρρύνοντας νέους εναλλακτικούς τρόπους χρηματοδότησης.

Για τα Κεφάλαια Επιχειρηματικού Κινδύνου η κοινότητα έχει αναπτύξει τα εξής σχέδια:

- Δημιουργία εταιρειών Καινοτομικού Κεφαλαίου,
- Συμμετοχικά Κεφάλαια,
- Συμμετοχικά Δάνεια,
- Επιχορηγήσεις στις εταιρείες Καινοτομικού Κεφαλαίου,
- Εγγυημένα Κεφάλαια για ενίσχυση της ίδιας συμμετοχής σε επενδύσεις,
- Σχέδιο για την ανάπτυξη του κεφαλαίου για τη χρηματοδότηση των πρώτων φάσεων ανάπτυξης ενός επενδυτικού σχεδίου.

3.5.1 ΤΡΟΠΟΙ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ.

Η συμμετοχή μιας εταιρείας **Venture Capital** στο μετοχικό κεφάλαιο των επιχειρήσεων μπορεί να γίνει με πολλούς τρόπους. Τα κυριότερα μέσα που μπορεί να χρησιμοποιήσει μια εταιρεία Venture Capital είναι οι κοινές μετοχές, οι προνομιούχες μετοχές μετά ψήφου ή συνήθως χωρίς ψήφο, οι προνομιούχες μετατρέψιμες σε κοινές με διαφορετικές αξίες υπολογισμένες πάνω στις επιδόσεις της επιχείρησης σε συγκεκριμένους προκαθορισμένους

επιχειρηματικούς στόχους, οι προνομιούχες ή μη μετοχές υποχρεωτικά εξαγοραζόμενες μέσα σε ορισμένη χρονική περίοδο, σε προκαθορισμένη αξία από τους άλλους μετόχους, οι προνομιούχες με σταθερό μέρος με δικαίωμα συμμετοχής στα κέρδη και σωρευτικά, οι προνομιούχες με σταθερό μέρος (τόκο) ακόμη και σε περίπτωση ανυπαρξίας κερδών, δάνειο μετατρέψιμο σε μετοχές ή ακόμη και κοινό δάνειο σε συνδυασμό πάντοτε με συμμετοχή στο μετοχικό κεφάλαιο.

Συνήθως χρησιμοποιείται ένα πακέτο μέσων με τέτοιο τρόπο που να ταιριάζει και στην επενδυτική εταιρεία και στον επιχειρηματία. Έτσι, οι ανεξάρτητες εταιρείες **Venture Capital** προτιμούν να επενδύουν μέρος των κεφαλαίων τους σε κοινές μετοχές και το υπόλοιπο σε προνομιούχες γενικά μετοχές, ενώ οι εξαρτημένες από τράπεζες προτιμούν μεγαλύτερη αναλογία δανειακών διευκολύνσεων μετατρέψιμων ή μη σε μετοχές.

Σχετικά με τον έλεγχο της επιχείρησης, συνήθως όταν η εταιρεία επιχειρηματικού κεφαλαίου έχει εμπιστοσύνη στις διευθυντικές ικανότητες των φορέων, αφήνει σε αυτούς τη διοίκηση. Μόνο σε περίπτωση που έχει αμφιβολίες για τη διοίκηση ή υπάρχει ένας μόνο κύριος μέτοχος, τότε μπορεί να ζητήσει αυξημένη συμμετοχή στο διοικητικό συμβούλιο της επιχείρησης ή να υπάρχει τουλάχιστον ισοδύναμη εκπροσώπηση μεταξύ της διοίκησης, της επιχείρησης και της εταιρείας επιχειρηματικού κεφαλαίου.

3.5.2 ΧΡΟΝΟΣ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ.

Ένας άλλος παράγοντας που πρέπει να εξετασθεί μεταξύ της επιχείρησης και της εταιρείας επιχειρηματικού κεφαλαίου είναι ο χρόνος που θα γίνει η χρηματοδότηση. Μια στρατηγική που μπορεί να υιοθετηθεί είναι να προσπαθήσει η επιχείρηση να εξασφαλίσει αρκετά χρήματα από το αρχικό στάδιο της έρευνας και ανάπτυξης μέχρι την παραγωγή και επίτευξη συγκεκριμένων στόχων πωλήσεων. Αυτή η στρατηγική απαιτεί περισσότερη αρχική χρηματοδότηση και παρουσιάζει υψηλότερο κίνδυνο για την εταιρεία

επιχειρηματικού κεφαλαίου. Η εταιρεία για να εξασφαλισθεί απέναντι στον υψηλό κίνδυνο, απαιτεί υψηλότερες αποδόσεις στα κεφάλαιά της που σημαίνει μεγαλύτερη συμμετοχή σε ποσοστά στην επιχείρηση. Αποτέλεσμα είναι να διατεθούν στην εταιρεία επιχειρηματικού κεφαλαίου μετοχές σε χαμηλότερη τιμή ανά μετοχή απ' ότι είχαν αρχικά εκτιμηθεί.

Πάντως, με την πολιτική αυτή η επιχείρηση ελαττώνει τον κίνδυνο να βρεθεί χωρίς κεφάλαια σε κάποια κρίσιμη φάση της ανάπτυξής της εάν οι πραγματοποιούμενες εκτιμήσεις υπερβαίνουν τις προβλεφθείσες. Επίσης ελαττώνει σημαντικά το χρόνο που απαιτείται από πλευράς διοίκησης της επιχείρησης για νέες κάθε φορά διαπραγματεύσεις χρηματοδότησης, επικαιροποίηση του επιχειρηματικού σχεδίου και των ταμειακών προγραμμάτων (**cash flows**). Η πιο διαδεδομένη στρατηγική είναι η κατά στάδια χρηματοδότηση. Κατά τη διαδικασία αυτή κάθε στάδιο χρηματοδότησης συνδέεται με το χρόνο ολοκλήρωσης ορισμένων φάσεων και επίτευξης ορισμένων στόχων. Η μέθοδος αυτή έχει πολλά οφέλη τόσο για την επιχείρηση όσο και για την εταιρεία επιχειρηματικού κεφαλαίου. Για την εταιρεία επιχειρηματικού κεφαλαίου κάθε φάση στην εξέλιξη της επιχείρησης αντιπροσωπεύει λιγότερο κίνδυνο, καθόσον η επιχείρηση αποδεικνύοντας την ικανότητά της να επιτύχει διάφορους επιμέρους στόχους, αυξάνει τις πιθανότητές της να επιτύχει τον τελικό στόχο της. Κατά συνέπεια, ο κίνδυνος για την επιχείρηση ελαττώνεται προοδευτικά.

Γενικά οι πηγές χρηματοδότησης μιας επιχείρησης κατά τις φάσεις της εξέλιξής της εμφανίζονται στον επόμενο πίνακα¹⁶:

Πίνακας 1

φάσεις εξέλιξης της επιχείρησης	Πηγές χρηματοδότησης

¹⁶ Πειρουνάκης Νικόλαος. Χρηματοοικονομική διαχείριση. Εκδόσεις ANUBIS 1993

1 ^η και 2 ^η φάση (διαμόρφωση)	♦ Από προσωπικές αποταμιεύσεις, εμπορικές πιστώσεις, κρατικές επιχορηγήσεις, καινοτομικά κεφάλαια.
3 ^η φάση (γρήγορη ανάπτυξη)	♦ Από εσωτερική χρηματοδότηση, εμπορικές πιστώσεις, κρατικές επιχορηγήσεις, τραπεζικές πιστώσεις, καινοτομικά κεφάλαια.
4 ^η φάση (από την ανάπτυξη στην ωριμότητα)	♦ Προσφορά μετοχών στο κοινό, χρηματαγορές, κεφαλαιαγορές και σε ορισμένες περιπτώσεις καινοτομικά κεφάλαια.
5 ^η φάση (ωριμότητα και παρακμή του κλάδου)	Εσωτερική χρηματοδότηση, επαναγορά μετοχών, απόσχιση τμήματος της επιχείρησης, συγχωνεύσεις, εξαγορά και ανόρθωση ζημιογόνου επιχείρησης.

3.5.3 ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ.

Αντικειμενικός σκοπός μια εταιρείας επιχειρηματικού κεφαλαίου δεν είναι αποκλειστικά η συμμετοχή της στην επιχείρηση και η διαίωσιση της συμμετοχής αυτής, αλλά εξετάζεται η απαγκίστρωση της εταιρείας από την επιχείρηση σε κάποιο συγκεκριμένο χρονικό διάστημα, το οποίο αυτή έχει εκτιμήσει, όταν η αξία της επιχείρησης θα έχει φθάσει στο υψηλότερο σημείο. Λέγοντας εκτίμηση της αξίας μιας επένδυσης της εταιρείας επιχειρηματικού κεφαλαίου σε μια νέα επιχείρηση σημαίνει, πόση συμμετοχή θα πάρει για την επένδυσή της η εταιρεία. Γενικά η εταιρεία επιχειρηματικού κεφαλαίου βασίζει τις αποφάσεις της για την επιλογή επενδύσεων σε δύο παράγοντες:

1. **τον κίνδυνο** : εάν η εταιρεία εκτιμά μια επένδυση ότι περιέχει υψηλό κίνδυνο πιθανόν να την επιλέξει αλλά θα απαιτήσει μεγαλύτερο μερίδιο στη συμμετοχή.
2. **τους αντικειμενικούς επενδυτικούς στόχους της**: οι περισσότερες εταιρείες επιχειρηματικού κεφαλαίου ενδιαφέρονται για μακροχρόνιες

αποδόσεις των κεφαλαίων τους. Θεωρούν ότι μια επένδυση αξίζει τον κόπο, όταν είναι δυνατόν να επιτύχουν μια μεγαλύτερη απόδοση από αυτή που θα είχαν εάν τοποθετούσαν τα κεφάλαιά τους σε μία επένδυση χωρίς κανένα κίνδυνο.

3.5.4 ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΚΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ.

Σύμφωνα με τους κανονισμούς της τράπεζας της Ελλάδας οι τράπεζες μπορούν να χρηματοδοτούν μια επένδυση μέχρι το 70% του συνολικού κόστους της. Το υπόλοιπο 30% θα προέλθει από την ίδια συμμετοχή του ιδιώτη επενδυτή. Σε περίπτωση που ιδιώτης επενδυτής δεν είναι σε θέση να καλύψει την ίδια συμμετοχή του, θα μπορούσε να απευθυνθεί σε μια Τράπεζα Επενδύσεων και να ζητήσει τη συμμετοχή της τράπεζας στο μετοχικό κεφάλαιο της εταιρείας. Άρα η ιδέα του καινοτομικού κεφαλαίου, μπορούμε να πούμε ότι εφαρμόζεται από τις αναπτυξιακές τράπεζες στην Ελλάδα. Οι τράπεζες Επενδύσεων όπως είναι η **ΕΤΒΑ**, η **ΕΤΕΒΑ** και ορισμένες **Εμπορικές Τράπεζες**, πράγματι έχουν αναπτύξει δραστηριότητες συμμετοχής στο μετοχικό κεφάλαιο των εταιρειών.

Οι τράπεζες είναι από τη φύση τους συντηρητικές στην ανάληψη κινδύνου για την υποστήριξη μη δοκιμασμένων επιχειρήσεων, τεχνολογιών και προϊόντων, ο τόκος των χορηγούμενων δανείων μπορεί να είναι απαγορευτικός για τη ρευστότητα της επιχείρησης και τέλος η αδυναμία των τραπεζών να εκτιμήσουν τις τεχνολογικές και καινοτομικές πλευρές μιας νέας βιομηχανίας ή βιοτεχνίας, αποδεικνύει ότι το καινοτομικό κεφάλαιο είναι ένας θεσμός που δεν είναι δυνατόν να ενταχθεί στα πλαίσια των παραδοσιακών τραπεζικών δραστηριοτήτων. Για να ξεπεραστούν αυτές οι δυσκολίες τα κράτη έλαβαν διάφορα μέτρα. Έτσι, ιδρύθηκαν *Ειδικόί Χρηματοδοτικοί Οργανισμοί*, εξειδικευμένες εταιρείες θυγατρικές τραπεζών ή ειδικά ταμεία για την ενίσχυση του καινοτομικού κεφαλαίου. Στην Ελλάδα, την εφαρμογή αυτών των μέτρων στις συγκεκριμένες συνθήκες των Ελληνικών Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων, που κατέχουν ένα ρόλο-κλειδί στην ανάπτυξη της Εθνικής Οικονομίας, ανέλαβε να κάνει ο **Ελληνικός Οργανισμός Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων**

και Χειροτεχνίας (**EOMMEX**) ιδρύοντας το 1983 τη Διεύθυνση Καινοτομιών και Τεχνικής Ανάπτυξης.

Ο EOMMEX προωθεί και στηρίζει αυτό το πρόγραμμα σε τρία επίπεδα παροχής υπηρεσιών¹⁷.

1. Επίπεδο συμβουλευτικών υπηρεσιών,
2. Επίπεδο Τεχνικών υπηρεσιών, και
3. Επίπεδο χρηματοδοτικής υποστήριξης όπου:

⇒ επιχορηγούνται οι κατασκευές των προτύπων μοντέλων νέων προϊόντων ή νέων συστημάτων,

⇒ επιχορηγείται η προώθηση-υλοποίηση συγκεκριμένων έργων-πιλότων ευρεσιτεχνιών-καινοτομιών.

Παράλληλα το Υπουργείο Βιομηχανίας επιχορηγεί ερευνητικά προγράμματα στα πλαίσια του Προγράμματος Ανάπτυξης της Βιομηχανικής Έρευνας (ΠΑΒΕ).

Στην Ελλάδα σήμερα λειτουργούν οι εξής εταιρείες που δραστηριοποιούνται κυρίως στη διάθεση αναπτυξιακού κεφαλαίου (επέκταση, εκσυγχρονισμός), παρά αρχικού κεφαλαίου, σε μια επιχείρηση: 1) η **HELLINIC VENTURES S.A.**, 2) η **ALFA FINANCE venture capital**, 3) οι **ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΑΝΑΠΤΥΞΕΙΣ Α.Ε.**, 4) η **GLOBAL FINANCE S.A.**

Ο νόμος 1775/1988 που αναφέρεται στις εταιρείες επιχειρηματικού κεφαλαίου, δεν λειτούργησε σύμφωνα με τις προσδοκίες του νομοθέτη. Τα δυο βασικά προβλήματα ήταν:

- ο περιορισμός του σε επενδύσεις «υψηλής τεχνολογίας και καινοτομίας» και
- η γραφειοκρατική διαδικασία, κατά την έγκριση των επιδοτήσεων των επενδύσεων.

Στα πλαίσια του νόμου αυτού ιδρύθηκαν μόνο τρεις εταιρείες. Σε όλη τη διάρκεια της ισχύος του νόμου δεν υποβλήθηκαν παραπάνω από πέντε ή έξι αιτήσεις υπαγωγής, ενώ έχει πραγματοποιηθεί μόνο μία επένδυση. Αντίθετα, η

¹⁷ Κοινοτική Πρωτοβουλία KONVER II. Οδηγός Προγράμματος.1^{ος} Κύκλος Προκήρυξης Απρίλιος 1998. Ελληνική Δημοκρατία. Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας.

επιτυχία άλλων εταιρειών επιχειρηματικού κεφαλαίου που δεν υπάγονται στον νόμο αυτό, δείχνει ότι οι συνθήκες της ελληνικής οικονομίας είναι πρόσφορες για την ανάπτυξη του θεσμού.

Τις διάφορες ατέλειες που δεν διευκόλυναν την ανάπτυξη του θεσμού ήρθε να διορθώσει ο νόμος 2367/1995 με την εισαγωγή του θεσμού των Εταιρειών Κεφαλαίου Επιχειρηματικών Συμμετοχών (ΕΚΕΣ). Η θεσμοθέτηση των ΕΚΕΣ στην Ελλάδα εξασφαλίζει τις πρώτες αναγκαίες προϋποθέσεις για την επίλυση του προβλήματος της χρηματοδότησης των ελληνικών πρωτοβουλιών. Πιστεύεται ότι σύντομα θα δημιουργηθούν νέες ΕΚΕΣ στην Ελλάδα, κυρίως από τις τράπεζες επενδύσεων εφόσον αυτές διαθέτουν προσωπικό με εμπειρία σ' αυτά τα θέματα, είτε από άλλους οικονομικούς οργανισμούς και κρατικούς ή ιδιωτικούς φορείς. Ήδη η *Ελληνική Τράπεζα Βιομηχανικής Αναπτύξεως* κινείται προς αυτή την κατεύθυνση παρέχοντας χρηματική υποστήριξη, μέσα σε υπολογισμένους κινδύνους, σε καινοτομικές επενδύσεις, ενώ παράλληλα δραστηριοποιείται και σε μετοχικές τοποθετήσεις της σε καινοτομικές δραστηριότητες και προχωρώντας στην ίδρυση μιας αυτοτελούς εταιρείας καινοτομικού κεφαλαίου.

Οι ρυθμοί ανάπτυξης της **Ελληνικής Οικονομίας** και της βιομηχανίας ειδικότερα, είτε λόγω μεγέθους, είτε λόγω μη ανταγωνιστικότητας, είναι τέτοιοι που δεν ευνοούν τη δημιουργία κερδοφόρων επενδύσεων που θα προσελκύσουν τα κεφάλαια των απαιτητικών επενδυτών καινοτομικού κεφαλαίου. Η τεχνολογική υστέρηση της χώρας, ειδικότερα στον τομέα της υψηλής τεχνολογίας, αφαιρεί τη δυνατότητα σ' αυτήν να δημιουργήσει επενδυτικές ευκαιρίες στον τομέα αυτό. Το **καινοτομικό κεφάλαιο** είναι ένα χρήσιμο εργαλείο που μπορεί να χρησιμοποιηθεί στα πλαίσια του προγράμματος οικονομικής ανάπτυξης κάθε χώρας σε συνδυασμό με τους εκάστοτε αναπτυξιακούς νόμους, προσαρμοζόμενο στις ιδιαιτερότητες κάθε χώρας προς όφελος κυρίως των καινοτομικών πρωτοβουλιών που αυτή θέλει να προωθήσει.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΣ ΝΟΜΟΣ 2601/97.

4.1 ΓΕΝΙΚΑ.

Το σημαντικότερο χρηματοδοτικό εργαλείο για τις επιχειρήσεις είναι ο νόμος «Περί κινήτρων για την ενίσχυση της οικονομίας και την περιφερειακή ανάπτυξη της χώρας». Είναι μεγάλη η σπουδαιότητα της νομοθετικής αυτής ρύθμισης για την χώρα, αποτελεί το κλειδί της ορθολογικά σχεδιασμένης ανάπτυξης και προβλέπει την δωρεάν ενίσχυση των επιχειρήσεων για την προμήθεια πάγιων εγκαταστάσεων σε κτήρια, μηχανήματα και λοιπό εξοπλισμό. Προβλέπει επίσης και την καταβολή ποσοστού επί του επιτοκίου δανεισμού των επιχειρήσεων, εφόσον γίνει δανεισμός. Ακόμη προβλέπει την μη φορολόγηση των κερδών για μια πενταετία από την λήξη της κατασκευαστικής περιόδου, είναι δηλαδή ένας έμμεσος τρόπος χρηματοδότησης. Μπορούμε να πούμε ότι ο νόμος αυτός αποτελεί μέτρο ανάπτυξης για την Εθνική Οικονομία έτσι όπως την σχεδιάζει κάθε φορά η Πολιτική Ηγεσία της Χώρας.

Για τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις ο νόμος αυτός είναι από τα καλύτερα χρηματοδοτικά εργαλεία, έχει όμως δύο βασικά μειονεκτήματα: α) Διέπεται από χρονοβόρες διαδικασίες οι οποίες πολλές φορές εξανεμίζουν τα πλεονεκτήματά του. β) Κάνει διακρίσεις σε κλάδους και σε αντικείμενα δραστηριότητας, αποκλείοντας ορισμένες επιχειρήσεις.

4.2 ΣΚΟΠΟΣ.

Σκοπός του Νόμου είναι η ανάπτυξη των ιδιωτικών επενδύσεων στην Ελλάδα και μέσω αυτών¹⁸:

- Η συμβολή στην επίτευξη των στόχων της περιφερειακής ανάπτυξης.
- Η αύξηση των θέσεων απασχόλησης.

¹⁸ Προγράμματα Ενίσχυσης Μικρών και Μεσαίων Επιχειρήσεων για μια ισχυρή Ελληνική Οικονομία.

- Η αύξηση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων.
- Η αναδιάρθρωση ταμείων και κλάδων της παραγωγής.
- Η αξιοποίηση επιχειρηματικών ευκαιριών στον ελληνικό και τον ευρύτερο διεθνή χώρο.
- Η συμβολή στην προστασία του περιβάλλοντος και την εξοικονόμηση ενέργειας.

4.3 ΕΙΔΗ ΠΑΡΕΧΟΜΕΝΩΝ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ.

Για την πραγματοποίηση επενδύσεων, προγραμμάτων και επιχειρηματικών σχεδίων, παρέχονται τα ακόλουθα είδη επενδύσεων¹⁹:

1. Επιχορήγηση χρηματικού ποσού από το Δημόσιο για την κάλυψη τμήματος της ενισχυμένης δαπάνης της επένδυσης ή του επιχειρηματικού σχεδίου.
2. Επιδότηση των τόκων των μακροπρόθεσμων δανείων τετραετούς τουλάχιστον διάρκειας από το Δημόσιο.
3. Επιδότηση δόσεων της χρηματοδοτικής μίσθωσης από το δημόσιο.
4. Φορολογική απαλλαγή ύψους μέχρι ενός ποσοστού ή του συνόλου της αξίας της πραγματοποιούμενης δαπάνης της επένδυσης ή και της αξίας της χρηματοδοτικής μίσθωσης καινούργιου μηχανολογικού και λοιπού εξοπλισμού.
5. Ειδικά κίνητρα για σημαντικές βιομηχανικές, μεταλλευτικές και τουριστικές επενδύσεις, ύψους άνω των είκοσι πέντε (25) δις εκατομμύρια δραχμές.

4.4 ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΥΠΟ ΤΟ ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΤΩΝ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ.

Στο καθεστώς των ενισχύσεων του νόμου υπάγονται οι ακόλουθες κατηγορίες επιχειρηματικών δραστηριοτήτων για τις επενδυτικές και λοιπές δαπάνες τους:

⇒ **Οι μεταποιητικές επιχειρήσεις που ασκούν τις εξής δραστηριότητες:**

- Βιομηχανία τροφίμων και ποτών,

¹⁹ Προγράμματα Ενίσχυσης Μικρών και Μεσαίων Επιχειρήσεων για μια ισχυρή Ελληνική Οικονομία.

- Παραγωγή προϊόντων καπνού,
- Παραγωγή κλωστοϋφαντουργικών υλών,
- Παραγωγή χαρτοπολτού, χαρτιού και προϊόντων από χαρτί,
- Κατασκευή ιατρικών οργάνων,
- Κατασκευή μηχανημάτων και ειδών εξοπλισμού, μηχανών γραφείου και συσκευών, επίπλων, αυτοκινήτων,
- Ανακύκλωση,
- Παραγωγή ηλεκτρικού ρεύματος κ. α.

⇒ **Επιχειρήσεις που παράγουν ενέργεια**, σε μορφή νερού, ατμού , ή παράγουν στερεά καύσιμα από βιομάζα, επιχειρήσεις συμπαραγωγής ηλεκτρισμού και θερμότητας ή επιχειρήσεις παραγωγής ηλεκτρισμού από ήπιες μορφές ενέργειας και ειδικότερα αιολική , ηλιακή γεωθερμική.

⇒ **Επιχειρήσεις (εργαστήρια) εφαρμοσμένης βιομηχανικής, ενεργειακής, μεταλλευτικής, γεωργικής, κτηνοτροφικής, δασικής και ιχθυοκαλλιεργητικής έρευνας.** Επίσης επιχειρήσεις ανάπτυξης τεχνολογιών και βιομηχανικών σχεδίων.

⇒ **Επιχειρήσεις ανάπτυξης λογισμικού.**

⇒ **Επιχειρήσεις παροχής υπηρεσιών** εξαιρετικά προηγμένης τεχνολογίας, εφόσον οι επιχειρήσεις αυτές ανήκουν στους τομείς πληροφορικής, τουρισμού, έρευνας, καθώς και τεχνολογικής υποστήριξης βιοτεχνικών και βιομηχανικών δραστηριοτήτων.

⇒ **Επιχειρήσεις (εργαστήρια) παροχής υπηρεσιών ποιότητας.**

⇒ **Μεταλλευτικές επιχειρήσεις.**

⇒ **Επιχειρήσεις εξόρυξης, επεξεργασίας και εν γένει αξιοποίησης βιομηχανικών ορυκτών.** Επιχειρήσεις λατόμευσης μαρμάρων υπό την προϋπόθεση ότι διαθέτουν εξοπλισμό κοπής και επεξεργασίας.

⇒ **Οι γεωργικές επιχειρήσεις** θερμοκηπιακού τύπου, οι κτηνοτροφικές επιχειρήσεις εσταβλησμένου τύπου, οι επιχειρήσεις επεξεργασίας αναποφλοιώτου ρυζιού, οι γεωργικές επιχειρήσεις βιολογικής γεωργίας και οι αλιευτικές επιχειρήσεις (υδατοκαλλιέργειες) σύγχρονης τεχνολογίας όπως καθορίζονται με κοινή απόφαση των Υπουργών Εθνικής Οικονομίας και Γεωργίας.

⇒ **Αγροτικοί ή αγροτοβιομηχανικοί συνεταιρισμοί** και ομάδες παραγωγών ή ενώσεις τους οι οποίες έχουν συσταθεί σύμφωνα με τις διατάξεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης που πραγματοποιούν επενδύσεις σε μηχανικά μέσα σποράς, καλλιέργειας και συγκομιδής αγροτικών προϊόντων.

⇒ **Επιχειρήσεις** που για ίδιο λογαριασμό ή για λογαριασμό τρίτων, τυποποιούν, συσκευάζουν ή και συντηρούν γεωργικά ή κτηνοτροφικά προϊόντα ή προϊόντα αλιείας και ιχθυοτροφίας.

⇒ **Επιχειρήσεις Ο.Τ.Α.** ή νομαρχιακής αυτοδιοίκησης ή συνεταιρισμοί που πραγματοποιούν επενδύσεις για την ανέγερση και εκμετάλλευση βιοτεχνικών κέντρων και κτηρίων στις ειδικές βιοτεχνικές και βιομηχανικές ζώνες που καθορίζονται στο πλαίσιο του πολεοδομικού και χωροταξικού σχεδιασμού, καθώς και χώρων κοινωνικών και πολιτιστικών λειτουργιών, κεντρικών αγορών και σφαγείων.

⇒ **Επιχειρήσεις εκμετάλλευσης δημόσιας χρήσεως** σταθμών αυτοκινήτων χωρητικότητας τουλάχιστον ογδόντα (80) θέσεων, μόνο για την ίδρυση των σταθμών αυτών.

⇒ **Επιχειρήσεις υγρών καυσίμων και υγραερίων**, εφόσον πραγματοποιούν επενδύσεις για τη δημιουργία εγκαταστάσεων αποθήκευσης ή για την προμήθεια εξοπλισμού μεταφοράς υγρών καυσίμων και υγραερίων σε νησιά.

⇒ **Επιχειρήσεις εκμετάλλευσης μέσων μεταφοράς** ανθρώπων και εμπορευμάτων σε απομονωμένες περιοχές που ορίζονται με απόφαση των υπουργών Εθνικής Οικονομίας και Εμπορικής Ναυτιλίας.

⇒ **Κέντρα κοινής επιχειρηματικής δράσης** που μπορούν να ιδρύονται από τρεις (3) τουλάχιστον επιχειρήσεις του μεταποιητικού τομέα που απασχολούν η καθεμιά μέχρι 120 εργαζόμενους και από μια τουλάχιστον εμπορική επιχείρηση ή επιχείρηση του τομέα μεταφορών ή λοιπών υπηρεσιών. Στα κέντρα αυτά μπορούν να συμμετέχουν Α.Ε. Ι. ή ερευνητικά κέντρα.

⇒ **Εταιρείες Διεθνούς Εμπορίου** που ιδρύονται ή λειτουργούν ως ανώνυμες εταιρείες υπό την προϋπόθεση ότι αποκλειστικός σκοπός τους είναι η διενέργεια οικονομικών - εμπορικών δραστηριοτήτων διεθνούς εμπορίου και το μετοχικό τους κεφάλαιο ανέρχεται στο ποσό των τριακοσίων (300) εκατομμυρίων δραχμών τουλάχιστον, ολοσχερώς καταβεβλημένο.

⇒ **Εμπορικές επιχειρήσεις** με αντικείμενο εργασιών την αγορά και πώληση υλικών αγαθών.

⇒ **Κέντρα αποθεραπείας** και αποκατάστασης και επιχειρήσεις με αντικείμενο την παροχή στέγης - αυτόνομης διαβίωσης σε άτομα με ειδικές ανάγκες.

⇒ **Τουριστικές επιχειρήσεις.**

⇒ **Ιερές μονές** για την ανέγερση και εκσυγχρονισμό ξενώνων ή για μετατροπή κτηρίων τους σε ξενώνες, καθώς και για ανέγερση, επέκταση, εκσυγχρονισμό ή μετατροπή κτηρίων τους σε χώρους κοινωνικών και πολιτιστικών λειτουργιών.

⇒ **Τεχνικές εταιρείες** μόνο για τον εκσυγχρονισμό τους, μέσω αντικατάστασης των μηχανών τους και του λοιπού εξοπλισμού τους πλην των μεταφορικών μέσων, υλικών και προσωπικού.

⇒ **Επιχειρήσεις που στεγάζονται σε παραδοσιακά ή διατηρητέα λιθόκτιστα κτήρια** ή και κτιριακά συγκροτήματα βιομηχανικού χαρακτήρα και οι οποίες παράγουν ή και τυποποιούν τοπικά παραδοσιακά προϊόντα προστατευμένης ονομασίας προέλευσης.

4.5 ΕΝΙΣΧΥΟΜΕΝΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ.

* Η κατασκευή, η επέκταση, ο εκσυγχρονισμός βιομηχανοστασίων, κτιριακών, ειδικών και βοηθητικών εγκαταστάσεων, καθώς και οι δαπάνες διαμόρφωσης περιβάλλοντος χώρου.

* Η κατασκευή νέων αποθηκευτικών ή ψυκτικών χώρων, χώρων ξήρανσης και συντήρησης προϊόντων.

* Η αγορά αποπερατωθισών ή ημιτελών βιομηχανικών ή βιοτεχνικών κτιριακών εγκαταστάσεων που παραμένουν σε αδράνεια και δεν χρησιμοποιούνται τουλάχιστον για δύο χρόνια πριν την υποβολή της αίτησης υπαγωγής στις διατάξεις του παρόντος νόμου.

* Η αγορά και εγκατάσταση καινούργιων σύγχρονων μηχανημάτων και λοιπού εξοπλισμού.

* Η αγορά και εγκατάσταση καινούργιων σύγχρονων συστημάτων αυτοματοποίησης διαδικασιών και μηχανοργάνωσης, συμπεριλαμβανομένων των δαπανών αγοράς του αναγκαίου λογισμικού και των δαπανών εκπαίδευσης του προσωπικού στο στάδιο εγκατάστασής του.

- * Οι δαπάνες μελετών που αποσκοπούν στην εισαγωγή, ανάπτυξη και εφαρμογή της σύγχρονης τεχνολογίας, τεχνογνωσίας, σύγχρονων μεθόδων και βιομηχανικών σχεδίων των παραγόμενων προϊόντων.
- * Οι δαπάνες για αποσυναρμολόγηση, μεταφορά και συναρμολόγηση του υφιστάμενου εξοπλισμού, προκειμένου για επιχειρήσεις που μετεγκαθίστανται για περιβαλλοντικούς λόγους, εφόσον μετεγκαθίστανται σε ΒΙ.ΠΕ, Ε.Τ.Β.Α, Β.Ε.Π.Ε., ΒΙΟ.ΠΑ.
- * Η αγορά καινούργιων μεταφορικών μέσων διακίνησης υλικών και προϊόντων εντός του ευρύτερου εργοστασιακού χώρου. Η αγορά καινούργιων μεταφορικών μέσων μαζικής μεταφοράς προσωπικού. Η αγορά και εγκατάσταση καινούργιου σύγχρονου εξοπλισμού και η κατασκευή εγκαταστάσεων για τη διακίνηση υλικών και προϊόντων.
- * Η αγορά καινούργιων αυτοκινήτων - ψυγείων.
- * Η κατασκευή νέων εργατικών κατοικιών, βρεφονηπιακών σταθμών, κτηρίων ή εγκαταστάσεων, καθώς και η αγορά και εγκατάσταση εξοπλισμού προοριζόμενων για την στέγαση, την αναψυχή ή τη στέγαση των εργαζομένων της επιχείρησης, καθώς και αίθουσες κατάρτισης προσωπικού, εφόσον αυτά γίνονται στην περιοχή που είναι εγκαταστημένη η επιχείρηση.
- * Οι δαπάνες επενδύσεων προστασίας του περιβάλλοντος, περιορισμού της ρύπανσης του εδάφους, του υπεδάφους, των υδάτων της ατμόσφαιρας και αποκατάστασης του φυσικού περιβάλλοντος.
- * Οι δαπάνες επενδύσεων για την αξιοποίηση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, υποκατάσταση υγρών καυσίμων ή ηλεκτρικής ενέργειας με αέρια καύσιμα, επεξεργασμένα απορριπτόμενα υλικά από εγχώριες βιομηχανίες καθώς και συμπαραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας και θερμότητα.
- * Οι δαπάνες μελετών, αγορές καινούργιου σύγχρονου εξοπλισμού, έξοδα πιστοποίησης των προϊόντων και των διαδικασιών διασφάλισης ποιότητας, σύμφωνα με τα ευρωπαϊκά πρότυπα.
- * Οι δαπάνες μετατροπής μεταποιητικών βιομηχανικών μονάδων ώστε να γίνουν πιο ευέλικτες.
- * Οι δαπάνες εισαγωγής και προσαρμογής περιβαλλοντικά φιλικής τεχνολογίας στην παραγωγική διαδικασία.
- * Η αγορά ηλεκτρονικών υπολογιστών και αναγκαίου λογισμικού και δαπάνες

περαιτέρω ανάπτυξής του.

* Οι δαπάνες κύριων προκατασκευαστικών εργασιών της εκμετάλλευσης που αφορούν σε δρόμους, στοές και φρεάτια.

* Οι δαπάνες δημιουργίας εγκαταστάσεων αποθήκευσης υγρών καυσίμων σε νησιά, αγορά και εγκατάσταση εξοπλισμού και μέσων μεταφοράς.

4.6 ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΤΗΣ ΑΛΛΟΔΑΠΗΣ.

□ *Μεταποιητικές επιχειρήσεις* όλων των κλάδων μόνο για ίδρυση παραγωγικών μονάδων.

□ *Γεωργικές επιχειρήσεις* θερμοκηπιακού τύπου, οι κτηνοτροφικές επιχειρήσεις εσταβλησμένου τύπου και οι αλιευτικές επιχειρήσεις σύγχρονης τεχνολογίας.

4.7 ΜΗ ΕΠΙΛΕΞΙΜΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ.

Δεν μπορούν να υπαχθούν στις ενισχύσεις του παρόντος νόμου τα εξής:

- Η αγορά επιβατικών αυτοκινήτων μέχρι έξι θέσεων.
- Η αγορά οικοπέδων, γηπέδων και αγροτεμαχίων.
- Η ανέγερση ή η επέκταση κτιριακών εγκαταστάσεων σε οικόπεδο που δεν ανήκει στο φορέα της επένδυσης.
- Η ανέγερση, η επέκταση και ο εκσυγχρονισμός αυτοεξυπηρετούμενων καταλυμάτων, ενοικιαζόμενων δωματίων και διαμερισμάτων ανεξάρτητα από την τάξη.
- Η εισφορά στο εταιρικό κεφάλαιο του φορέα της επένδυσης της εισφοράς της αξίας των μηχανημάτων και λοιπών παγίων στοιχείων.
- Οι διατάξεις αυτού του νόμου δεν εφαρμόζονται για επενδύσεις δημοσίων επιχειρήσεων και οργανισμούς, θυγατρικές εταιρείες και εταιρείες των Ο.Τ.Α. και της νομαρχιακής αυτοδιοίκησης. Δεν εφαρμόζονται για εταιρείες του αστικού δικαίου ή της κοινοπραξίας.
- Οι διατάξεις του παρόντος νόμου έχουν εφαρμογή για τις επιχειρήσεις που τηρούν βιβλία Β ή Γ κατηγορίας του Κ.Β.Σ.

4.8 ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΥΠΑΓΩΓΗΣ ΣΤΟ ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΤΩΝ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ ΤΗΣ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΗΣ ΚΑΙ ΕΠΙΔΟΤΗΣΗΣ ΤΟΚΩΝ.

Η υπαγωγή στο καθεστώς των ενισχύσεων της επιχορήγησης και επιδότησης των τόκων γίνεται με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Οικονομίας ή του κατά περίπτωση αρμόδιου οργάνου με βάση τα ακόλουθα κριτήρια:

♦ **Κριτήρια εκτίμησης της βιωσιμότητας**, που εφαρμόζονται για τις επενδύσεις ή και προγράμματα χρηματοδοτικής μίσθωσης.

1. Τα χαρακτηριστικά του φορέα και ειδικότερα η εμπειρία του, η κλίμακα και τα αποτελέσματα των δραστηριοτήτων του στο παρελθόν, η φερεγγυότητα και η οικονομική του επιφάνεια.

2. Οι προοπτικές κερδοφόρας δραστηριότητας της επιχείρησης που θα δημιουργηθεί.

3. Η πληρότητα του επιχειρηματικού σχεδιασμού της επένδυσης ή και του προγράμματος Χ.Μ. και η οργάνωση της επιχείρησης που την πραγματοποιεί.

♦ **Κοινά κριτήρια προτεραιότητας** όλων των τομέων οικονομικής δραστηριότητας.

1. Η αύξηση της απασχόλησης και ιδίως η δημιουργία νέων μόνιμων θέσεων εξαρτημένης εργασίας για μακρό χρονικό διάστημα.

2. Ο βαθμός ίδιας συμμετοχής στην επένδυση και στο κεφάλαιο κίνησης.

3. Ο αριθμός και η σημασία των επενδυτικών σχεδίων ή και προγραμμάτων Χ.Μ.

♦ **Πρόσθετα κριτήρια υπαγωγής** προτεραιότητας των επενδύσεων ή προγραμμάτων των **μεταποιητικών και μεταλλευτικών επιχειρήσεων**.

1. Η προοπτική δυναμικής ανάπτυξης του κλάδου στον οποίο πραγματοποιείται η επένδυση.

2. Ο χαρακτηρισμός των προϊόντων που πρόκειται να παραχθούν, ως νέων εξαιρετικά προηγμένης τεχνολογίας κ.λ.π.

3. Η ανταγωνιστικότητα των προϊόντων που πρόκειται να παραχθούν σε διεθνές επίπεδο.

4. Η συμβολή στην εξοικονόμηση ενέργειας, την προστασία του περιβάλλοντος και την μείωση της ρύπανσης.

5. Η μετεγκατάσταση μονάδων από άλλες περιοχές εφόσον γίνεται για περιβαλλοντικούς λόγους.

♦ **Πρόσθετα κριτήρια υπαγωγής προτεραιότητας** των επενδύσεων ή προγραμμάτων **του πρωτογενή τομέα.**

1. Η κατάταξη της επένδυσης ως δραστηριότητα υψηλής, μέσης ή χαμηλής προτεραιότητας σύμφωνα με την γεωργική πολιτική της χώρας.
2. Η συμβολή στην εξοικονόμηση ενέργειας στην προστασία του περιβάλλοντος και την μείωση της ρύπανσης.

♦ **Πρόσθετα κριτήρια υπαγωγής προτεραιότητας** των επενδύσεων και προγραμμάτων **των τουριστικών επιχειρήσεων.**

1. Επίπεδο προσφερόμενων υπηρεσιών των ξενοδοχειακών μονάδων (ιδρυόμενων ή επεκτεινόμενων) και τουριστικών κατασκηνώσεων .
2. Αναβάθμιση, σε ανώτερη τάξη, για επενδύσεις εκσυγχρονισμού ξενοδοχειακών μονάδων και τουριστικών κατασκηνώσεων.
3. Δημιουργία εγκαταστάσεων ειδικών μονάδων τουρισμού.
4. Μετατροπή παραδοσιακών ή διατηρητέων κτιρίων σε ξενοδοχειακές μονάδες.
5. Η συμβολή στην προστασία του περιβάλλοντος και την μείωση της ρύπανσης.
6. Η δυνατότητα λειτουργίας της μονάδας πέραν της τουριστικής περιόδου της ευρύτερης περιοχής.

♦ **Πρόσθετα κριτήρια υπαγωγής προτεραιότητας** επενδύσεων και προγραμμάτων των επιχειρήσεων **του τομέα παροχής υπηρεσιών.**

1. Υπηρεσίες εξαιρετικά προηγμένης τεχνολογίας.
2. Ανάπτυξη λογισμικού, τεχνολογιών και βιομηχανικών σχεδίων και εργαστήρια εφαρμοσμένης έρευνας.
3. Κέντρα κοινής επιχειρηματικής δράσης και Εταιρείες Διεθνούς Εμπορίου.
4. Μεταφορά και αποθήκευση υγρών καυσίμων και αερίων σε νησιωτικές περιοχές.
5. Κέντρα αποθεραπείας και αποκατάστασης και στέγες αυτόνομης διαβίωσης για άτομα με ειδικές ανάγκες.

• Με αποφάσεις του Υπουργού Εθνικής Οικονομίας καθορίζονται τα στοιχεία αξιολόγησης, η λειτουργία, η βαθμολόγηση και ο τρόπος εφαρμογής των παραπάνω κριτηρίων καθώς και κάθε λεπτομέρεια για την εφαρμογή της.

4.9 ΣΥΓΧΡΟΝΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ

Την περίοδο 2000-2006, η Ελλάδα ενισχύεται με σημαντικούς πόρους από τα Διαρθρωτικά Ταμεία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στα πλαίσια της Ευρωπαϊκής Περιφερειακής Πολιτικής. Οι πόροι αυτοί αναμένεται να δημιουργήσουν τις προϋποθέσεις για υψηλότερη μακροπρόθεσμη ανάπτυξη, να οδηγήσουν σε πραγματική σύγκλιση με τις υπόλοιπες οικονομίες των κρατών μελών και να συμβάλουν στην αντιμετώπιση των βασικών ελλείψεων της οικονομικής και κοινωνικής ζωής, κυρίως στους τομείς των υποδομών, της ανάπτυξης των ανθρώπινων πόρων και της παραγωγικότητας. Η στήριξη που παρέχει στην Ελλάδα η Ευρωπαϊκή Ένωση πραγματοποιείται μέσω α) του Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης β) των Κοινοτικών Πρωτοβουλιών και γ) του Ταμείου Συνοχής. Οι συνολικοί χρηματοδοτικοί πόροι του Γ' Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης και του Ταμείου Συνοχής ανέρχονται σε 51,14 δις ευρώ. Η συνολική δημόσια δαπάνη ανέρχεται σε 39,56 δις ευρώ και η εκτιμώμενη ιδιωτική συμμετοχή ανέρχεται σε 11,58 δις ευρώ²⁰.

<i>(σε δισεκατομμύρια ευρώ)</i>				
		ΚΠΣ	Ταμείο	ΣΥΝΟΛΟ
		2000	+ Συνοχής (*)	
		2006		
Κοινοτική Συμμετοχή		22,71	3,32	26,03
Εθνική Συμμετοχή		11,56	1,97	13,53
Σύνολο Δημόσιας		34,27	5,29	39,56
Δαπάνης				
Ενδεικτική	Ιδιωτική	10,48	1,10	11,58
Συμμετοχή				
ΣΥΝΟΛΟ		44,75	6,39	51,14

(*) τα στοιχεία που αναφέρονται στο Ταμείο Συνοχής αφορούν τιμές 2004 και είναι πιθανόν να αναθεωρηθούν - Πηγή: Υπουργείο Οικονομίας & Οικονομικών

²⁰ Υπουργείο Ανάπτυξης. Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Βιομηχανίας, Υπουργείο Ανάπτυξης. Κοινοτική Πρωτοβουλία URBAN. Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας

Παράλληλα σημαντικοί πόροι αντλούνται μέσω των 4 Κοινοτικών Πρωτοβουλιών, η συνολική δημόσια δαπάνη των οποίων ανέρχεται σε 1,28 δις ευρώ (εκ των οποίων η κοινοτική συμμετοχή είναι 918 εκατ. ευρώ) για την περίοδο 2000-2006.

Για την επίτευξη των στόχων του, το Γ'ΚΠΣ υλοποιεί 25 Επιχειρησιακά Προγράμματα εκ των οποίων:

- ∅ τα 11 είναι Τομεακά Επιχειρησιακά Προγράμματα και αφορούν εθνικές τομεακές πολιτικές
- ∅ τα 13 είναι Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα (ΠΕΠ), ένα για κάθε μία από τις 13 περιφέρειες της χώρας και στα οποία έχει κατανεμηθεί το 1/3 περίπου των διαθέσιμων πιστώσεων των Διαρθρωτικών Ταμείων για την περίοδο 2000-2006
- ∅ και 1 Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Τεχνική βοήθεια που στόχο έχει να ενδυναμώσει, να στηρίξει και να βελτιώσει το σύστημα διαχείρισης, παρακολούθησης και ελέγχου του Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης και των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων.

Τα Διαρθρωτικά Ταμεία της Ευρωπαϊκής Ένωσης συγχρηματοδοτούν, εκτός από το Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης, και τις Κοινοτικές Πρωτοβουλίες. Οι τέσσερις κοινοτικές πρωτοβουλίες των Ευρωπαϊκών Διαρθρωτικών Ταμείων για το χρονικό διάστημα 2000 - 2006 είναι : EQUAL (ισότητα στην αγορά εργασίας), LEADER+ (αγροτική ανάπτυξη), URBAN II (αστική ανάπτυξη) και INTERREG III (διασυνοριακή, διακρατική, διαπεριφερειακή συνεργασία).

Το Ταμείο Συνοχής παρέχει συγχρηματοδότηση σε έργα ή ομάδες έργων ή στάδια έργων τα οποία συμβάλλουν στην επίτευξη των στόχων τόσο στον Τομέα "Περιβάλλοντος" όσο και στον Τομέα "Μεταφορές". Ειδικότερα, για τον Τομέα "Περιβάλλον" η χρηματοδοτική στήριξη παρέχεται σε τομείς παρέμβασης όπως ύδρευση με πόσιμο νερό, αποχέτευση και καθαρισμός λυμάτων, διαχείριση στερεών αποβλήτων, πιθανές παρεμβάσεις για αντιπλημμυρική προστασία, προστασία δασικών συστημάτων, περιβαλλοντική αναβάθμιση και φυσική κληρονομιά. Όσον αφορά τον Τομέα "Μεταφορές", το

Τ.Σ. παρέχει χρηματοδοτική στήριξη σε έργα υποδομής κοινού ενδιαφέροντος για την Ανάπτυξη του Διευρωπαϊκού Δικτύου Μεταφορών (π.χ. οδικοί άξονες, σιδηροδρομικά έργα, λιμενικά έργα, κλπ

Η επιτυχία των προγραμμάτων της περιόδου 2000-2006 είναι ουσιαστική, προκειμένου να παγιωθούν στην Ελλάδα τα μέσα μιας αειφόρου ανάπτυξης για όλους.

Η ορθή χρηματοδοτική διαχείριση των διατιθέμενων πόρων και η μεγιστοποίηση των αναπτυξιακών αποτελεσμάτων από την υλοποίηση των διαρθρωτικών παρεμβάσεων στη χώρα, αποτελεί θέμα πρώτης προτεραιότητας. Με άξονα την προτεραιότητα αυτή, οι ελληνικές αρχές εφαρμόζουν συστηματικά αυστηρές διαδικασίες διαχείρισης και ελέγχου.

Οι διαδικασίες αυτές εντάσσονται σε ένα ευρύτερο πλαίσιο κανονισμών και θεσμών με στόχο την εύρυθμη λειτουργία του συνολικού συστήματος διοίκησης των Προγραμμάτων και παραγωγής των έργων.

Τα Προγράμματα του Γ' Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης αφορούν όλο τον Ελληνικό πληθυσμό. Οι δικαιούχοι και οι ωφελούμενοι είναι οι άνεργοι, οι νέοι, οι γυναίκες, οι ιδιωτικές επιχειρήσεις, τα άτομα κοινωνικά ευπαθών ομάδων, οι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης και οι επιχειρήσεις τους, οι δημόσιες υπηρεσίες και οι οργανισμοί, οι Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις κ.λπ., σε όλους τους τομείς της παραγωγικής και της κοινωνικής δραστηριότητας (Αγροτική ανάπτυξη, Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις, Τουρισμός, Τεχνολογική Έρευνα και Καινοτομία, Κοινωνία της Πληροφορίας, Ενέργεια, Περιβάλλον, Κοινωνικές υποδομές και δημόσια Υγεία, Μεταφορές, Τηλεπικοινωνίες, αστική ανάπτυξη, ανάπτυξη ορεινών και μειονεκτικών περιοχών).

Για την ευκολότερη και ταχύτερη ενημέρωση του πολίτη στα προγράμματα του ΚΠΣ που ενδέχεται να τον ενδιαφέρουν, λειτουργεί σύστημα on-line πληροφόρησης μέσω της ιστοσελίδας www.info3kps.gr. Στην ιστοσελίδα αυτή έχουν συγκεντρωθεί όλα τα ανοικτά προγράμματα και οι δράσεις του ΚΠΣ στα οποία μπορεί να συμμετάσχει άμεσα ένας ιδιώτης ή μία επιχείρηση. Πληροφορίες για τις δυνατότητες συμμετοχής των πολιτών σε παρεμβάσεις των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων δίδονται επίσης από τις Διαχειριστικές Αρχές των Προγραμμάτων καθώς και από το Γραφείο Ενημέρωσης του

Υπουργείου Οικονομίας & Οικονομικών. Τέλος πρέπει να σημειωθεί ότι το ΚΠΣ 2000-2006 αποτελεί το σημαντικότερο μέσο για την επίτευξη των στόχων της Στρατηγικής της Λισσαβόνας κατά την τρέχουσα προγραμματική περίοδο και συνάδει σε μεγάλο βαθμό στη συντριπτική πλειοψηφία των στόχων της, με το 63,5% του διαθέσιμου προϋπολογισμού των Διαρθρωτικών Ταμείων στην Ελλάδα να χρηματοδοτεί δράσεις που συμβάλλουν άμεσα στη στρατηγική αυτή.

Ε.Π. 'Ανταγωνιστικότητα'

Προϋπολογισμός ΕΠ

Συνολικό Κόστος :	6.696.578.456 Ευρώ
Δημόσια Δαπάνη :	3.349.585.740 Ευρώ
Κοινοτική Συμμετοχή :	2.055.773.607 Ευρώ
Εθνική Συμμετοχή :	1.293.812.133 Ευρώ
Ιδιωτική Συμμετοχή :	3.346.992.716 Ευρώ

Στρατηγικοί Στόχοι

Για την επίτευξη του στρατηγικού στόχου του ΕΠΑΝ, που είναι η σύγκλιση της ανταγωνιστικότητας με τις άλλες ευρωπαϊκές χώρες, τίθεται μία σειρά από ειδικούς στόχους που είναι οι εξής:

·Ενίσχυση των ανταγωνιστικών ικανοτήτων των ήδη υφιστάμενων επιχειρήσεων και δημιουργία νέων που θα αξιοποιούν την καινοτομία και θα κάνουν χρήση νέων τεχνολογιών Στο πλαίσιο της Έρευνας και Τεχνολογίας,

στόχος είναι η ενθάρρυνση της δημιουργίας νέων επιχειρηματικών δραστηριοτήτων και η ενίσχυση του σχηματισμού νέων ανταγωνιστικών πλεονεκτημάτων με βάση συνεκτικά τεχνικοοικονομικά δίκτυα. Η ανασυγκρότηση και ο εμπλουτισμός των τουριστικών πλεονεκτημάτων που διαθέτει η Ελλάδα, οικοδομώντας παράλληλα και νέα πλεονεκτήματα Βελτίωση της συνεισφοράς της ενέργειας και των φυσικών πόρων ως εργαλεία αύξησης της ανταγωνιστικότητας της Ελληνικής οικονομίας με ταυτόχρονο σεβασμό των περιβαλλοντικών δεσμεύσεων της χώρας.

Επιλεγμένοι Βασικοί Δείκτες

Τα βασικά αναμενόμενα αποτελέσματα από την ολοκλήρωση του προγράμματος είναι τα ακόλουθα :

- Ποιοτικός εκσυγχρονισμός ξενοδοχείων, κάμπινγκ, ενοικιαζόμενων επιπλωμένων δωματίων και διαμερισμάτων (5.000 ενισχυόμενες επιχειρήσεις)
- Επιχορήγηση 68 επιχειρήσεων μεταποίησης στα πλαίσια του Αναπτυξιακού Νόμου
- Ενίσχυση 80 επενδυτικών προτάσεων (έως 1.500.000 ευρώ) υφιστάμενων επιχειρήσεων
- Δημιουργία 2.400 νέων επιχειρήσεων από τις δράσεις ενθάρρυνσης της επιχειρηματικότητας
- 200 χρηματοδοτούμενα έργα Α΄ φάσης για την δημιουργία εταιριών spin off
- 310 χρηματοδοτούμενα έργα βιομηχανικής έρευνας και τεχνολογίας (ΠΑΒΕΤ)
- 1.000 χρηματοδοτούμενα έργα διακρατικών συνεργασιών στην Ε&Τ
- Ίδρυση και εγκατάσταση του Διαχειριστή Ελληνικού Συστήματος Μεταφοράς Ηλεκτρικής Ενέργειας
- Κατασκευή 305 Km δικτύου Φυσικού Αερίου μέσης και χαμηλής πίεσης σε νέες πόλεις
- 300 χρηματοδοτούμενα έργα ενίσχυσης ερευνητικού δυναμικού.

Πρόοδος Υλοποίησης του Προγράμματος

Από τη μέχρι σήμερα υλοποίηση του Προγράμματος, έχουν ενταχθεί 559 έργα ο συνολικός προϋπολογισμός των οποίων αντιστοιχεί στο 69,9% της συνολικής Δημόσιας Δαπάνης του Προγράμματος. Το ύψος του προϋπολογισμού των συμβάσεων που έχουν υπογραφεί (νομικές δεσμεύσεις) αντιστοιχεί στο 50,9% της συνολικής δημόσιας Δαπάνης του Προγράμματος, ενώ οι πραγματοποιηθείσες δαπάνες στο σύνολο του Προγράμματος ανέρχονται στο 25,7% της συνολικής Δημόσιας Δαπάνης του ΕΠΑΝ.

Ήδη έχουν ολοκληρωθεί σημαντικά έργα όπως η «Ίδρυση και λειτουργία του Ταμείου Εγγυοδοσίας Μικρών και Πολύ Μικρών Επιχειρήσεων» π/υ 100 εκατ. ευρώ, ενώ βρίσκεται σε φάση ολοκλήρωσης η «Ίδρυση και εγκατάσταση του Διαχειριστή Ελληνικού Συστήματος Μεταφοράς Ηλεκτρικής Ενέργειας (ΔΕΣΜΗΕ)», η «Οργάνωση και Λειτουργία της Ρυθμιστικής Αρχής Ενέργειας» καθώς και έργα προετοιμασίας για την απελευθέρωση της αγοράς φυσικού αερίου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ

5.1 ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ.

Τα επιχειρησιακά προγράμματα ανάπτυξης είναι οι σύγχρονες μορφές χρηματοδότησης των επιχειρήσεων. Οι χρηματοδοτήσεις αφορούν το σύνολο των δραστηριοτήτων των επιχειρήσεων (σχεδιασμός, παραγωγή, διάθεση, προώθηση, προβολή, διακίνηση κ.λ.π.) και είναι ένα πλήρες επιχειρησιακό σχέδιο.

Φορέας διαχείρισης-υλοποίησης των προγραμμάτων αυτών είναι το κράτος και οι φορείς που έχουν συσταθεί από αυτό. Τα προγράμματα αυτά χρηματοδοτούν με δωρεάν επιχορήγηση το 50% του επενδυτικού σχεδίου της επιχείρησης. Είναι η καλύτερη των περιπτώσεων για την ενίσχυση των ελληνικών μικρομεσαίων επιχειρήσεων. Η διάρκεια των προγραμμάτων είναι από το 1996 μέχρι το 1999. Πρόκειται για προγράμματα που αντλούν πόρους από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Το μειονέκτημα των προγραμμάτων αυτών είναι ότι το μέγεθος των χρημάτων που προβλέπουν για τις χρηματοδοτήσεις είναι ορισμένο και φυσικά δεν μπορούν να καλυφθούν οι απαιτήσεις των ενδιαφερομένων επιχειρήσεων. Υπάρχει δηλαδή στενότητα στην εφαρμογή και αυτού του μέσου της χρηματοδότησης.

5.2. ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ.

Με σκοπό τη βέλτιστη αξιοποίηση των πόρων του 2^{ου} Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης (Κ.Π.Σ. 1994-1999) καταρτίστηκαν και υλοποιούνται 13 Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα (ΠΕΠ) στις αντίστοιχες Διοικητικές Περιφέρειες της Χώρας.

Οι βασικοί αναπτυξιακοί άξονες των ΠΕΠ αφορούν:

- ◊ *Αγροτική ανάπτυξη.*
- ◊ *Βελτίωση βασικών υποδομών αστικών κέντρων.*

- ◊ Ενίσχυση της βιομηχανίας.
- ◊ Αναβάθμιση και αναθέρμανση ζωνών βιομηχανικής παραγωγής.
- ◊ Μεταφορές.
- ◊ Αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού.
- ◊ Βελτίωση ποιότητας ζωής-Περιβάλλον.
- ◊ Τουριστική ανάπτυξη.
- ◊ Βελτίωση οικονομικών και κοινωνικών υποδομών.
- ◊ Ενίσχυση προβληματικών περιοχών.
- ◊ Ενίσχυση δομών τοπικής αυτοδιοίκησης.
- ◊ Ολοκλήρωση ημιτελών έργων 1^{ου} Κ.Π.Σ.

Τα Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα (ΠΕΠ) αποτελούνται από ένα σύνολο Μέτρων και Ενεργειών, που εξυπηρετούν συγκεκριμένους αναπτυξιακούς στόχους και στρατηγικές. Τα ΠΕΠ διαρθρώνονται ως εξής:

1. **Υποπρογράμματα**, που απαντούν στους βασικούς αναπτυξιακούς άξονες των ΠΕΠ και αποτελούνται από ένα σύνολο μέτρων.
2. **Μέτρα**, που αποτελούν σύνολο ομοειδών δραστηριοτήτων και μπορούν να αναλυθούν σε ένα ή περισσότερα επιμέρους έργα ή ενέργειες.
3. **Έργα - Ενέργειες**, που αποτελούν αυτοτελείς δραστηριότητες με συγκεκριμένο οικονομικό και φυσικό αντικείμενο και ημερομηνίες έναρξης και λήξης και συμβάλουν στην υλοποίηση του μέτρου που είναι ενταγμένα.

5.3. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ ΜΜΕ.

Παρακολούθηση υλοποίησης έργων.

Η παρακολούθηση της πορείας υλοποίησης των έργων γίνεται μέσω αναλυτικών εκθέσεων προόδου κατά τη διάρκεια υλοποίησης.

Στις αναλυτικές εκθέσεις προόδου θα πρέπει να περιλαμβάνονται τα ακόλουθα θέματα:

1. Συνολική οικονομική και φυσική πρόοδος του έργου.
2. Σύγκριση της φυσικής προόδου και του κόστους του έργου με τον αρχικό

σχεδιασμό.

3. Κατάσταση δαπανών ανά επιλέξιμη κατηγορία δαπανών για το σύνολο του

έργου που ολοκληρώθηκε μέχρι την χρονική στιγμή υποβολής της αναλυτικής έκθεσης προόδου, συνοδευόμενη από επικυρωμένα αντίγραφα των αντίστοιχων εξοφλημένων παραστατικών.

Ο έλεγχος της πορείας υλοποίησης των έργων γίνεται με τεχνικές και οικονομικές πιστοποιήσεις που διενεργούνται από τους αρμόδιους ενδιάμεσους

Φορείς, καθώς και με δειγματοληπτικούς τεχνικούς και οικονομικούς ελέγχους, που διενεργούνται από ειδική επιτροπή του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας (ΥΠΕΘΟ).

Επιχορήγηση.

Το ποσοστό επιχορήγησης των υποβαλλόμενων προτάσεων, στα πλαίσια των ΠΕΠ και για όλες τις κατηγορίες ενεργειών είναι 50% του συνολικού προϋπολογισμού των προτεινόμενων ενεργειών και δεν μπορεί να υπερβαίνει τα 30.000.000 δραχμές.

Προϋποθέσεις καταβολής της επιχορήγησης. Το ποσό της αναλογούσας επιχορήγησης για όλα τα εγκεκριμένα έργα των Μέτρων ενίσχυσης των ΜΜΕ των Περιφερειακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων θα καταβληθεί ως εξής²¹:

1. Ποσό ίσο με το 40% της συνολικής επιχορήγησης καταβάλλεται στην επιχείρηση ως προκαταβολή, αμέσως μετά την υπογραφή της σχετικής σύμβασης υλοποίησης του έργου.

Με την υπογραφή της σύμβασης απαιτείται και εγγυητική επιστολή καλής εκτέλεσης, ύψους ίσου με το 10% της συνολικής εγκεκριμένης επιχορήγησης.

2. Το υπόλοιπο ποσό της συνολικής επιχορήγησης καταβάλλεται στην επιχείρηση απολογιστικά, μετά την πιστοποίηση του οικονομικού και φυσικού αντικειμένου του έργου.

²¹ Συρεβέτας Διονύσης. Χρηματοοικονομική Διοίκηση των Επιχειρήσεων. Εκδόσεις Α. Σταμούλης 1995.

5.4. ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ ΜΜΕ.

Η Πρωτοβουλία ΜΜΕ αποτελεί μια περιφερειακή και πολυκλαδική Πρωτοβουλία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής που στοχεύει στην ενίσχυση των Μικρών και Μεσάιων Επιχειρήσεων (ΜΜΕ) τόσο του τομέα της μεταποίησης, όσο και του τομέα των υπηρεσιών μέσω της δημιουργίας των απαραίτητων προϋποθέσεων για την προσαρμογή τους στις νέες συνθήκες που επικρατούν στην ενιαία αγορά, καθώς και την βελτίωση της ανταγωνιστικότητάς τους σε διεθνή κλίμακα.

Στα πλαίσια αυτά, η πρωτοβουλία ΜΜΕ αποτελεί τον μοχλό υλοποίησης των βασικών ιδεών των Διαρθρωτικών Ταμείων και αποτελεί συμπλήρωση των Κοινοτικών Πλαισίων Στήριξης με ενέργειες που στοχεύουν στη βελτίωση και των εκσυγχρονισμό των χρησιμοποιούμενων μεθόδων οργάνωσης, διοίκησης και παραγωγής, στην αναβάθμιση της ποιότητας των παραγόμενων προϊόντων, στη μεταφορά τεχνογνωσίας, στην επιμόρφωση των στελεχών των επιχειρήσεων, στη διευκόλυνση της πρόσβασης των επιχειρήσεων σε νέες αγορές, καθώς και στην δημιουργία κατάλληλων χρηματοπιστωτικών συνθηκών.

Οι επιμέρους στόχοι της Κοινοτικής Πρωτοβουλίας ΜΜΕ, όπως αυτοί απορρέουν από το εγκεκριμένο από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή Επιχειρησιακό Πρόγραμμα συνοψίζονται στους ακόλουθους τρεις άξονες που προσδιορίζουν και το είδος των προβλεπόμενων παρεμβάσεων:

- Εσωτερικό περιβάλλον επιχειρήσεων.
- Εξωτερικό περιβάλλον επιχειρήσεων.
- Πληροφόρηση-ενημέρωση και προσφορά υπηρεσιών προς τις ΜΜΕ.

5.4.1. ΜΕΤΡΑ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ ΜΜΕ.

Τα μέτρα του προγράμματος που αποσκοπούν στην ενίσχυση των ΜΜΕ προβλέπουν είτε τη δημιουργία φορέων στήριξης ΜΜΕ, είτε την άμεση

ενίσχυση των ίδιων των ΜΜΕ. Μέτρα άμεσης στήριξης των ΜΜΕ περιλαμβάνονται στα υποπρογράμματα των δήμων Ερμούπολης και Κερασινίου, Δραπετσώνας, συνολικού προϋπολογισμού 4,110 εκατ. ΕΡΩ. Τα μέτρα αυτά έχουν σαφώς τοπική εμβέλεια και απευθύνονται σε μικρές κυρίως επιχειρήσεις που ήδη λειτουργούν ή που θα λειτουργήσουν στην περιοχή παρέμβασης , με στόχο την ανάπτυξη της τοπικής οικονομίας και την ανάπτυξη των θέσεων απασχόλησης στις συγκεκριμένες περιοχές.

5.4.2. ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΕΝΕΡΓΕΙΩΝ.

Μέσω της εξειδίκευσης και των διαδικασιών εφαρμογής των διαφόρων μέτρων της Κοινοτικής Πρωτοβουλίας ΜΜΕ αποσκοπείται:

- ◆ Η βελτίωση των επιχειρηματικών, οικονομικών και παραγωγικών διαδικασιών των ΜΜΕ.
- ◆ Η βελτίωση του σχεδιασμού προϊόντων.
- ◆ Η ορθολογικοποίηση των μεθόδων παραγωγής, καθώς και η υιοθέτηση και χρήση προηγμένων συστημάτων και καινοτομιών παραγωγής.
- ◆ Η διασφάλιση της ποιότητας των προϊόντων.
- ◆ Η δημιουργία δικτύων εμπορίας και διάθεσης/διανομής προϊόντων.
- ◆ Η διευκόλυνση της πρόσβασης των επιχειρήσεων σε νέες αγορές.
- ◆ Η ανάπτυξη επιχειρηματικών συνεργασιών.
- ◆ Ενίσχυση της συνεργασίας των ΜΜΕ και Ερευνητικών και Τεχνολογικών Κέντρων και Ινστιτούτων με στόχο την βελτίωση της πρόσβασης των επιχειρήσεων σε νέες τεχνολογίες, καθώς και στα αποτελέσματα της επιστημονικής έρευνας.
- ◆ Η εισαγωγή και χρήση προηγμένων τηλεπικοινωνιακών υπηρεσιών.
- ◆ Η αναβάθμιση των επαγγελματικών προσόντων των απασχολούμενων στις ΜΜΕ.

Στα πλαίσια αυτά οι επιχειρήσεις μπορούν να επιλέξουν μια ή περισσότερες ενέργειες οποιουδήποτε μέτρου, τα οποία μπορεί να περιλαμβάνουν μια ή περισσότερες από τις ακόλουθες δραστηριότητες:

- ◆ Εκπόνηση μελετών ή παροχή τεχνικής βοήθειας.
- ◆ Προμήθεια εξειδικευμένου εξοπλισμού και λογισμικού.

- ◆ Προβολή και προώθηση.
- ◆ Κατάρτιση.

5.5. ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ (Ε.Π.Β.).

Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Βιομηχανίας (Ε.Π.Β.) αφορά την « ενίσχυση για εκσυγχρονισμό και βελτίωση της διεθνούς ανταγωνιστικότητας των εμπορικών ΜΜΕ και ΜΜΕ παροχής υπηρεσιών». Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Βιομηχανίας είναι μια ολοκληρωμένη παρέμβαση στα πλαίσια του 2^{ου} Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης στους χώρους της βιομηχανίας και της παροχής υπηρεσιών, με στόχους, την ανάπτυξή τους και την απόκτηση διεθνούς ανταγωνιστικότητας, με περίοδο εφαρμογής τα έτη 1994-1999.

Προκειμένου να επιτευχθούν οι στόχοι του Ε.Π.Β έχουν σχεδιαστεί και υλοποιούνται δράσεις, ενέργειες και έργα που αναφέρονται σε:

- 1) Υποδομές** . Περιλαμβάνεται η δημιουργία συστήματος ποιότητας προϊόντων, οι βιομηχανικές υποδομές και η στήριξη της εξαγωγικής προσπάθειας των επιχειρήσεων.
- 2) Ιδιωτικές επενδύσεις.** Αναφέρονται σε ενισχύσεις των ιδιωτικών επενδύσεων που πραγματοποιούν οι μεγάλες επιχειρήσεις με στόχο την απόκτηση ή διατήρηση διεθνούς ανταγωνιστικότητας.
- 3) Εκσυγχρονισμό επιχειρήσεων.** Αναφέρεται σε ενίσχυση επιλεγμένων επιχειρήσεων για βελτίωση της διεθνούς ανταγωνιστικότητάς τους με έμφαση στον τεχνολογικό εκσυγχρονισμό, στην ανάπτυξη καινοτόμων προϊόντων και παραγωγικών διαδικασιών και στην βελτίωση των συνθηκών υγιεινής και ασφάλειας των εργαζομένων στους χώρους εργασίας.
- 4) Ενίσχυση των Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων.** Πρόκειται για υποβοήθηση των μικρομεσαίων επιχειρήσεων να αντιμετωπίσουν τις αντιξοότητες της εντεινόμενης ανταγωνιστικότητας της οικονομίας με διευκόλυνσή τους στην πρόσβαση προς το χρηματοπιστωτικό σύστημα, στην ενδυνάμωση των διασυνδέσεών τους, στην προβολή τους και στην υποστήριξή τους από την ανάπτυξη των κλαδικών ινστιτούτων σε θέματα πληροφόρησης και ευκαιριών συνεργασίας.
- 5) Ανάπτυξη ανθρώπινου δυναμικού.** Περιλαμβάνεται η αναγκαία επιμόρφωση, κατάρτιση ή και εκπαίδευση του ανθρώπινου δυναμικού με

έμφαση σε θέματα τεχνολογικού εκσυγχρονισμού προκειμένου να καταστεί δυνατή η αξιοποίηση της εισαγωγής και εφαρμογής των σύγχρονων τεχνολογικών εφαρμογών στην παραγωγική διαδικασία.

6) Εφαρμογή του Ε.Π.Β. Πρόκειται για δράσεις και ενέργειες που είναι αναγκαίες για να υποστηριχθεί η εφαρμογή των προηγούμενων υπηρεσιών στην βιομηχανία και στην παροχή υπηρεσιών, αλλά και να επισημανθούν οι ευκαιρίες

και οι προοπτικές που διανοίγονται για την μεταποίηση στη χώρα μας στο μέλλον με την εκπόνηση εξειδικευμένων μελετών.(ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ).

5.5.1 ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 4 - ΜΕΤΡΟ 2.

Το Υποπρόγραμμα 4 - Μέτρο 2 του Ε.Π.Β. στοχεύει στη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ με την τεχνική του υποστήριξη ώστε να μπορούν να κάνουν χρήση όλων των απαιτούμενων υπηρεσιών και να αναπτύσσουν όλες τις δυνατές δραστηριότητες που τους επιβάλλουν οι διαρκώς μεταβαλλόμενες και εξελισσόμενες συνθήκες της αγοράς και του επιχειρηματικού περιβάλλοντος γενικότερα.

Οι επιμέρους δράσεις για την επίτευξη των στόχων είναι:

⇒ Τεχνική βοήθεια στα επιμελητήρια ή σε άλλους κλαδικούς συνολικούς φορείς.

⇒ Βελτίωση της λειτουργίας υφιστάμενων κλαδικών ινστιτούτων και προώθηση των απαραίτητων μεταβολών του θεσμικού-ιδιοκτησιακού πλαισίου τους.

⇒ Δημιουργία μητρώου ΜΜΕ, Συμβούλων Παροχής Υπηρεσιών και Ενδιάμεσων Φορέων που συμμετέχουν στη διαχείριση προγραμμάτων ενίσχυσης των ΜΜΕ.

⇒ Προώθηση της υπεργολαβίας.

⇒ Προώθηση της εταιρικής συνεργασίας.

⇒ Ενίσχυση για δημιουργία των νέων ΜΜΕ.

Οι υπεύθυνοι φορείς για την υλοποίηση του Μέτρου 4.2 είναι ανάλογα με την δράση το ΥΠ.ΑΝΑ., το ΥΠ.ΕΘ.Ο., ο ΕΟΜΜΕΧ, η ΕΤΒΑ, τα Επιμελητήρια, τα Κλαδικά Ινστιτούτα και οι Συλλογικοί Φορείς συμπεριλαμβανομένων των Ενδιάμεσων Φορέων.

5.5.2 ΣΤΟΧΟΣ ΤΗΣ ΔΡΑΣΗΣ 4.2.10.

Η δράση 10 στοχεύει στην στήριξη των ΜΜΕ που δραστηριοποιούνται στην εμπορία προϊόντων και παροχή υπηρεσιών ώστε να εκσυγχρονιστούν και να καταστούν διεθνώς ανταγωνιστικές, αξιοποιώντας σύγχρονες τεχνολογίες ή αναβαθμίζοντας και διευρύνοντας την υποδομή, τις εγκαταστάσεις και τα μέσα τους.

Η ενίσχυση των ΜΜΕ περιλαμβάνει ενέργειες που αναφέρονται σε εκπόνηση μελετών, επενδύσεις υποδομής, εκσυγχρονισμού και κατάρτισης ανθρώπινου δυναμικού. Προς το σκοπό αυτό οι φορείς που θα υποβάλουν προτάσεις θα υποστηριχθούν για ενέργειες που αναφέρονται σε :

- * Μελέτες επιλεγμένων αγορών (π.χ. οπωροκηπευτικών, φαρμάκων, υπηρεσιών υγείας) καθώς και των προσδιοριστικών παραγόντων προσφοράς και ζήτησης σ' αυτές τις αγορές.
- * Μελέτη και εφαρμογή ηλεκτρονικού εμπορίου και γενικότερα ηλεκτρονικής ανταλλαγής δεδομένων μεταξύ των επιχειρήσεων που υποβάλουν την πρόταση όπως ηλεκτρονική διασύνδεση με πελάτες / προμηθευτές για έκδοση παραστατικών, έλεγχο αποθεμάτων, τιμοκαταλόγων, τοποθέτηση παραγγελιών, «περάσματος μηνυμάτων e-mail» κ.λ.π., καθώς και ηλεκτρονικής επικοινωνίας με υποκαταστήματα της επιχείρησης.
- * Μελέτη και εφαρμογή καινοτομιών ή τεχνολογιών αιχμής (ασύρματη διασύνδεση τερματικών έκδοσης παραστατικών κ.λ.π.).
- * Κατασκευή αποθηκευτικών χώρων ή αγορά κτιριακών εγκαταστάσεων και διαρρύθμισή τους ώστε να μετατραπούν σε αποθηκευτικούς χώρους καθώς και του εξοπλισμού τους περιλαμβανομένων εγκαταστάσεων συσκευασίας - ανασυσκευασίας - τυποποίησης των προϊόντων.
- * Κατασκευή ψυκτικών χώρων καθώς και αγορά και εγκατάσταση του εξοπλισμού τους.
- * Κατασκευή ή αγορά και διαρρύθμιση κτιριακών εγκαταστάσεων για τη δημιουργία μόνιμων εκθεσιακών χώρων.
- * Αγορά μεταφορικών μέσων, όπως φορτηγών ή αυτοκινήτων ψυγείων, τεχνολογίας φιλικής προς το περιβάλλον, αναγκαίων για τη διακίνηση των

εμπορευμάτων.

- * Αγορά και εγκατάσταση εξοπλισμού ποιοτικού ελέγχου.
- * Μελέτη, εφαρμογή και πιστοποίηση συστήματος διασφάλισης ποιότητας κατά την σειρά των προτύπων ISO 9000.
- * Μελέτες και δαπάνες εφαρμογής, ανασχεδίασης των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων, καθώς και οργάνωσης και λειτουργίας των αποθηκών συμπεριλαμβανομένων των δαπανών αγοράς ή ανάπτυξης του αναγκαίου λογισμικού.
- * Κατάρτιση του ανθρώπινου δυναμικού ώστε να αποκτηθούν οι αναγκαίες δεξιότητες που απαιτούνται από τις αναβαθμισμένες λειτουργίες των επιχειρήσεων και συνδέονται με τα προτεινόμενα προς υλοποίηση έργα.

5.5.3 ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ.

Η χρηματοδότηση της δράσης 4.2.10 γίνεται από πόρους της Ευρωπαϊκής Ένωσης (μέσω των Διαρθρωτικών Ταμείων ΕΤΠΑ και ΕΚΤ), από πόρους του Δημοσίου και από πόρους ιδιωτών, οι οποίοι θα ενταχθούν και θα επωφεληθούν από το πρόγραμμα, με τη μορφή της ίδιας συμμετοχής.

5.6. ΑΝΑΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗ ΦΘΙΝΟΥΣΩΝ ΠΕΡΙΟΧΩΝ.

«Υποστήριξη της αναζωογόνησης και ανάπτυξης των φθινουσών περιοχών της χώρας.»

Περιλαμβάνει την ανασυγκρότηση της βιομηχανικής δραστηριότητας στις εν λόγω περιοχές με την ενίσχυση των βιομηχανικών υποδομών, τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων, την ενίσχυση εγκατάστασης νέων επιχειρήσεων και τη διαμόρφωση υποστηρικτικής αναπτυξιακής υποδομής. Αφορά την ενίσχυση των υφιστάμενων ΜΜΕ, ώστε να επιτύχουν υψηλά επίπεδα ανταγωνιστικότητας. Η δράση αυτή είναι ιδιαίτερα κρίσιμη για την αναστροφή της φθίνουσας πορείας των περιοχών και περιλαμβάνει :

- ◇ Ενίσχυση μεταποιητικών επιχειρήσεων για τον τεχνολογικό, διοικητικό,

οργανωτικό και επιχειρησιακό εκσυγχρονισμό, την ανάπτυξη και τεχνολογική αναβάθμιση των βιομηχανικών μονάδων.

5.6.1 ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ.

Τα προς έγκριση επιχειρηματικά σχέδια μπορούν να έχουν προϋπολογισμό από 40-300 εκατομμύρια δραχμές και διετή (2ετή) περίοδο υλοποίησης. Η

συνολική επιχορήγηση των εγκεκριμένων επιχειρηματικών σχεδίων ανέρχεται σε ποσοστό 50% του τελικά εγκεκριμένου προϋπολογισμού τους.

Το χρηματοδοτικό σχήμα των προς έγκριση επιχειρηματικών σχεδίων προβλέπεται να είναι το εξής:

• Επιχορήγηση	50%
• Ίδια συμμετοχή	τουλάχιστον 30%
• Τραπεζικός δανεισμός	μέχρι ποσοστό 20%

5.6.2 ΥΠΟΒΟΛΗ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ.

Σε περίπτωση που η επιχείρηση διαθέτει περισσότερες από μία βιομηχανικές μονάδες θα πρέπει να επιλέξει το Νόμο εγκατάστασης μιας εξ' αυτών. Οι προτάσεις των επιχειρήσεων υποβάλλονται από εκπρόσωπό τους στους Ενδιάμεσους Φορείς, στην περιοχή ευθύνης που ανήκει ο Νομός εγκατάστασης της βιομηχανικής μονάδας της επιχείρησης και σε ειδικά σημεία υποδοχής.

5.7. ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ - ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ.

Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «**ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ - ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ**» αποτελεί ένα

ολοκληρωμένο Σχέδιο Δράσης με στόχο τη διαφοροποίηση του προσφερόμενου τουριστικού προϊόντος προς την κατεύθυνση της ενσωμάτωσης σε αυτό του Πολιτισμού, αλλά και την ορθολογική και αρμονική ανάπτυξη του τουρισμού σε σχέση με το Περιβάλλον. Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα **«ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ - ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ»** αποτελείται από δυο αντίστοιχα υποπρογράμματα που προβλέπουν ειδικές παρεμβάσεις για την ποιοτική αναβάθμιση του τουριστικού προϊόντος και την οργανωτική σύνδεσή του με τον Πολιτισμό.

Το Υποπρόγραμμα **«ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ»** αναφέρεται στη δημιουργία ενός εργαλείου Σχεδιασμού/ Πολιτικής συγκεκριμένων ενεργειών, θεσμών, χρηματοδοτικών σχημάτων / Επενδύσεων για την άσκηση συνολικής και μακροπρόθεσμης τουριστικής αναπτυξιακής πολιτικής με τακτικούς στόχους:

- Την βελτίωση των παρεχόμενων υπηρεσιών στον τομέα του τουρισμού και τη μείωση της εποχικότητας του τουριστικού φαινομένου.
- Την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας του τουριστικού προϊόντος στα πλαίσια των τάσεων και των προοπτικών του καταμερισμού της τουριστικής αγοράς, σε διεθνές επίπεδο.

Στα πλαίσια αυτά, η Ενέργεια 1 (μελέτες και συμβουλευτικές υπηρεσίες προς τις ΜΜΕ) του Μέτρου 1.5 (υπηρεσίες προς τις ΜΜΕ και δίκτυο πληροφορικής) του υποπρογράμματος 1 (τουρισμός) αποσκοπεί στην παροχή μελετητικών και συμβουλευτικών υπηρεσιών προς τις ΜΜΕ με στόχο:

- Την εκπόνηση μελετών μάρκετινγκ.
- Την ανάπτυξη τεχνογνωσίας για ειδικές μορφές τουρισμού.
- Τον εκσυγχρονισμό και την αναδιοργάνωση των μονάδων.
- Την ένταξη σε δίκτυα συνεργασίας για την επίτευξη οικονομιών κλίμακας.

Στον πίνακα που ακολουθεί παρουσιάζονται οι δράσεις της ενέργειας 1.5.1 του υποπρογράμματος **«τουρισμός»**.

Οι επιχειρήσεις έχουν τη δυνατότητα υλοποίησης προτάσεων που αφορούν μεμονωμένες δράσεις ή ομάδες δράσεων, σύμφωνα με τις προδιαγεγραμμένες ανάγκες τους.

A /A	ΔΡΑΣΕΙΣ	Μέγιστο κόστος ανά δράση (σε εκατ. Δρχ.)
1.	Έρευνα αγοράς, εκπόνηση μελετών μάρκετινγκ.	5
2.	Προβολή ΜΜΕ (διαφημίσεις, έντυπο και ηλεκτρονικό υλικό, κ.λ.π).	5
3.	Μελέτη εφαρμογών μηχανογράφησης και εγκατάστασης ειδικού εξοπλισμού.	5
4.	Βελτίωση ή και πιστοποίηση υπηρεσιών τουριστικών επιχειρήσεων.	10
5.	Απόκτηση και εφαρμογή τεχνογνωσίας όσον αφορά την ανάπτυξη και διαχείριση ειδικών μορφών τουρισμού.	8
6.	Ένταξη σε δίκτυα συνεργασίας για την επίτευξη οικονομιών κλίμακας.	8
7.	Δημιουργία κοινών τουριστικών πακέτων, συνδυασμένες ενέργειες ένταξης σε πακέτα εναλλακτικών μορφών τουρισμού.	10
8.	Προώθηση, οργάνωση και συμμετοχή σε θεαματικές εκθέσεις του τουριστικού κλάδου.	10

5.7.1 ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ ΜΜΕ.

Η παρακολούθηση της πορείας υλοποίησης των έργων γίνεται μέσω αναλυτικών εκθέσεων προόδου οι οποίες υποβάλλονται από τις επιχειρήσεις προς τους Ενδιάμεσους Φορείς ανά εξάμηνο καθ' όλη την διάρκεια υλοποίησης. Στις αναλυτικές εκθέσεις προόδου θα πρέπει να περιλαμβάνονται

τα ακόλουθα θέματα²²:

1. Συνολική - φυσική πρόοδος του έργου.
2. Σύγκριση της φυσικής προόδου και του κόστους του έργου με τον αρχικό σχεδιασμό.
3. Προβλήματα που συναντά η ομάδα υλοποίησης του έργου και δοθείσες ή προτεινόμενες λύσεις.
4. Πραγματοποιηθέν κόστος μέχρι τη στιγμή υποβολής της αναλυτικής έκθεσης προόδου.
5. Ο ρυθμός ανάλωσης του προϋπολογισμού του έργου και τα συμπεράσματα για την οικονομική διαχείριση του έργου.
6. Εργασίες που πρόκειται να εκτελεστούν στην επόμενη φάση υλοποίησης του έργου.
7. Στοιχεία που αποδεικνύουν την υλοποίηση της δράσης.
8. Συγκεντρωτική κατάσταση δαπανών ανά επιλέξιμη κατηγορία δαπανών για το σύνολο του έργου που ολοκληρώθηκε μέχρι τη στιγμή υποβολής της αναλυτικής έκθεσης προόδου συνοδευόμενη από επικυρωμένα αντίγραφα των αντίστοιχων εξοφλημένων παραστατικών.

Ο έλεγχος της πορείας υλοποίησης των έργων γίνεται με τεχνικές και οικονομικές πιστοποιήσεις που διενεργούνται από αρμόδιους Ενδιάμεσους Φορείς μετά την υποβολή των αναλυτικών εκθέσεων προόδου καθώς και με δειγματοληπτικούς τεχνικούς και οικονομικούς ελέγχους που διενεργούνται από ειδική επιτροπή του Υπουργείου Ανάπτυξης - ΕΟΤ.

5.8. ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ URBAN.

Το 1994 η Ευρωπαϊκή Ένωση αποφάσισε να θεσπίσει την **Κοινοτική Πρωτοβουλία URBAN**, προκειμένου να αντιμετωπίσει με ολοκληρωμένες προσεγγίσεις προβλήματα κοινωνικοοικονομικής και περιβαλλοντικής υποβάθμισης αστικών περιοχών.

Στόχος της πρωτοβουλίας **URBAN** είναι να συμβάλλει στην αναζήτηση

²² Νόμος 2601/97. Εφημερίδα της Κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας. Τεύχος Πρώτο. Αριθμός φύλλου 81. 15 Απριλίου 1998-Διορθωτική 2006

λύσεων για το πολύ σοβαρό κοινωνικό πρόβλημα που αποτελεί η κρίση πολυάριθμων αστικών συνοικιών, υποστηρίζοντας ενέργειες κοινωνικής και οικονομικής εξυγίανσης, ανανέωσης των υποδομών και των εξοπλισμών καθώς και βελτίωσης του περιβάλλοντος. Προτεραιότητα θα δοθεί στα καινοτόμα σχέδια, στο πλαίσιο των στρατηγικών μακροπρόθεσμης αστικής ολοκλήρωσης. Οι παρεμβάσεις της πρωτοβουλίας **URBAN** συνοψίζονται σε 4 άξονες²³:

- Υποστήριξη νέων οικονομικών δραστηριοτήτων.
- Απασχόληση σε τοπικό επίπεδο.
- Παροχές στον κοινωνικό τομέα, στον τομέα υγιεινής και ασφάλειας.
- Υποδομές και περιβάλλον σε σχέση με τα προηγούμενα μέτρα.

5.8.1 ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ ΜΜΕ.

Η παρακολούθηση υλοποίησης έργων γίνεται μέσω αναλυτικών εκθέσεων προόδου κατά την διάρκεια υλοποίησής τους. Στις αναλυτικές εκθέσεις προόδου θα πρέπει να περιλαμβάνει τα ακόλουθα θέματα:

- Συνολική οικονομική και φυσική πρόοδος του έργου.
- Σύγκριση της φυσικής προόδου και του κόστους προς τον αρχικό σχεδιασμό.
- Συγκεντρωτική κατάσταση δαπανών.

Ο έλεγχος της πορείας υλοποίησης των έργων γίνεται με τεχνικές και οικονομικές πιστοποιήσεις και δειγματοληπτικούς ελέγχους που διενεργούνται από Ενδιάμεσους Φορείς και το Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας (ΥΠΕΘΟ).

Το ποσοστό Επιχορήγησης των υποβαλλόμενων προτάσεων στα πλαίσια της **Κοινοτικής Πρωτοβουλίας URBAN** ισούται με το 65% του συνολικού προϋπολογισμού των προτεινόμενων έργων.

Η καταβολή της επιχορήγησης γίνεται :

- Το 40% συνολικής επιχορήγησης καταβάλλεται ως προκαταβολή με την υπογραφή της σύμβασης του έργου.

²³ <http://www.europa.com>

- Το υπόλοιπο καταβάλλεται στην επιχείρηση μετά από πιστοποίηση του οικονομικού και φυσικού αντικειμένου του έργου.

5.9. ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ ΚΟΝΒΕΡ ΙΙ.

Μετά την λήξη του Ψυχρού Πολέμου δημιουργήθηκε το επίκαιρο θέμα της μείωσης των αμυντικών δαπανών γενικώς, με σημαντικές επιπτώσεις στην παγκόσμια αμυντική βιομηχανία. Για την Ελλάδα, η ύφεση και η μείωση των αμυντικών δαπανών είχε άμεσες συνέπειες στις μεγάλες αμυντικές βιομηχανίες, στις Μικρές και Μεσαίες Επιχειρήσεις κατασκευής αμυντικών υλικών, καθώς επίσης και στους υπεργολάβους αυτών. Με τη συμμετοχή όλων των άμεσα και έμμεσα εμπλεκόμενων φορέων, συλλέχθηκαν τα απαραίτητα στοιχεία για την οριοθέτηση των αξόνων πολιτικής και των παρεμβάσεων του προγράμματος.

Έτσι, οι στόχοι για το Ελληνικό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα της Κοινοτικής Πρωτοβουλίας ΚΟΝΒΕΡ ΙΙ, επικεντρώνονται σε δυο βασικούς άξονες:

- ο την κατάλληλη χρησιμοποίηση του πλεονάζοντος παραγωγικού δυναμικού των αμυντικών βιομηχανιών, ώστε να επιτευχθεί διαφοροποίηση των δραστηριοτήτων του σε πολιτικά προϊόντα και την εναλλακτική χρήση των χώρων, πρώην στρατιωτικών εγκαταστάσεων, προς όφελος της περιφερειακής οικονομίας και του κοινωνικού συνόλου.

5.9.1 ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ ΜΜΕ.

Παρακολούθηση υλοποίησης των έργων.

Η παρακολούθηση της πορείας υλοποίησης των έργων γίνεται μέσω αναλυτικών εκθέσεων προόδου που υποβάλλονται από τις επιχειρήσεις προς το αρμόδιο Ενδιάμεσο Φορέα. Ο έλεγχος της πορείας υλοποίησης γίνεται με τεχνικές και οικονομικές πιστοποιήσεις που διενεργούνται από τους αρμόδιους Ενδιάμεσους Φορείς, μετά την υποβολή των αναλυτικών εκθέσεων προόδου, καθώς και με δειγματοληπτικούς ελέγχους που διενεργούνται από ειδική επιτροπή του ΥΠΕΘΟ ή της Κοινότητας.

Δημόσια επιχορήγηση.

Ως Δημόσια Επιχορήγηση νοείται η προβλεπόμενη χρηματοδότηση από Κοινοτικούς και Εθνικούς πόρους. Το ποσοστό της Δημόσιας Επιχορήγησης μπορεί να φθάσει το 60% του συνολικού προϋπολογισμού των προτεινόμενων προτάσεων. Το τελικό ποσοστό θα οριστικοποιηθεί μετά το τέλος της διαδικασίας αξιολόγησης των προτάσεων.

Έντυπα του προγράμματος.

Τα έντυπα υποβολής προτάσεων των επιχειρήσεων αποτελούνται από δυο αυτόνομες κατηγορίες εντύπων²⁴:

♦ Μηχανογραφικό Δελτίο Αξιολόγησης (Παράρτημα). Το έντυπο αυτό περιλαμβάνει όλα τα απαραίτητα δεδομένα που καταχωρούνται στο μηχανογραφικό σύστημα αξιολόγησης και χρησιμοποιούνται για την αξιολόγηση των υποβαλλόμενων προτάσεων. Η συμπλήρωση του Δελτίου είναι υποχρεωτική για κάθε υποβαλλόμενη πρόταση. Η ορθή και ολοκληρωμένη συμπλήρωση του μηχανογραφικού δελτίου αποτελεί αποκλειστική ευθύνη της επιχείρησης. Τυχόν λάθη ή παραλείψεις είναι δυνατόν να αποτελέσουν λόγο απόρριψης της πρότασης κατά το στάδιο αξιολόγησης.

Έντυπο Υποβολής Πρότασης (Παράρτημα). Το έντυπο αυτό είναι υποχρεωτικό για κάθε υποβαλλόμενη πρόταση και περιλαμβάνει όλα τα απαραίτητα δεδομένα για την εκπόνηση της απαιτούμενης οικονομοτεχνικής έκθεσης, καθώς και την τεκμηρίωση της υλοποίησης του προτεινόμενου έργου και αποτελείται από τα ακόλουθα τέσσερα τμήματα:

1. Αποτύπωση της υπάρχουσας κατάστασης.
2. Προβλήματα - ανάγκες της επιχείρησης.
3. Αναλυτική περιγραφή του προτεινόμενου έργου.
4. Παρουσίαση επιχειρηματικών προβλέψεων.

²⁴ <http://www.antagonistikotita.gr>

5.10 ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΕΩΝ 2007-2013 - ΑΤΤΙΚΗ

Η κύρια αναπτυξιακή επιλογή (όραμα) για την Περιφέρεια Αττικής αφορά στην ανάδειξή της σε ισχυρό πόλο ανάπτυξης διεθνούς, ευρωπαϊκής και μεσογειακής εμβέλειας, κόμβο των ευρωπαϊκών και διευρωπαϊκών δικτύων και, πολιτιστική μητρόπολη με διεθνή ταυτότητα και απήχηση. Η αξιοποίηση της γεωπολιτικής θέσης της Μητροπολιτικής Περιφέρειας (ή «Αττικής Μητρόπολης») τόσο στο χώρο της Ν.Α. Ευρώπης, όσο και στο «Μεσογειακό τόξο», υλοποιείται από τη στρατηγική της «Διεθνούς Μητρόπολης-Συνδέσμου», μέσω της οποίας αναδεικνύεται η Αττική ως «προωθητική δύναμη» σε διεθνές και εθνικό επίπεδο. Αυτή η στρατηγική επιλογή ενσωματώνει ταυτόχρονα τις αρχές της ισόρροπης ενδογενούς και βιώσιμης ανάπτυξης, δηλαδή μιας ισορροπημένης χωρικής οργάνωσης της Μητροπολιτικής Περιφέρειας με έμφαση στην ανταγωνιστική διαφοροποίηση, την ποιότητα του χώρου, της ποιότητα της ζωής, την ισότητα πρόσβασης σε όλες τις καθημερινές δραστηριότητες, αλλά και στις ευκαιρίες ανάπτυξης.

Η στρατηγική της διεθνοποιημένης «Μητρόπολης-Συνδέσμου», στηρίζεται και ενισχύει τις δεξιότητες, διασφαλίζει τη μάθηση με σύγχρονα μέσα σε ατομικό και συλλογικό επίπεδο, στοχεύει στην κοινωνία της γνώσης για να εξασφαλίσει την ανανέωση του ανθρώπινου κεφαλαίου της Περιφέρειας σε μεσοπρόθεσμο στρατηγικό ορίζοντα. Δίνει έμφαση στα δίκτυα και στις στρατηγικές συμμαχίες. Όλες οι ανωτέρω πτυχές της στρατηγικής της Περιφέρειας Αττικής για την περίοδο 2007-2013 συγκλίνουν στην αξιοποίηση της Κοινωνίας της Γνώσης ως στρατηγικού μέσου για τη διαμόρφωση ενός σύνθετου και μακρόπνοου ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος στην Αττική Μητρόπολη. Οι βασικές προτεραιότητες της Περιφέρειας συστηματοποιούνται σε τέσσερις «κεντρικούς» και δύο συμπληρωματικούς Άξονες Προτεραιοτήτων. Οι «κεντρικοί» Άξονες Προτεραιοτήτων έχουν ως εξής²⁵:

²⁵ Περιφερειακά Στρατηγικά Προγράμματα(2006), Περιφέρεια Αττικής

I. Αειφόρος ανάπτυξη και Ποιότητα Ζωής στη Μητροπολιτική Αττική:

- Στρατηγική και Λειτουργική Ολοκλήρωση των βασικών μεταφορικών, κοινωνικών και περιβαλλοντικών και τεχνολογικών υποδομών που ενισχύουν την Περιφερειακή Ανταγωνιστικότητα, αναβαθμίζουν το περιβάλλον, διασφαλίζουν τη βιώσιμη και ισόρροπη ανάπτυξη της Αττικής.

II. Βελτίωση του παραγωγικού περιβάλλοντος - Ενίσχυση της Ανταγωνιστικότητας:

- Ενίσχυση και Προαγωγή συγκριτικών πλεονεκτημάτων της Περιφέρειας με έμφαση στην τουριστική ανάπτυξη, τις τεχνολογικές υποδομές (π.χ. δίκτυα ευρυζωνικότητας) και την καινοτομία, που ενισχύουν την εξωστρέφεια της Περιφέρειας.
- Συστηματική τόνωση της επιχειρηματικότητας, ιδίως των ΜΜΕ (μεταποίηση, τουρισμός, πληροφορική, ρομποτική κ.ο.κ.), και διευκόλυνση της εισόδου νέων επιχειρήσεων σε νέους κλάδους με προϊόντα υψηλής προστιθέμενης αξίας. Προώθηση της δημιουργίας τεχνολογικών πάρκων και πάρκων logistics μέσω «clustering» με Πανεπιστήμια και άλλους ερευνητικούς φορείς, δημιουργία δικτύων για την ενίσχυση της προσαρμοστικότητας των ΜΜΕ κ.λ.π.).
- Ειδικές δράσεις ενίσχυσης της Περιφερειακής Ανταγωνιστικότητας.

III Ανάδειξη του ρόλου του «Συνδέσμου»: Ενίσχυση της Διαπεριφερειακής Συνεργασίας και Δράσεις Δικτύωσης .

- Εφαρμογή καινοτόμων δράσεων διακρατικής συνεργασίας, μέσω δικτύων διακρατικής συνεργασίας με κοινά προβλήματα, προτεραιότητες και ευκαιρίες ανάπτυξης, με στόχο την προώθηση της «έρευνας και ανάπτυξης», την κοινωνία της γνώσης, τη αναβάθμιση και προστασία του περιβάλλοντος και την πρόληψη κινδύνων.
- Ενίσχυση της διαπεριφερειακής συνεργασίας, για ανταλλαγές, συνεργασία και δικτύωση των Μητροπόλεων και των περιφερειών της Ευρώπης και της χώρας με την Αττική Μητρόπολη.

IV Ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού και προαγωγή της απασχολησιμότητας.

- Δημιουργία αφενός, νέων και ποιοτικών θέσεων εργασίας σε συνδυασμό με τη διασφάλιση ευελιξίας στη βελτίωση των δεξιοτήτων των εργαζομένων διαφόρων ομάδων στόχου, μεταξύ των οποίων και των στελεχών της διοίκησης και αφετέρου, στη συστηματική διασύνδεση της νεανικής και γυναικείας επιχειρηματικότητας με την εκπαίδευση και την διαβίου κατάρτιση (σχολεία επιχειρηματικότητας, εικονικές επιχειρήσεις, ενίσχυση τεχνολογικών κοινών υποδομών κ.λ.π.).
- Ειδικές και εντοπισμένες δράσεις αντιμετώπισης των φαινομένων αποκλεισμού από την αγορά εργασίας ευαίσθητων ομάδων του πληθυσμού (νέοι, γυναίκες μετανάστες και παλιννοστούντες), μέσω της προσαρμογής και αναπροσαρμογής των δεξιοτήτων, της ανάπτυξης μηχανισμών πρόσβασης στην αγορά εργασίας, δράσεων ευαισθητοποίησης και προσαρμοστικότητας εργοδοτών και εργαζομένων.

Οι «Συμπληρωματικοί» (υποστηρικτικοί) Άξονες Προτεραιοτήτων έχουν ως εξής:

V. Κινητοποίηση ιδιωτικών κεφαλαίων (PFI,PPP ή ΣΔΙΤ), ώστε να δημιουργηθούν οι προϋποθέσεις για την ενεργοποίηση μεγάλων επενδυτικών σχεδίων με αυτοχρηματοδότηση (mega-projects).

VI. Αναδιοργάνωση και εκσυγχρονισμός της Περιφερειακής Διοίκησης και της Νομαρχιακής - Τοπικής Αυτοδιοίκησης, με έμφαση στην εξυπηρέτηση και προαγωγή της ανταγωνιστικότητας και της καινοτομίας (π.χ. υποδοχή και ηλεκτρονική εξυπηρέτηση επενδυτών και επιχειρηματιών, ηλεκτρονική αδειοδότηση επιχειρήσεων, αντιμετώπιση οριζόντιων αρμοδιοτήτων κ.λ.π.).

Κύρια αναπτυξιακή επιλογή της Περιφέρειας / Τομέα για την περίοδο 2007-2013 («αναπτυξιακό όραμα») :

Ο γενικός στρατηγικός στόχος της Περιφέρειας Αττικής 2007-2013 εστιάζεται στην ανάδειξη της Περιφέρειας Αττικής ως «Διεθνούς Μητροπολιτικού Συνδέσμου», μέσα από την παραγωγή, προαγωγή, διάχυση και αξιοποίηση τεχνογνωσίας και καινοτομίας, την προσέλκυση και διοίκηση σύγχρονων επενδύσεων, την κινητοποίηση ιδιωτικών κεφαλαίων και την δυνατότητα «μεταφοράς» της αναπτυξιακής γνώσης και προστιθέμενης αξίας στο σύνολο της χώρας

ΒΑΣΙΚΕΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ / ΤΟΜΕΑ	ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΩΝ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΩΝ	ΣΧΕΤΙΚΟΙ ΑΞΟΝΕΣ ΤΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ / ΣΧΟΛΙΑ
1	2	3	4
1	Αειφόρος ανάπτυξη και Ποιότητα Ζωής στη Μητροπολιτική Αττική Ι.Α. Ολοκλήρωση βασικών Υποδομών που συνεισφέρουν στην βιώσιμη ανάπτυξη της Περιφέρειας και προάγουν την Ποιότητα Ζωής: 1. Εσωτερική οικιστική οργάνωση της μητροπολιτικής περιφέρειας. Εφαρμογή «πρότυπου» βιώσιμης οικιστικής ανάπτυξης. 2. Στρατηγική Οργάνωση της Μητροπολιτικής	ΑΞΟΝΑΣ 2: Βελτίωση της προσπελασιμότητας και των υπηρεσιών γενικού οικονομικού ενδιαφέροντος.	

		Ανάπτυξης – Επιχειρησιακά Δίκτυα διοίκησης, οργάνωσης, κοινωνικής αποδοχής αλλαγών (φόρουμ πολιτών) 3. Δράσεις «συστηματοποίησης» της έννοιας «Μητρόπολης Συνδέσμου» - ενσωμάτωση του χωροταξικού σχεδιασμού ως ευέλικτου και σύγχρονου εργαλείο υποστήριξης της ανταγωνιστικότητας και της συνοχής 4. Στοχευμένη εφαρμογή Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας και ειδικές δράσεις μείωσης της κατανάλωσης ενέργειας 5. Συνδυασμένη αξιοποίηση των υποδομών των Ολυμπιακών Αγώνων. Ι.Β. Μεταφορές: Ολοκλήρωση Περιφερειακού Δικτύου Οδικών και Σιδηροδρομικών Μεταφορών – Έμφαση στη διευκόλυνση των συνδυασμένων μεταφορών: 1. Διασφάλιση της διαλειτουργικότητας των Μεταφορών – Συνδυασμένες Μεταφορές 2. Ενιαίο και λειτουργικά διασυνδεδεμένο δίκτυο	ΑΞΟΝΑΣ 3: Αναβάθμιση και προστασία του περιβάλλοντος - πρόληψη κινδύνων	

		εμπορικών λιμένων και εμπορευματικών αποθηκών-πάρκων – ενίσχυση συνδυασμένων μεταφορών 3. Δράσεις ενίσχυσης της Οδικής Ασφάλειας και πρόσβαση των ΑΜΕΑ στα ΜΜΜ 5. Εισαγωγή τηλεματικής στις Μεταφορές – Αναβάθμιση πληροφόρησης και ενημέρωσης κοινού Ι.Γ. Προστασία Περιβάλλοντος και Αντιμετώπιση κινδύνων: 1. Προστασία Περιβάλλοντος με Διαχείριση υδάτινων πόρων, Αναβάθμιση περιαστικού πρασίνου και απόδοση γης σε ήπιες χρήσεις, Μείωση της ρύπανσης από μεταφορές 2. Ολοκλήρωση των Περιβαλλοντικών Υποδομών : ύδρευσης –αποχέτευσης, αντιπλημμυρικής προστασίας 3. Διαμόρφωση «περιβαλλοντικής συνείδησης»: Τοπικά Σύμφωνα Ποιότητας, Ευαισθητοποίηση πολιτών, Ενίσχυση και Βράβευση επιδόσεων Ι.Δ. Ολοκληρωμένες και Δικτυωμένες Παρεμβάσεις σε υπερτοπικό και τοπικό επίπεδο – Ειδικές υποδομές για τα νησιά:		

		1. Ενίσχυση υποδομών Κοινωνικού Εξοπλισμού / Κοινωνικής Φροντίδας 2. Δημιουργική σύνδεση της «μητροπολιτικής υπαίθρου» με τους αστικούς θύλακες 3. Ειδικές Δράσεις ανάπτυξης του Αγροτικού Τομέα:		
2	Βελτίωση του παραγωγικού περιβάλλοντος - Ενίσχυση της Ανταγωνιστικότητας:	II.A. Ειδικές Δράσεις Στήριξης της Περιφερειακής Ανταγωνιστικότητας για τη διαμόρφωση και διατήρηση ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος: 1. Δράσεις Επιτάχυνσης του χωροταξικού σχεδιασμού για διευκόλυνση επιχειρηματικότητας και επενδύσεων - Λειτουργία του χωροταξικού σχεδιασμού ως «εργαλείου». Περιφερειακό Παρατηρητήριο Χωροταξίας και Ανάπτυξης. 2. Ένταξη στοχευμένων «one-stop-shop» για ιδιωτικές επενδύσεις σε ενιαίο μηχανισμό διυπουργικού χαρακτήρα με ηλεκτρονικοποίηση διαδικασιών αδειοδοτήσεων. 3. Λειτουργία συλλογικού περιφερειακού μηχανισμού για προσέλκυση νέων επενδύσεων και επιχειρηματικής		ΑΞΟΝΑΣ 1: Ενίσχυση της Ανταγωνιστικότητας

		προβολής της Περιφέρειας (επενδυτικό φόρουμ) 4. Συνοδευτικές δράσεις στήριξης της λειτουργίας «Εθνικού Συστήματος Εποπτείας της Αγοράς» 5. Βελτίωση της προσβασιμότητας των επιχειρήσεων της Περιφέρειας σε χρηματοδοτικά εργαλεία 6. Συμπλήρωση δικτύου ΒΕΠΕ και δράσεις μετεγκατάστασης επιχειρήσεων 7. Συνοδευτικές Δράσεις Αξιοποίησης του Ναυτιλιακού Επιχειρείν 8. Ανάδειξη τοπικών προϊόντων, συστηματοποίηση βιολογικών καλλιεργειών, εξορθολογισμός διακίνησης προϊόντων. II.B. Υποστήριξη Καινοτόμων Παρεμβάσεων, Δικτυώσεων, Ενσωμάτωση των νέων τεχνολογιών στην Επιχειρηματικότητα: 1. Ειδικές Δράσεις στήριξης της Καινοτομίας και προσαρμοστικότητας των Επιχειρήσεων 2. Επιβράβευση επιχειρήσεων & ατόμων σε διάφορες «περιοχές» επιδόσεων. Σύνδεση ΜΜΕ με		

	Βελτίωση του παραγωγικού περιβάλλοντος - Ενίσχυση της Ανταγωνιστικότητας: (συνέχεια)	δράσεις Έρευνας & Ανάπτυξης (4. Δράσεις Δικτύωσης Επιχειρήσεων και Φορέων (Συστήματα Δικτύων) για την επίτευξη συνδυασμένων αποτελεσμάτων. Ενσωμάτωση σε αυτά δράσεων «κινητικότητας» εξειδικευμένου ανθρώπινου δυναμικού 5. Ολοκλήρωση των ευρυζωνικών δικτύων με ισότιμους όρους πρόσβασης σε υποδομές και υπηρεσίες II.Γ. Τουριστική και Πολιτιστική Ανάπτυξη. Ειδικές δράσεις για τα νησιά της Περιφέρειας: 1. Ενίσχυση των Τουριστικών Επιχειρήσεων για δημιουργία e-commerce & e-sales με ταυτόχρονη ηλεκτρονική ολοκλήρωση back-office συστημάτων 2. Στήριξη της ισόρροπης ανάπτυξη της υπαίθρου της Περιφέρειας με την Μητροπολιτική Αθήνα μέσω του Τουρισμού. 3. Συνοδευτικές Δράσεις Στήριξης και Προβολής της μόνιμης τέλεσης μεγάλων γεγονότων (π.χ. Διεθνείς Εκθέσεις) με παράλληλη κινητοποίηση του ιδιωτικού τομέα (MEGA-EVENT) 4. Δράσεις σύνδεσης του τουρισμού με τον	ΑΞΟΝΑΣ 1: Ενίσχυση της Ανταγωνιστικότητας	

		πολιτισμό. Διεύρυνση εναλλακτικών δραστηριοτήτων για 12μηνο τουρισμό στην Περιφέρεια 5. Ηλεκτρονική Τουριστική Προβολή της Περιφέρειας, και στήριξη της κίνησης των τουριστών με ηλεκτρονικές υπηρεσίες και πληροφόρηση (Destination Management) 6. Συνοδευτικές – Ολοκληρωμένες δράσεις υποστήριξης των τοπικών τουριστικών δικτύων. Ολοκληρωμένες δράσεις για τουριστικές διαδρομές στις νησιωτικές περιοχές. 7. Ειδικές Ολοκληρωμένες Δράσεις ανάδειξης των εναλλακτικών τουριστικών δραστηριοτήτων των νησιών της Περιφέρειας		
3	Ανάδειξη του ρόλου του «Συνδέσμου»: Ενίσχυση της Διαπεριφερειακής Συνεργασίας και Δράσεις Δικτύωσης	III.A. Εφαρμογή καινοτόμων δράσεων διακρατικής συνεργασίας, μέσω δικτύων διακρατικής συνεργασίας με κοινά προβλήματα, προτεραιότητες και ευκαιρίες ανάπτυξης. 1. Προώθηση της «έρευνας και ανάπτυξης» σε δικτυωμένα περιβάλλοντα (φυσικά-ηλεκτρονικά), 2. Ανάδειξη του συνδέσμου «τεχνολογία-κοινωνία»	ΑΞΟΝΑΣ 6: Ενίσχυση της διασυνοριακής, της διακρατικής και της διαπεριφερειακής συνεργασίας	

		έναντι του μοντέλου «οικονομία-κοινωνία» με στόχο την προώθηση της κοινωνίας της γνώσης. 3. Δράσεις δικτύωσης με στόχο την αναβάθμιση και προστασία του περιβάλλοντος και την πρόληψη κινδύνων. III.B. Ενίσχυση της διαπεριφερειακής συνεργασίας, για ανταλλαγές, συνεργασία και δικτύωση των Μητροπόλεων και των περιφερειών της Ευρώπης και της χώρας με την Αττική Μητρόπολη.	ΑΞΟΝΑΣ 1: Ενίσχυση της Ανταγωνιστικότητας	
4	Ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού και προαγωγή της απασχολησιμότητας.	IV. Α. Ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης σε τοπικό επίπεδο, προαγωγή της προσαρμοστικότητας εργαζομένων και εργοδοτών, ενίσχυση της δια βίου μάθησης 1. Διασύνδεση-δικτύωση των δομών προώθησης στην απασχόληση σε περιφερειακό επίπεδο (ΚΠΑ - δομές ΟΤΑ ή άλλων Φορέων). Αντιμετώπιση προβλημάτων που συσχετίζονται με αρνητικές όψεις της «Μητροπολιτικότητας» 2. Επέκταση της πιστοποίησης των δεξιοτήτων σε	ΑΞΟΝΑΣ 4: Ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού και προώθηση της απασχόλησης	

		όλα τα επαγγέλματα μέσα από τη δημιουργία «συστήματος προτύπων». Παροχή «διεξόδου» στα εμπειρικά επαγγέλματα. Ελκεύθερη επιλογή φορέα κατάρτισης. 3. Εξατομικευμένη προσέγγιση προβλημάτων ανά κατηγορία ανέργων. Δημιουργία «job-matching-tool» από συμπράξεις Πανεπιστημίων, οργανισμών κατάρτισης και επιμελητήριων ή/και επιχειρήσεων 4. Εφαρμογή «Σχολείων Επιχειρηματικότητας» για την προώθηση νέων επιχειρηματικών πρωτοβουλιών από ανέργους και εργαζομένους. 5. Τοπικές πρωτοβουλίες απασχόλησης και ενίσχυσης της κοινωνικής συνοχής με στόχευση στην βιωσιμότητα των παραγόμενων αποτελεσμάτων και καλών πρακτικών 6. Σύνδεση των πολιτικών δια βίου μάθησης με την αρχική εκπαίδευση και την συνεχιζόμενη κατάρτιση σε τοπικό επίπεδο IV.B. Προώθηση της ισότητας των ευκαιριών πρόσβασης στην αγορά εργασίας, με έμφαση στις	ΑΞΟΝΑΣ 1: Ενίσχυση της Ανταγωνιστικότητας	

	Ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού και προαγωγή της απασχολησιμότητας. (συνέχεια)	ευπαθείς ομάδες του πληθυσμού και στην ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής: 1. Ενίσχυση δεξιοτήτων σε μειονεκτούσες ομάδες και συναρμογή με τις τοπικές αγορές εργασίας της Περιφέρειας 2. Καταπολέμηση του ελλείμματος ισότητας στην αγορά εργασίας και τις εργασιακές σχέσεις. 3. Ενίσχυση της κινητικότητας των ευαίσθητων ομάδων ανάμεσα στα επαγγέλματα και στις επιχειρήσεις: (πιλοτική) εφαρμογή δράσεων υποστήριξης για την εξελιξιμότητα της καριέρας (career paths). 4. Πρόληψη και καταπολέμηση της ενδο-οικογενειακής βίας και της εμπορίας (trafficking) με θύματα τις γυναίκες, μέσω της προσφοράς «προστατευμένων» θέσεων απασχόλησης 6. Παρεμβάσεις αξιοποίησης και «προσανατολισμού» της κοινωνικής ευθύνης των επιχειρήσεων στο ανθρωπογενές περιβάλλον 7. Διευκόλυνση της πρόσβασης στις υπάρχουσες κοινωνικές υπηρεσίες και διασύνδεση με εξειδικευμένες	ΑΞΟΝΑΣ 4: Ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού και προώθηση της απασχόλησης ΑΞΟΝΑΣ 1: Ενίσχυση της Ανταγωνιστικότητας	

		υπηρεσίες προώθησης στην απασχόληση. Δημιουργία δικτύου «τοπικών συμβούλων» καθοδήγησης και σύνδεσή τους με τις «Δημόσιες Υπηρεσίες Απασχόλησης» (ΔΥΑ). Διερεύνηση επέκτασης & δικτύωσης των πιλοτικού χαρακτήρα δράσεων του Ε.Π. Υ-Π. IV.Γ. Προαγωγή της Κοινωνικής Οικονομίας: 1. Συνεργασίες - Σύμπραξη Κεντρικής / Περιφερειακής Διοίκησης με Αυτοδιοίκηση (ΝΑ-ΟΤΑ) για τη δημιουργία «εταιρικών σχημάτων» με στόχευση στην κοινωνική (και εντέλει στην «Ηθική») Οικονομία 2. Παρεμβάσεις στήριξης της δημιουργίας Κοινωνικών Επιχειρήσεων		
5	Κινητοποίηση ιδιωτικών κεφαλαίων: Δράσεις συνεργασίας Δημόσιου – Ιδιωτικού Τομέα (ΣΔΙΤ) και στήριξη μεγάλων ιδιωτικών επενδύσεων (mega projects)	V.A. Δημιουργία διευρυμένου «επενδυτικού φόρουμ» στην Αττική Μητρόπολη για προώθηση μεγάλου βεληνεκούς επενδύσεων. V.B. Τοπικά Σύμφωνα και Μνημόνια συνεργασίας για νέου τύπου δικτυώσεις – Medium + Mega Projects		

6	Αναδιοργάνωση και εκσυγχρονισμός της Περιφερειακής Διοίκησης και της Νομαρχιακής - Τοπικής Αυτοδιοίκησης	VI.A Πιλοτικές Δια-Κυβερνητικές δράσεις στον τουρισμό-πολιτισμό, στις επενδύσεις, στον χωροταξικό σχεδιασμό (ΟΔΕ, Task-Force διαφορετικών Υπουργείων). VI.B Διεύρυνση του «δικτύου» των ΚΕΠ με την παροχή πιστοποιημένων και ηλεκτρονικά διεκπεραιούμενων δημόσιων υπηρεσιών. Αναβάθμιση των ΟΤΑ (ιδιαίτερα των νησιωτικών) σε ενιαίο δίκτυο πολλαπλής εξυπηρέτησης πολιτών και επιχειρηματιών	ΑΞΟΝΑΣ 5: Βελτίωση της διοικητικής ικανότητας της Δημόσιας Διοίκησης	

ΣΤΗΛΗ 1: Ονομαστική αναφορά σε κάθε προτεραιότητα και ιεράρχηση κατά φθίνουσα σειρά σημαντικότητας.

ΣΤΗΛΗ 2: Συνοπτική περιγραφή της αναπτυξιακής προτεραιότητας

ΣΤΗΛΗ 3: Συμπληρώνεται με βάση την κατωτέρω κωδικοποίηση (βασικοί άξονες της εθνικής αναπτυξιακής στρατηγικής που διατυπώθηκαν στο πλαίσιο της 1^{ης} εγκυκλίου ΥΠΟΙΟ για το ΕΣΣΑ) : 1. Ενίσχυση της Ανταγωνιστικότητας. 2. Βελτίωση της προσπελασιμότητας και των υπηρεσιών γενικού οικονομικού ενδιαφέροντος.

3. Αναβάθμιση και προστασία του περιβάλλοντος και πρόληψη κινδύνων (μπορούν να περιληφθούν και παρεμβάσεις που εντάσσονται στους τομείς υγείας, περιβάλλοντος και πολιτισμού, με στόχο τη βελτίωση της ποιότητας ζωής) 4. Ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού και προώθηση της απασχόλησης. 5. Βελτίωση της διοικητικής ικανότητας της Δημόσιας Διοίκησης. 6. Ενίσχυση της διασυνοριακής, της διακρατικής και της διαπεριφερειακής συνεργασίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6

ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ - ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΝΟΜΟΥ ΔΥΤΙΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ

6.1 Ο ΝΟΜΟΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ – ΓΕΝΙΚΗ ΕΙΚΟΝΑ ΕΩΣ 1991

Ο Νομός Δυτικής Αττικής έχει έκταση 1.059.824 στρέμματα, περιλαμβάνει στο ανατολικό μέρος (επαρχία Αττικής) τους Δήμους Άνω Λιοσίων, Ζεφυρίου και Φυλής, στο νοτιοδυτικό τμήμα τους Δήμους Μεγάρων και Νέας Περάμου και βορειοδυτικά τους Δήμους Ερυθρών, Βιλίων και την Κοινότητα Οινόης. Στο κέντρο του νομού βρίσκεται το Θριάσιο Πεδίο που περιλαμβάνει τους Δήμους Ελευσίνας, Ασπροπύργου, Μάνδρας καθώς και την Κοινότητα Μαγούλας.

Σύμφωνα με την απογραφή που έγινε το 2001, ο πληθυσμός της Δυτικής Αττικής ήταν 151.038 κάτοικοι, έχοντας αυξηθεί από το 1991 κατά 21%. Παρά την μεγάλη ανάπτυξη, μόνο το 7% της επιφάνειάς του νομού είναι κατοικημένες περιοχές. Οι κάτοικοί του απασχολούνται στη βιομηχανία (37%), σε οικοδομικές δραστηριότητες (18%), στη γεωργία (9,5%) και στο εμπόριο (9,5%).

Στην πλειοψηφία της η Δυτική Αττική καλύπτεται από δάση (40%) και χορτολειαδικές εκτάσεις (20%). Στο εντυπωσιακό γεωγραφικό της ανάγλυφο δεσπόζουν ο ιστορικός Κιθαιρώνας, τα Γεράνεια, το όρος Πατέρα, η Πάστρα και η Πάρνηθα. Στους πρόποδες των βουνών απλώνονται εκτεταμένες παραλίες στο Σαρωνικό (Λουτρόπυργος, Νέα Πέραμος, Πάχη, Κινέττα) και στον κόλπο των Αλκυονίδων (Αλεποχώρι, Ψάθα, Πόρτο Γερμενό) .

Από τα τέλη του 18ου αιώνα η Δυτική Αττική είναι συνυφασμένη με την ιστορία της ανάπτυξης του βιομηχανικού τομέα στην Ελλάδα. Στο Θριάσιο Πεδίο βρίσκονται μερικές από τις πιο σύγχρονες βιομηχανικές μονάδες της χώρας μας με τεράστιο οικονομικό και εκπαιδευτικό ενδιαφέρον, ενώ αξιοσημείωτη είναι η τοπική παραγωγή αγροτικών και κτηνοτροφικών προϊόντων.

Η Δυτική Αττική χαρακτηρίζεται από πολυπολιτισμικότητα: εκτός από τους Αρβανίτες που η παρουσία τους χρονολογείται από τον 14ο αιώνα, τον 20ο αιώνα εγκαταστάθηκε μεγάλος αριθμός προσφύγων και μεταναστών (Μικρασιάτες, Πελοποννήσιοι, Κρήτες, Ηπειρώτες, Ρωσσοπόντιοι κ.α.)²⁶. Ειδικότερα η Δυτική Αττική, που αποτέλεσε τον τόπο εγκατάστασης πολλών παλιννοστούντων, αύξησε τον πληθυσμό της κατά 19,5% μεταξύ 1971 και 1981, δηλαδή με μέσο ετήσιο ρυθμό 2% . Ανάλογες ήταν και οι συγκεντρώσεις απασχόλησης, θέσεων εργασίας και κάθε είδους δραστηριοτήτων στο Νομό Δυτικής Αττικής. Στους δήμους και τις κοινότητες του δυτικού λεκανοπεδίου εγκαταστάθηκε την περίοδο αυτή και η πλειονότητα των μεταποιητικών δραστηριοτήτων του Πολεοδομικού Συγκροτήματος της Πρωτεύουσας.

Κατά την περίοδο 1981-91:

- ανακόπηκε δραματικά η αύξηση του πληθυσμού και ο ετήσιος ρυθμός εμφανίζεται να έχει μειωθεί στο 0,4% περίπου, οριακά μικρότερος και από αυτόν του συνόλου της χώρας (0,5%). Ένας από τους λόγους ανάγεται στα αποτελέσματα διάχυσης (spill-over effects) που είχε η δυναμική της Αττικής στους γειτονικούς νομούς. Η Δυτική Αττική καταγράφει διαμετρικά αντίθετες τάσεις στη διάρκεια της ίδιας δεκαετίας, καθώς ο πληθυσμός της αυξάνεται κατά 27% περίπου (2,7% ετησίως), φθάνοντας τους 125.177 κατοίκους σύμφωνα με την ΕΣΥΕ.

- Στη Δυτική Αττική υπάρχει αύξηση των τράπεζων - ασφαλειών, που υπολογίζεται ότι αυξήθηκαν κατά 417% (μέσος ετήσιος ρυθμός 28%) αλλά και του κλάδου του εμπορίου – εστίασης – ξενοδοχείων που στο ίδιο διάστημα κατέγραψε άνοδο 240% (μέσος ετήσιος ρυθμός 16%) στη Δυτική Αττική. Σήμερα, οργανωμένες τουριστικές περιοχές είναι η Κινέτα και τα Βίλια ενώ επιδέχονται περαιτέρω ανάπτυξη το Αλεποχώρι, η Ψάθα, η Πάχη και η Βαρέα.

²⁶ Οδηγός Δυτικής Αττικής, 2006, Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Δυτικής Αττικής

• Επίσης έχει αυξηθεί και ο κλάδος των μεταφορών – αποθηκών – επικοινωνιών. Αντίθετα, αισθητή συρρίκνωση στην απασχόληση παρουσίασαν όλοι οι άλλοι κλάδοι, συμπεριλαμβανομένων, όπως είναι φυσικό, των παραδοσιακών δραστηριοτήτων: εξόρυξη (- 80%), πρωτογενής (- 65%), ηλεκτρισμός – φωταέριο – ύδρευση (- 63%), κατασκευές (-46%), μεταποίηση (- 14%). Ενδοπεριφερειακά, όλες οι περιοχές υπό εξέταση εκτιμάται ότι αύξησαν τα επίπεδα απασχόλησης, με την εξαίρεση Μάνδρας – Οινόης – Βιλίων – Ερυθρών, όπου καταγράφηκε μείωση 4,6%. Ο κλάδος των τραπεζών, ασφαλειών κλπ παρουσίασε αλματώδη άνοδο σε όλες τις περιοχές ανεξαιρέτως. Η μεταποίηση σημείωσε κάμψη σε όλες τις περιοχές πλην Ασπροπύργου – Σκαραμαγκά και οι κατασκευές συρρικνώθηκαν παντού. Αξίζει τέλος να τονισθεί η ποικιλία των τάσεων που σημείωσε ο κλάδος μεταφορές – αποθηκείσεις – επικοινωνίες, ο οποίος αυξήθηκε αλλού αισθητά (Άνω Λιόσια – Ζεφύρι – Φυλή) αλλού ικανοποιητικά (Μέγαρα – Νέα Πέραμος), και αλλού λιγότερο (Ασπρόπυργος – Σκαραμαγκάς), ενώ από την άλλη σημείωσε μικρή κάμψη (Ελευσίνα – Μαγούλα) ή και μεγάλη (Μάνδρα – Οινόη – Βίλια – Ερυθρές).

6.2 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ

Τα οικονομικά και κοινωνικά χαρακτηριστικά του πληθυσμού της Δυτικής Αττικής που παρουσιάζονται σε αυτήν την ενότητα είναι αποτέλεσμα της ανάλυσης των δεδομένων που προέρχονται:

1. από την επίσημη απογραφή της Εθνικής Στατιστικής Υπηρεσίας Ελλάδος (ΕΣΥΕ) των ετών 1995 και 2005.
2. από στοιχεία που διατέθηκαν από διάφορες Υπηρεσίες / Διευθύνσεις της Δυτικής Αττικής (π.χ. Δημόσιας Υγείας, Κοινωνικής Πρόνοιας, Πολιτισμού και Αθλητισμού)
3. από στοιχεία που διατέθηκαν από τους Δήμους και Κοινότητες της περιοχής.

4. από στοιχεία που παρουσιάζονται στις επίσημες ιστοσελίδες των Δήμων και Κοινοτήτων

Στόχος της παρούσας ενότητας είναι η ανάλυση και εκτίμηση της ιδιαίτερης κοινωνικό-οικονομικής φυσιογνωμίας των Δήμων και Κοινοτήτων της Δυτικής Αττικής καθώς και η αναζήτηση της εξέλιξης του πληθυσμού κατά τη τελευταία δεκαετία. Για το σκοπό αυτό αναζητήσαμε στοιχεία που αφορούν μεταξύ άλλων την εξέλιξη του Οικονομικά Ενεργού Πληθυσμού (ΟΕΠ), την κλαδική και επαγγελματική διάρθρωση του ΟΕΠ, την εξέλιξη της ανεργίας, το Ακαθάριστο Εθνικό Προϊόν (ΑΕΠ), το επίπεδο εκπαίδευσης του πληθυσμού και την υφιστάμενη κατάσταση στους τομείς υγείας πρόνοιας και πολιτισμού. Απαραίτητοι θεωρούνται οι παρακάτω βασικοί ορισμοί :

- Οικονομικώς Ενεργοί χαρακτηρίστηκαν:

- ο Οι απασχολούμενοι, που είναι οι πολίτες, που διακρίνονται σε στις δύο παρακάτω κατηγορίες:

- σε πολίτες που δήλωσαν ότι εργάζονται με σκοπό το κέρδος ή για να πάρουν μια αμοιβή ή, ακόμη, ως άμισθοι βοηθοί στην οικογενειακή επιχείρηση ή τη γεωργική εκμετάλλευση, εφόσον εργάζονται σε αυτήν κάθε ημέρα, τουλάχιστον, το 1/3 του κανονικού ωραρίου ή περισσότερο από 90 ημέρες το χρόνο και επομένως, εργάστηκαν πάνω από 15 ώρες κατά την προηγούμενη της απογραφής εβδομάδα

- σε πολίτες που απάντησαν ότι εργάζονται, αλλά την προηγούμενη της απογραφής εβδομάδα εργάστηκαν λιγότερο από 15 ώρες ή καθόλου, λόγω εποχικότητας, καιρικών συνθηκών, αδειας ή ασθένειας. Οι άνεργοι: που ορίζονται ως πολίτες που δήλωσαν ότι ζητούν εργασία και ενεργούν προς αυτή την κατεύθυνση. Οι άνεργοι διακρίνονται στις παρακάτω επιμέρους κατηγορίες:

- σε πολίτες που έχασαν την εργασία τους για οποιοδήποτε λόγο

- στους «νέους», δηλαδή πολίτες που ζητούσαν εργασία για πρώτη φορά

- Οικονομικώς μη Ενεργοί χαρακτηρίστηκαν οι πολίτες που δήλωσαν ότι δεν

- εργάζονται και ούτε ποτέ αναζήτησαν εργασία.

6.2.1 ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ – ΑΝΕΡΓΙΑ

Σύμφωνα με τα στοιχεία της απογραφής του έτους 2005, ο ΟΕΠ στη Δυτική Αττική αποτελεί το 40,6% (219.975 άτομα) του πραγματικού πληθυσμού και αντιστοιχεί στο 13,1% του ΟΕΠ της Περιφέρειας Αττικής (1.675.947). Η Δυτική έχει το μικρότερο ποσοστό ΟΕΠ συγκριτικά τόσο με τις υπόλοιπες Νομαρχίες της Περιφέρειας Αττικής όσο και με το σύνολο της χώρας. Επιπλέον, έχει το μικρότερο ποσοστό απασχολούμενων πλην του Πειραιά. Οι μεταβολές των ποσοστών απασχόλησης σε όλες τις Νομαρχίες της Περιφέρειας αλλά και στο σύνολο της χώρας αναδεικνύουν τα προβλήματα που υπάρχουν στην αγορά εργασίας κατά την τελευταία δεκαετία. Το μεγαλύτερο ποσοστό του ΟΕΠ²⁷ (63,9 %) της Δυτικής Αττικής αποτελείται από άνδρες. Από τον ανδρικό ΟΕΠ απασχολείται το 90,1 %, ενώ 9,9 % δήλωσε ανεργία. Όσον αφορά το γυναικείο πληθυσμό, η ανεργία τον πλήττει σημαντικά περισσότερο με δείκτη ανεργίας 14,3 %. Πρέπει επίσης να σημειωθεί ότι το 60,9% του γυναικείου πληθυσμού εργάσιμης ηλικίας δήλωσε οικονομικά μη ενεργό, ενώ το αντίστοιχο ποσοστό για τον αντρικό πληθυσμό είναι πολύ μικρότερο (29,8 %). Παρόλα αυτά παρατηρείται ραγδαία αύξηση της συμμετοχής του γυναικείου πληθυσμού στον ΟΕΠ της Δυτικής Αττικής αλλά και στο σύνολο των Νομαρχιών της Περιφέρειας Αττικής και της χώρας. Είναι χαρακτηριστικό ότι το γυναικείο εργατικό δυναμικό της Δυτικής Αττικής αυξάνεται κατά την περίοδο 1991-2001 με ρυθμούς υψηλότερους από τους αντίστοιχους της Περιφέρειας Αττικής και του συνόλου της χώρας (45,3 % έναντι 38,2 % της Περιφέρειας Αττικής και 41,0 % του συνόλου της χώρας). Παρακάτω, παρουσιάζονται οι τάσεις που χαρακτηρίζουν τα δύο διακριτά τμήματα της Δυτικής Αττικής: το αστικό τμήμα, στο οποίο ανήκουν οι Δήμοι του Λεκανοπέδιου Αττικής, το υπόλοιπο μέρος στο οποίο ανήκουν οι νησιωτικοί Δήμοι και Κοινότητες μαζί με αυτούς της ευρύτερης περιοχής. Στο αστικό τμήμα της Αττικής, ο ΟΕΠ εμφανίζει από το 1995. Μέχρι το 2005 αύξηση 21,7 %. Η αύξηση του ΟΕΠ οφείλεται περισσότερο στην αύξηση του γυναικείου ΟΕΠ (42,6 %) παρά του ανδρικού.

²⁷ Οικονομικά Ενεργού πληθυσμού

Σε αντίθεση, στο υπόλοιπο τμήμα της Δυτικής Αττικής, ο ΟΕΠ παρουσιάζει μεγαλύτερη αύξηση (29,9 %) κατά τη δεκαετία 1995-2005. Και σε αυτό το τμήμα είναι αξιοσημείωτη η πολύ μεγάλη αύξηση του γυναικείου ΟΕΠ (72,7 %). Ο ΟΕΠ της Αττικής παρουσιάζει αύξηση ως ποσοστό του πληθυσμού (από 34,2 % το 1991 σε 40,6 % το 2005). Παρόλα αυτά το ποσοστό που αντιπροσωπεύει ο ΟΕΠ της Δυτικής Αττικής σε σύγκριση με το αντίστοιχο ποσοστό στο σύνολο της Περιφέρειας Αττικής και των επιμέρους Νομαρχιών της είναι χαμηλότερο, όπως επίσης είναι χαμηλό και το ποσοστό των απασχολούμενων της Δυτικής επί του συνόλου του ΟΕΠ (μόνο η Δυτική Δυτικής Αττικής εμφανίζει χαμηλότερο ποσοστό) αναδεικνύοντας το υψηλό πρόβλημα ανεργίας που παρουσιάζει η Δυτική Αττική.

6.2.2 ΕΞΕΛΙΞΗ ΑΝΕΡΓΙΑΣ

Η 'Ανεργία' ορίζεται ως το πηλίκο των ανέργων μιας περιοχής προς το σύνολο του ΟΕΠ, συνήθως εκφράζεται ως ποσοστό επί της εκατό και αποτελεί βασικό δείκτη του παραγωγικού συστήματος. Το ποσοστό ανεργίας για την Δυτική Αττική, σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΣΥΕ για το 2005, βρίσκεται σε πολύ υψηλά επίπεδα (11,5 %) και έχει παρουσιάσει αύξηση σε σχέση με το ποσοστό του 1991. Το ποσοστό είναι μεγαλύτερο από τα αντίστοιχα της Περιφέρειας Αττικής (9,7 %) και του συνόλου της χώρας (11,1 %). Πρέπει να σημειωθεί, ότι επαγγελματικοί και συνδικαλιστικοί φορείς (π.χ. Ινστιτούτο Εργασίας της ΓΣΕΕ) αμφισβητούν τα ποσοστά αυτά, θεωρώντας ότι στην πραγματικότητα τα ποσοστά είναι πολύ μεγαλύτερα. Οι άρρενες άνεργοι συγκεντρώνουν το μεγαλύτερο ποσοστό στο σύνολο των ανέργων της Δυτικής έναντι του γυναικείου πληθυσμού. Εντούτοις, το ποσοστό αυτό δε θα μπορούσε να εκτιμηθεί ανεξάρτητα από το χαμηλό ποσοστό συμμετοχής των γυναικών στον ΟΕΠ. Κυριότερη αιτία αυτού του γεγονότος είναι ότι συχνά τα ισχύοντα κοινωνικά πρότυπα περιορίζουν τον γυναικείο πληθυσμό στην ανατροφή της οικογένειας και γενικότερα περιορίζουν την είσοδό του στην αγορά εργασίας. Παρατηρείται ότι και για τα δύο φύλα, η ανεργία εμφανίζει υψηλότερα ποσοστά στους νέους με έμφαση στις ηλικίες 20-24 και 30-34. Η ανεργία στους άρρενες παραμένει σε ίδια περίπου επίπεδα κατά την δεκαετία

1995 – 2005 ενώ στον γυναικείο πληθυσμό εμφανίζεται μία τάση μείωσης της ανεργίας στις μικρές ηλικίες (<24) και αύξηση στις μεγαλύτερες (>30).

Η διάρθρωση της ανεργίας ανά διοικητική μονάδα (Δήμο ή Κοινότητα) της Δυτικής Αττικής παρουσιάζει μεγάλη ανομοιογένεια στις διαφορετικές περιοχές της Δυτικής Αττικής. Η ανεργία πλήττει περισσότερο τους Δήμους Αίγινας, Περιστερίου, Αμπελακίων, Δραπετσώνας, Αιγάλεω, Νίκαιας. Στις περισσότερες μονάδες της Δυτικής Αττικής παρουσιάζεται υψηλότερη ανεργία από το σύνολο της Περιφέρειας Αττικής και το σύνολο της χώρας. Κατά τη δεκαετία 1995 - 2005 το ποσοστό ανεργίας αυξήθηκε με ραγδαίους ρυθμούς στις περισσότερες περιοχές της Δυτικής Αττικής.

6.3 ΚΛΑΔΙΚΗ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΤΟΥ ΟΕΠ

Η συντριπτική πλειοψηφία του ΟΕΠ της Δυτικής Αττικής είναι μισθωτοί, ένα μικρό ποσοστό είναι εργοδότες και ένα ακόμη μικρότερο εργάζεται για δικό του λογαριασμό. Η απογραφή του 2005, έδειξε ότι το μεγαλύτερο ποσοστό του ΟΕΠ στη Δυτική Αττική απασχολείται σε κλάδους του τριτογενή τομέα (εμπόριο, τουρισμός, δημόσια διοίκηση, μεταφορές, επικοινωνίες, κ.λ.π.) ενώ είναι πολύ μικρό το ποσοστό που απασχολείται σε κλάδους του πρωτογενή τομέα. Ειδικότερα, στους Δήμους και τις Κοινότητες της Δυτικής Αττικής παρατηρείται ότι η πλειοψηφία του οικονομικά ενεργού πληθυσμού είναι μισθωτοί και απασχολούνται στον τριτογενή και δευτερογενή τομέα. Παρά την κρίση αποβιομηχάνισης των τελευταίων δεκαετιών, η απασχόληση στον τομέα της μεταποίησης παραμένει σημαντική αλλά είναι εντοπισμένη στις βιομηχανικές - βιοτεχνικές περιοχές. Στο υπόλοιπο τμήμα της Δυτικής, η πλειοψηφία του οικονομικά ενεργού πληθυσμού είναι επίσης μισθωτοί, αλλά και απασχολούνται στον πρωτογενή και δευτερογενή τομέα.

6.4 ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΟ ΕΓΧΩΡΙΟ ΠΡΟΪΟΝ

Το Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (ΑΕΠ) μετράει το εισόδημα και την δαπάνη της οικονομίας μιας χώρας και αποτελεί το καλύτερο μέτρο της οικονομικής ευημερίας μιας κοινωνίας. Το κατά κεφαλή ΑΕΠ δείχνει το εισόδημα και την δαπάνη του μέσου ατόμου σε μια οικονομία. Υψηλότερο κατά κεφαλή ΑΕΠ φανερώνει υψηλότερο επίπεδο οικονομικής ευημερίας. Αρμόδια υπηρεσία μέτρησης του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος στην Ελλάδα είναι η Εθνική Στατιστική Υπηρεσία Ελλάδος (Ε.Σ.Υ.Ε). Οι μετρήσεις δίνονται σε επίπεδο Χώρας, Περιφερειών και Νομών και η Δυτική Αττική περιγράφεται με βάση τα οικονομικά μεγέθη του Νομού Αττικής στον οποίο περιλαμβάνεται χωρικά.

Στα πλαίσια του παρόντος σχεδίου συγκεντρώθηκαν και αναλύθηκαν τα προς διάθεση δεδομένα της Ε.Σ.Υ.Ε, για όλα τα επίπεδα μέτρησης (Χώρας, Γεωγραφικής ζώνης, Περιφερειών, Νομών) και για τα έτη από 1995 μέχρι σήμερα. Οι μετρήσεις είναι ετήσιες ενώ για τους περισσότερους δείκτες δεν υπάρχουν στοιχεία για τα τελευταία έτη (τρία έως πέντε) διότι δεν έχουν δημοσιευθεί ακόμα από την αρμόδια υπηρεσία. Τα συγκριτικά στοιχεία που αφορούν την Αττική, επιλέχθηκε να είναι κύρια σε επίπεδο Γεωγραφικής ζώνης ώστε τα μεγέθη τιμών να είναι συγκρίσιμα.

Με βάση τα στοιχεία αυτά προκύπτει ότι:

Οι περιοχές του νομού Αττικής συμμετέχουν με το μεγαλύτερο ποσοστό στην διαμόρφωση του ΑΕΠ όμως ο ρυθμός αύξησης είναι μικρότερος από τον ρυθμό αύξησης του Εθνικού ΑΕΠ. Σε επίπεδο Γεωγραφικής Ζώνης οι κάτοικοι του Νομού Αττικής, άρα και της Δυτικής Αττικής βρίσκονται στο υψηλότερο επίπεδο οικονομικής ευημερίας, το οποίο βρίσκεται λίγο πιο πάνω από το μέσο όρο της χώρας χωρίς δυναμική ανόδου και αρκετά πιο κάτω από το μέσο όρο της Ε.Ε. Υψηλότερο κατά κεφαλή ΑΕΠ έχουν οι κάτοικοι στους νομούς Δωδεκανήσου, Κορινθίας και Κοζάνης ενώ το πιο υψηλό έχει ο νομός Βοιωτίας με τιμή 2,6 πάνω από το μέσο όρο.

Είναι προφανές ότι τα παραπάνω συμπεράσματα στηρίζονται στην υπόθεση ότι οι οικονομίες σε επίπεδο νομών είναι κλειστές, χωρίς εισροές και εκροές εργατικού δυναμικού. Η υπόθεση αυτή μπορεί όμως να οδηγήσει σε υπερεκτίμηση ή υποεκτίμηση της οικονομικής ευημερίας των κατοίκων του νομού με βασικό παράδειγμα υπερεκτίμησης το Νομό Βοιωτίας, η οποία οφείλεται στο γεγονός ότι ενώ συγκεντρώνει το 35% της επιχειρηματικής δραστηριότητας της χώρας το εργατικό δυναμικό στην πλειοψηφία του δεν κατοικεί στο νομό. Ένα άλλο θέμα που σχετίζεται πάλι με τις δραστηριότητες της οικονομίας και τα διοικητικά ή γεωγραφικά σύνορα, είναι του μεγέθους της χωρικής μονάδας μέτρησης των οικονομικών δραστηριοτήτων σε σχέση με το μέγεθος της περιοχής εξέτασης. Υπάρχουν δύο περιπτώσεις: όταν η χωρική μονάδα μέτρησης καλύπτει γεωγραφικές ή διοικητικές οντότητες μεγαλύτερες έκτασης ή βαθμίδας από την περιοχή εξέτασης, όταν η χωρική μονάδα μέτρησης καλύπτει γεωγραφικές ή διοικητικές οντότητες μικρότερης έκτασης ή βαθμίδας από την περιοχή εξέτασης. Το πρόβλημα στην πρώτη περίπτωση, στην οποία ανήκει και η Δυτική Αττική είναι ότι πρέπει τα συμπεράσματα να προκύψουν με παρέκταση χωρίς να ληφθούν υπόψη οι δεδομένες ανομοιογενείς και ανισότητες σε οικονομικό επίπεδο που υπάρχουν μέσα στο νομό σε επίπεδο Δυτικής αλλά και δήμων. Ακόμα και εάν τα δεδομένα ήταν σε επίπεδο Δυτικής το πρόβλημα θα εξακολουθούσε να ισχύει γιατί η Δυτική Αττική συγκροτείται από Δήμους με εντελώς διαφορετικά οικονομικά χαρακτηριστικά και δυνατότητες.

Για παράδειγμα όταν η μέτρηση γίνεται σε επίπεδο νομού δεν μπορεί να υπάρξει αποτύπωση της διαφοράς στην οικονομική ευημερία ανάμεσα στους κατοίκους διάφορων περιοχών. Με βάση τα σημερινά δεδομένα παρουσίαση των οικονομικών ανισοτήτων μπορεί να γίνει μόνο σε επίπεδο νομού και να αντληθούν συμπεράσματα για ανισότητες σε γεωγραφικές ζώνες ή περιφέρειες. Εκτίμηση της οικονομικής ευημερίας για περιοχές της Δυτικής Αττικής μπορεί να προκύψει με συσχέτιση με νομούς έχοντας κριτήρια γεωγραφικά, οικονομικά, πληθυσμιακά κ.α χαρακτηριστικά. Για παράδειγμα πληροφορία για την οικονομική ευημερία στην Επαρχία των Κυθήρων μπορεί αντληθεί από το νομό Λακωνίας, ενώ για τους νησιωτικούς Δήμους της Δυτικής

με βάση τα Δωδεκάνησα εξαιτίας των κοινών χαρακτηριστικών. Ωστόσο συσχετίσεις όπως η προηγούμενη μπορούν να αποφευχθούν εάν οι μετρήσεις γίνονται σε επίπεδο Δυτικής ή ακόμα καλύτερα για δήμους ή ζώνες με κοινά οικονομικά χαρακτηριστικά. Το παραπάνω αίτημα θα οδηγήσει στην ορθή αποτύπωση της υφιστάμενης κατάστασης στην Δυτική Αττική, το οποίο είναι και η βάση για τον αναπτυξιακό σχεδιασμό.

6.5 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΔΥΤΙΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ

Βασική πηγή αριθμητικών δεδομένων, τα οποία περιγράφουν την τομεακή διάθρωση της οικονομίας της Δυτικής Αττικής είναι η Εθνική Στατιστική Υπηρεσία Ελλάδος (ΕΣΥΕ). Το πρόβλημα που υπάρχει, όπως και στην ανάλυση του ΑΕΠ, είναι ότι οι μετρήσεις γίνονται σε επίπεδο νομού και όχι σε επίπεδο περιοχής. Συνεπώς τα συμπεράσματα πρέπει να συναχθούν με βάση δεδομένα που περιγράφουν την οικονομία μιας ευρύτερης περιοχής από την υπό εξέταση περιοχή, κάτι το οποίο είναι επισφαλές δεδομένου της οικονομικής ανομοιογένειας που χαρακτηρίζει το Νομό Αττικής. Επιπλέον για τα τελευταία έτη δεν υπάρχει οικονομική πληροφορία διότι δεν έχουν δημοσιευθεί ακόμη δεδομένα σε επίπεδο Νομών από την ΕΣΥΕ.

Το έλλειμμα αυτό έγινε σημαντική προσπάθεια να καλυφθεί με έρευνα σε άλλες πηγές (πρωτογενής έρευνα) αντλώντας ξεχωριστά πληροφορίες για όλους τους κλάδους των τομέων της οικονομίας που αναπτύσσονται στην Δυτική Αττική. Τα συμπεράσματα της έρευνας αυτής περιγράφουν την τομεακή διάθρωση στην Δυτική Αττική. Ο πρωτογενής τομέας συρρικνώνεται συνεχώς με συμμετοχή κάτω του 1% στο ΑΕΠ του Νομού Αττικής. Όσον αφορά την συμμετοχή στον πρωτογενή τομέα της χώρας, με βάση την ακαθάριστη προστιθέμενη αξία ο κλάδος της αλιείας έχει υποχωρήσει σημαντικά όπως και ο κλάδος της γεωργίας ο οποίος είχε και την μεγαλύτερη συνεισφορά στον πρωτογενή τομέα. Σημαντική υποχώρηση έχει και ο δευτερογενής τομέας ή τομέας της βιομηχανίας, ο οποίος την τελευταία δεκαετία έχει υποχώρηση της τάξης του 25% στην συμμετοχή του στο ΑΕΠ, με βασική διαφορά από τον

πρωτογενή τομέα ότι οι κλάδοι του συνεχίζουν να συμμετέχουν με ίδια σχεδόν ποσοστά στην συνολική κλαδική παραγωγή της χώρας (της αναλογεί ο κύριος όγκος της επιχειρηματικής δραστηριότητας: 70% του κύκλου εργασιών των μεταποιητικών επιχειρήσεων της χώρας, 64% των κατασκευαστικών, 67% και 50% των επιχειρήσεων χονδρικού και λιανικού εμπορίου αντίστοιχα. Στην περιοχή του Λεκανοπεδίου και το υπόλοιπο Αττικής αναλογεί το 38% των επενδύσεων των βιομηχανικών επιχειρήσεων της χώρας την περίοδο 2000-2005, σύμφωνα με την Ετήσια Βιομηχανική Έρευνα της ΕΣΥΕ, οι οποίες αυξήθηκαν την πενταετία αυτή. Αναλύοντας τα δεδομένα απασχόλησης του ενεργού πληθυσμού για το τμήμα της Δυτικής Αττικής οι οικονομικές δραστηριότητες του δευτερογενούς τομέα στη Δυτική Αττική συγκεντρώνονται κυρίως στους ηπειρωτικούς Δήμους.

6.6 ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΤΟΥ ΔΕΥΤΕΡΟΓΕΝΟΥΣ ΤΟΜΕΑ

ΔΕΙΓΜΑΤΑ ΔΗΜΩΝ - ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

ΚΟΡΥΔΑΛΛΟΥ

Κυριαρχούν οι κλάδοι των τροφίμων, της ένδυσης-υπόδησης και των προϊόντων από μη μεταλλικά ορυκτά.

ΝΙΚΑΙΑΣ

Κυρίαρχη είναι η παρουσία των κλάδων τροφίμων, ένδυσης-υπόδησης, επίπλων και κατασκευών μεταφορικών μέσων, που στην προκειμένη περίπτωση συνδέεται με τα συνεργεία επισκευής αυτοκινήτων και μοτοποδηλάτων που κυριαρχούν στην περιοχή

ΧΑΪΔΑΡΙ

Βιομηχανίας – βιοτεχνίας. Στο Κερατσίνι, οι κυρίαρχοι μεταποιητικοί κλάδοι είναι τα τρόφιμα, οι υφαντικές βιομηχανίες, η ένδυση – υπόδηση, οι βιομηχανίες προϊόντων από μη μεταλλικά ορυκτά. Κυριαρχία του

ναυπηγοεπισκευαστικού κλάδου.

ΠΕΡΙΣΤΕΡΙ

Κυριαρχούν οι μονάδες επίπλων, οι χημικές βιομηχανίες, οι βιομηχανίες τελικών προϊόντων από μέταλλο και οι βιομηχανίες κατασκευής ηλεκτρικών μηχανών και συσκευών.

6.7 ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΟΙ ΤΟΜΕΙΣ:

Η αγροτική και κτηνοτροφική δραστηριότητα στην Περιφέρεια Αττικής δεν είναι ιδιαίτερα ανεπτυγμένες. Το μεγαλύτερο μέρος των υπάρχοντων εκμεταλλεύσεων βρίσκεται στην Ανατολική Αττική. Όπως παρατηρείται, στα όρια της Δυτικής Αττικής ο αριθμός των αγροτικών εκμεταλλεύσεων αντιστοιχεί στο ¼ (24%) περίπου του αριθμού των εκμεταλλεύσεων της Περιφέρειας Αττικής, και είναι εντοπισμένη κύρια. Ο τομέας της κτηνοτροφίας επίσης δεν παρουσιάζει μεγάλη ανάπτυξη σε σχέση με το σύνολο της χώρας αλλά κατέχει σημαντική θέση στην Περιφέρεια Αττικής. Οι περιοχές κτηνοτροφικής εκμετάλλευσης της Δυτικής αντιστοιχούν στο 48,06% του συνόλου των εκμεταλλεύσεων στην Περιφέρεια. Ο αριθμός ζώων, ανεξαρτήτως είδους, που εκτρέφονται αντιστοιχούν στο 9,8% του αντίστοιχου αριθμού σε επίπεδο Περιφέρειας. Ο τομέας είναι ιδιαίτερα ανεπτυγμένος στην εκτροφή προβάτων και αιγοειδών. Σημαντική είναι και η εκτροφή πουλερικών ενώ στη μελισσοκομία η Δυτική κατέχει την πρώτη θέση στην Περιφέρεια σε ότι αφορά τον αριθμό των εκμεταλλεύσεων και τον αριθμό των κυψελών.

6.8 ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ (ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ – ΒΙΟΤΕΧΝΙΑ)

Η μεταποιητική δραστηριότητα είναι και αυτή έντονη στην Δυτική Αττική λόγω της ύπαρξης βιομηχανικών ζωνών και της έντονης βιοτεχνικής δραστηριότητας που παρουσιάζουν ο Αττικής και οι υπόλοιποι ηπειρωτικοί δήμοι. Παρ' όλα αυτά, όπως φαίνεται από την αναλυτική παρουσίαση της βιομηχανικής και βιοτεχνικής δραστηριότητας που ακολουθούν, υφίστανται δύο βασικά προβλήματα και στους δύο αυτούς κλάδους μεταποίησης:

1. Η υπερσυγκέντρωση της μεταποιητικής δραστηριότητας του δήμου Αττική σε σχέση με τους λοιπούς ηπειρωτικούς δήμους με ότι αυτή συνεπάγεται για την ποιότητα ζωής και την περιβαλλοντική επιβάρυνση της Δυτικής Αττικής αλλά και το ανά δήμο παραγόμενο Α.Ε.Π.

2. Η φθίνουσα πορεία χρόνο με το χρόνο της μεταποιητικής δραστηριότητας με τις ανάλογες επιπτώσεις στις θέσεις εργασίας κατά την τελευταία πενταετία (1999-2004).

Σε ότι αφορά το πρώτο ζήτημα, της υπερσυγκέντρωσης της μεταποιητικής δραστηριότητας στον Αττική, η ποσοτική ανάλυση των μητρώων μελών τόσο του Εμποροβιομηχανικού Επιμελητηρίου Αττική (Ε.Β.Ε.Π) όσο και του Βιοτεχνικού Επιμελητηρίου Αττική (Β.Ε.Π.) [63] δείχνουν ότι το 41% των βιομηχανικών μονάδων και το 38% των βιοτεχνικών μονάδων αντίστοιχα έχει έδρα τον Δήμο Αττική. Επιπλέον, η κατανομή των εταιρειών κατά νομική μορφή (Α.Ε., Ο.Ε., Ε.Π.Ε κλπ.) δείχνει μία άποψη της υπερσυγκέντρωσης αυτής καθώς οι μεγαλύτερες σε κεφάλαιο εταιρείες (Α.Ε. – Ε.Π.Ε) τείνουν να συγκεντρώνονται κατά κύριο λόγο στον Αττική τόσο στην βιομηχανία (47 % των Α.Ε. – 31 % των Ε.Π.Ε.) όσο και στην βιοτεχνία (42 % των Α.Ε. – 33 % των Ε.Π.Ε) σε σχέση με τους υπόλοιπους Δήμους. Όσο δε για την πορεία της μεταποιητικής δραστηριότητας ανά έτος, καταγράφεται τάση επιβράδυνσής της εντός Δυτικής Αττική κατά την τελευταία πενταετία. Πιο συγκεκριμένα ο ρυθμός δημιουργίας νέων επιχειρήσεων είναι κάθε χρόνο και μικρότερος ενώ την ίδια περίοδο ο ρυθμός παύσης λειτουργίας υφιστάμενων επιχειρήσεων αυξάνεται για όλη την περίοδο 1999-2004 όπως φαίνεται αναλυτικά στις ακόλουθες παραγράφους για την βιομηχανία και τη βιοτεχνία.

6.9 ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ

Η εικόνα της βιομηχανικής δραστηριότητας εντός της Δυτικής Αττικής αλλά και της εξέλιξης αυτής ανά έτος αποτυπώνεται χαρακτηριστικά μέσω των στοιχείων που παραθέτει το Εμποροβιομηχανικό Επιμελητήριο Αττικής

(Ε.Β.Ε.Π) μέσω του μητρώου μελών του όπου και καταγράφονται εκτός των άλλων και οι βιομηχανικές μονάδες της περιοχής. Γενικά παρατηρείται υπερσυγκέντρωση βιομηχανικών μονάδων σε δύο (2) δήμους της Δυτικής Αττικής: τον Δήμο Αττική (41 – 44%) και τον Δήμο Αγ. Ι. Ρέντη (30 – 32%) οι οποίοι και περιέχουν το 76 % του συνόλου των βιομηχανικών μονάδων. Αντίθετα στους υπόλοιπους ηπειρωτικούς Δήμους (Κερατσίνι – 4%, Νίκαια – 1%, Δραπετσώνα – 4%, Πέραμα – 8%, Κορυδαλλός – 0%) η κατανομή των βιομηχανικών μονάδων είναι δυσανάλογα μικρή (σύνολο 20% για τους 5 αυτούς δήμους). Γενικότερα υπάρχει μια σαφής κάμψη στο ρυθμό δημιουργίας νέων βιομηχανικών μονάδων από το 1999 έως το 2004 με αντίστοιχη άνοδο στην παύση λειτουργίας υφιστάμενων μονάδων.

Χαρακτηριστικά το 1999 άνοιξαν πέντε (5) νέες βιομηχανικές μονάδες ενώ έκλεισαν τέσσερις (4) ενώ περίπου ίδια ήταν η κατάσταση και το 2000. Από το 2001 όμως και πέρα οι βιομηχανικές μονάδες που έκλεισαν ξεπέρασαν τον αριθμό αυτών που ιδρύθηκαν (έξι εναντίον τριών) και η τάση αυτή συνεχίστηκε με αποκορύφωμα το 2004 όπου έως το τέλος Οκτωβρίου 2004 είχαμε την παύση λειτουργίας εννέα (9) επιχειρήσεων και μη δημιουργία νέων (0). Τα νούμερα μπορεί σε απόλυτους αριθμούς να φαίνονται μικρά, αλλά εάν σκεφτούμε ότι στο Ε.Β.Ε.Π. εγγράφονται μεγάλες κυρίως βιομηχανικές μονάδες με εργατικό δεκάδων ή και εκατοντάδων εργαζομένων, και ότι το σύνολο αυτών των μονάδων αυτή τη στιγμή είναι 93 μονάδες, τότε το 2004 έκλεισε το 9% περίπου των μονάδων αυτών αλλά δεν αντικαταστάθηκαν από νέες επιχειρήσεις.

6.10 ΒΙΟΤΕΧΝΙΑ

Ο κλάδος της βιοτεχνίας κατέχει επίσης σημαντική θέση στην μεταποιητική δραστηριότητα της Δυτικής Αττικής καθώς περιλαμβάνει μεγάλο αριθμό επιχειρήσεων τόσο στον τομέα της παραγωγής καταναλωτικών αγαθών (ρούχα παπούτσια, έπιπλα κλπ.) όσο και σε τομείς παραπλήσιους ή

συμπληρωματικούς της βιομηχανίας αλλά ασφαλώς σε μικρότερη κλίμακα παραγωγής από ότι οι μεγάλες βιομηχανικές μονάδες όπως κατασκευή μηχανών, συσκευών και άλλες.

Πιο αναλυτικά η ποσοτική κατανομή της βιοτεχνικής δραστηριότητας ανάλογα με το αντικείμενο οικονομικής δραστηριότητας, όπως προκύπτει από το μητρώο μελών του Βιοτεχνικού Επιμελητηρίου Αττικής (Β.Ε.Π.) [65] είναι η ακόλουθη: Σημαντικό κομμάτι της βιοτεχνικής δραστηριότητας στη Δυτική Αττική αποτελούν: η κατασκευή & επισκευή μεταφορικών μέσων (18,54%), η παραγωγή ειδών ρουχισμού & συναφών ειδών υφάσματος (9,36%), η παραγωγή ειδών διατροφής και ποτού (8,77%), οι αλληλοεξαρτώμενες δραστηριότητες της βιομηχανίας ξύλου και της παραγωγής επίπλων (9,6%), η κατασκευή συμβατικών και ηλεκτρικών μηχανών και συσκευών (6,54%), οι αλληλοεξαρτώμενες δραστηριότητες της μεταλλουργίας και παραγωγής τελικών προϊόντων μετάλλου (7,35%). Παρατηρείται επίσης ένας μεγάλος αριθμός ανομοιογενών ή μη κατηγοριοποιημένων βιοτεχνικών επιχειρήσεων (περίπου 30%). Η γεωγραφική κατανομή των βιοτεχνικών μονάδων δικαιολογεί μια πιο ισορροπημένη εξάπλωση της βιοτεχνικής δραστηριότητας σε σχέση με την βιομηχανία καθώς έντονη δραστηριότητα εμφανίζεται σε όλους τους ηπειρωτικούς δήμους της Δυτικής Αττικής. Σημαντική βιοτεχνική δραστηριότητα εμφανίζουν ο Δήμος Νίκαιας (16,69%), ο Δήμος Περιστερίου (12,34%), ο Δήμος Κορυδαλλού (9,40%), ο Δήμος Αγ. Ι. Ρέντη (6,54%), ο Δήμος Περάματος (5,60%), και ο Δήμος Χαϊδαρίου (2,12%). Όπως βλέπουμε, οι λοιποί ηπειρωτικοί δήμοι εκτός του Δήμου Αττική περιέχουν το 52,69% των βιοτεχνικών επιχειρήσεων της Δυτικής Αττικής (συνολικά 4479 από 8501 μέλη), ενώ και τα νησιά έχουν μια καθόλου αμελητέα συμμετοχή στο σύνολο με συνολικά 801 μέλη δηλ. Το 9,42% των βιοτεχνικών επιχειρήσεων. Μια άλλη ενδιαφέρουσα άποψη της κατηγοριοποίησης των μελών του Β.Ε.Π. αποτελεί η κατανομή κατά νομική μορφή δηλαδή Α.Ε., Ε.Π.Ε., Ο.Ε. κλπ. Παρατηρούμε ότι πάνω από τα δύο τρίτα των μελών του Β.Ε.Π. (77,18%) είναι ατομικές επιχειρήσεις και περίπου το 16% είναι Ο.Ε. (14,48%) και Ε.Ε.(1,48%). Αντίστοιχα μόνο το 6,85% είναι Α.Ε. (2,58%) ή Ε.Π.Ε (3,64% +0,63% Μ.Ε.Π.Ε = 4,27%). Αυτό μας δείχνει ότι η βιοτεχνική δραστηριότητα έχει έντονο

«μικρομεσαίο» χαρακτήρα στην Δυτική Αττική. Η εξέλιξη της έναρξης – παύσης βιοτεχνικών εταιρειών κατά την τετραετία 2001 – 2004 αποτυπώνει την επιβράδυνση τόσο της βιοτεχνικής δραστηριότητας όσο και της τοπικής οικονομίας γενικότερα στην Δυτική Αττική.

Ο ρυθμός δημιουργίας νέων επιχειρήσεων τείνει να είναι πτωτικός από το 2001 έως σήμερα όπως δείχνει και η σχετική καμπύλη τάσης, με το 2004 να έχει 11% λιγότερες νέες επιχειρήσεις σε σχέση με το 2001 (1467 έναντι 1635 αντίστοιχα), παρά τη μικρή ανάκαμψη που δείχνει να έχει στο 2004 σε σχέση με το 2003. Ταυτόχρονα, την ίδια περίοδο ο ρυθμός παύσης λειτουργίας υφιστάμενων βιοτεχνικών μονάδων είναι

συνεχώς αυξητικός ώστε μέσα στο 2004 να έχουν κλείσει περίπου 37% περισσότερες επιχειρήσεις από ότι στο 2001 (893 έναντι 651). Το 2001 ο αριθμός των βιοτεχνικών επιχειρήσεων που σταματούσαν να λειτουργούν εντός της Δυτικής Αττικής αποτελούσε το 38% των νέων επιχειρήσεων (651 προς 1635), ή σε απόλυτο νούμερο +984 επιχειρήσεις. Αντιστοίχως, το 2004 οι παύσεις λειτουργίας αποτελούν το 60% των ενάρξεων (893 προς 1467) ή σε απόλυτο νούμερο +574. Όπως φαίνεται, το 2004 η πραγματική αύξηση στο μητρώο μελών του Β.Ε.Π. είναι μικρότερη του 2001 κατά 410 βιοτεχνικές μονάδες, δηλαδή η συνολική αύξηση του 2004 αποτελεί το 41% της αύξησης του μητρώου κατά το 2001. Εάν δε συνυπολογίσουμε ότι πολλά από τα παραγόμενα προϊόντα από τον βιοτεχνικό κλάδο είναι καταναλωτικά προϊόντα (έπιπλα, ρούχα, τρόφιμα κλπ.) τότε είναι αντιληπτό ότι τα ανωτέρω υποδεικνύουν την επιβράδυνση τόσο του ίδιου του βιοτεχνικού κλάδου όσο και της γενικότερης οικονομίας στη Δυτική Αττική.

6.11 ΒΙΠΑ ΣΧΙΣΤΟΥ

Από 35ετίας και πλέον η ανάγκη χωροταξικής αυτονομίας των παραγωγικών μονάδων σε οργανωμένα βιομηχανικά και βιοτεχνικά πάρκα με θεσμοθετημένη υποδομή και χρήση είναι άμεση για την Αττική και την ευρύτερη περιοχή [81]. Το Βιομηχανικό Πάρκο Σχιστού (ΚΥΑ Ανάπτυξης και ΠΕΧΩΔΕ αρ. 32757/1118/09.09.98 - ΦΕΚ 1011Β'/29.09.1998 - «Μετονομασία της

Βιομηχανικής Περιοχής Αττικής Β' Σχιστού σε Βιομηχανικό Πάρκο Σχιστού - ΒΙΠΑ Σχιστού») οριοθετήθηκε σε έκταση 310 στρεμμάτων το 1988, στην περιοχή που βρίσκεται επί της λεωφόρου Σχιστού του Νομού Αττικής (ΦΕΚ 100 ΚΑΙ 180/Β/88) προκειμένου να δέχεται δραστηριότητες μόνον μέσης και χαμηλής όχλησης και να χρησιμοποιηθεί για τη μετεγκατάσταση χυτηρίων και συναφών δραστηριοτήτων του ναυπηγοεπισκευαστικού κλάδου. Η δομημένη κάλυψή του ΒΙΠΑ ανέρχεται στο 50% του συνόλου, με ποσοστό 15% σε οδικό δίκτυο, και 35% χώρους πρασίνου, η δε μελέτη πολεοδόμησης του τμήματος της οριοθετημένης έκτασης εμβαδού 188 στρεμμάτων, υποβλήθηκε στις 29/6/98 στην Περιφέρεια Αττικής για έγκριση. Ακολούθησαν η έγκριση των περιβαλλοντικών όρων, η παραχώρηση εκτάσεων στην ΕΤΒΑ από το Υπουργείο Γεωργίας και την Εκκλησία της Ελλάδος και ολοκληρώθηκαν τα έργα υποδομής, διανοίχτηκαν δρόμοι, κατασκευάστηκαν δίκτυα ακαθάρτων και ομβρίων υδάτων, ολοκληρώθηκε η δεξαμενή ύδρευσης και εγκαταστάθηκαν τα δίκτυα διανομής φυσικού αερίου και τηλεπικοινωνιών. Το έργο υλοποιείται από την ΕΤΒΑ με χρηματοδότηση από τα ΠΕΠ Αττικής, Β' και Γ' ΚΠΣ, σε συνεργασία με το Υπουργείο Ανάπτυξης, της Περιφέρειας, της Δυτικής και του Βιοτεχνικού Επιμελητηρίου Αττική. Ήδη υπερκαλύφθηκαν οι 89 προβλεπόμενες θέσεις μετεγκατάστασης παραγωγικών μονάδων στο Βιομηχανικό Πάρκο εφ' όσον η συσταθείσα Επιτροπή Αξιολόγησης το έτος 2000, επέλεξε τους δικαιούχους των βιομηχανιών οικοπέδων βάσει του ισχύοντος θεσμικού πλαισίου, οι οποίοι δικαιούχοι ήδη ανέλαβαν την διαχείριση του Βιομηχανικού Πάρκου Σχιστού συστήνοντας τον προβλεπόμενο από τον Νόμο 2545/97 Φορέα Διαχείρισης με την εκλογή 9μελούς Διοικητικού Συμβουλίου. Το έργο προβλέπεται να ολοκληρωθεί μέχρι το 2006 (σταδιακή μετεγκατάσταση των οικοπεδούχων επιχειρήσεων [82]), θα απασχολήσει 500 εργαζόμενους, δημιουργώντας εκ παραλλήλου 250 νέες θέσεις εργασίας, το σύνολο δε των ιδιωτικών κεφαλαίων θα ξεπεράσει το ποσό των 100 εκατ. ευρώ επενδυτικά. Με την μετεγκατάσταση επιχειρήσεων στο Βιομηχανικό Πάρκο Σχιστού εξασφαλίζεται επιτέλους τόσο η εύρυθμη και απρόσκοπτη παραγωγική διαδικασία όσο και την καλύτερη εργασιακή ποιότητα, με δεδομένη την τόνωση της απασχόλησης και την προσέλκυση επενδύσεων, εφόσον οι ναυπηγοεπισκευαστικές επιχειρήσεις, οι συναφείς προς τον κλάδο

επιχειρήσεις και τα χυτήρια (ΚΥΑ ΥΠΑΝ και ΥΠΕΧΩΔΕ αριθμ. 32757/1118/09/09/98, ΦΕΚ 1011 Β/29/09/98), μετά από μία μακρά περίοδο διωγμού και ύφεσης, θα έχουν την δυνατότητα να λειτουργήσουν νόμιμα, απρόσκοπτα και επ' ωφελεία της οικονομίας γενικότερα. Το Βιομηχανικό Πάρκο Σχιστού θα αποτελέσει το πρώτο Ναυπηγοεπισκευαστικό Κέντρο της Μεσογείου και ήδη μελετάται η επέκτασή του με πρωτοβουλία ιδιωτικών επενδύσεων. Σημαντικό αναπτυξιακό σχέδιο που αφορά το ΒΙΠΑ Σχιστού είναι η πιθανότητα επέκτασης του Πάρκου σε παρακείμενες αποχαρακτηρισμένες δημόσιες εκτάσεις που θα μπορέσουν να υποδεχτούν περισσότερες βιομηχανικές επιχειρήσεις που μπορούν να φτάσουν ακόμα και τις 200.

6.12 ΕΛΑΙΩΝΑΣ

Η περιοχή του Ελαιώνα (περίπου 9.000 στρ.) γνωστή από την αρχαιότητα με τα ίδιο τοπωνύμιο , εμπίπτει στα διοικητικά όρια των δήμων Αθηναίων, Αιγάλεω, Περιστερίου, Ταύρου και Αγ. Ιωάννη Ρέντη και καταλαμβάνει κεντρική περιοχή του οικιστικού ιστού της Πρωτεύουσας (απέχει 3 χλμ. από την Ομόνοια). Συνδέει τις αναβαθμισμένες ανατολικές με τις υποβαθμισμένες δυτικές συνοικίες της Αθήνας, επηρεάζει σημαντικά την οικονομική της ζωή και συγχρόνως διαθέτει ελεύθερη γη που θα μπορούσε με κατάλληλες ρυθμίσεις να ανακουφίσει την πνιγμένη με μπετόν νεφόπληκτη Αθήνα. Η περιοχή τέμνεται από μεγάλους οδικούς άξονες με διαμπερή κυκλοφορία (Εθνική Οδός, Λ. Αθηνών, Ιερά Οδός, Πέτρου Ράλλη) και από τις γραμμές του ΟΣΕ, ενώ το τοπικό οδικό δίκτυο είναι ανεπαρκές έως ανύπαρκτο. Συμπίπτει με τον Ιερό Ελαιώνα των αρχαίων Αθηναίων που ήταν επιπλέον περιοχή αναψυχής και εξοχικών περιπάτων.

Η σημερινή Ιερά οδός που τον διασχίζει από ανατολικά προς δυτικά ακολουθεί με ελάχιστες αποκλίσεις την πορεία της αρχαίας, εκατέρωθεν της οποίας υπήρχαν τα νεκροταφεία της πόλεως των Αθηνών. Η έκταση των ελαιόδενδρων στη θέση των ΤΕΙ Αιγάλεω, εκεί που διασταυρώνεται η Π. Ράλλη με την Θηβών αποτελεί το μοναδικό εναπομείναν δείγμα του κάποτε φυσικού «ελαιοτοπίου» που συνδέεται με την ιστορική ονομασία της περιοχής. Τα Βυζαντινά και Νεώτερα μνημεία, σχεδόν εξαφανισμένα και αυτά

ανακαλύπτονται σποραδικά από τους μικρού μεγέθους ναούς, που βρίσκονται ως επί το πλείστον δυτικά του άξονα της Αγ. Άννης. Πρόκειται για την περιοχή της Πρωτεύουσας με τη μακροβιότερη βιομηχανική ιστορία, από τα ελαιοτριβεία και τα κεραμοποιεία (κοντά στην Ιερά Οδό) του 18^{ου} και 19^{ου} αιώνα, τα προπολεμικά σαπυνοποιεία και χαρτοποιεία, μέχρι τις πιο πρόσφατες «πιάτσες» των βυρσοδεψείων κατά μήκος της οδού Ορφέως. των δεκαετιών του '50 και του '60 και έως τα σύγχρονα συγκροτήματα πολυεπιχειρήσεων των κλάδων τροφίμων χημικών προϊόντων ηλεκτρικών συσκευών και πλαστικών.

Στο μεσοπόλεμο, τμήματα της περιοχής προμήθευαν με κηπευτικά την πόλη της Αθήνας. Υπολείμματα των παραπάνω εκτάσεων μαζί με τις κατοικίες των γαιοκτημόνων σώζονται ακόμα. Ο Ελαιώνας σήμερα με τις 2.000 περίπου βιομηχανικές-βιοτεχνικές μονάδες και τους 40.000 απασχολούμενους στον δευτερογενή τομέα δεν κατέχει απλά σημαντικό μερίδιο του βιομηχανικού παραγωγικού δυναμικού της Πρωτεύουσας αλλά και ολόκληρης της Χώρας. Οι δεσμοί που αναπτύχθηκαν μεταξύ της βιομηχανικής δραστηριότητας και του χώρου του Ελαιώνα είχαν ως αφετηρία πλεονεκτήματα, που αφορούσαν την θέση του αφ' ενός και τις φυσικές του ιδιότητες αφ' ετέρου: Θέση κομβική και προνομιακή αφού συνδυάζει γεινίαση με το πρώτο λιμάνι της Χώρας, την μεγαλύτερη καταναλωτική αγορά και τις περιοχές κατοικίας με διαθέσιμο εργατικό δυναμικό. Θέση επίσης κεντρική ως προς την πληθωρική οικοδομική δραστηριότητα στο Λεκανοπέδιο, κατά τις δεκαετίες του '60 και '70. Φυσικές ιδιότητες ιδανικές για τους πρωτοεμφανιζόμενους βιομηχανικούς κλάδους (κεραμοποιεία, βυρσοδεψεία, σαπυνοποιεία κ.λ.π.) λόγω των άφθονων τότε υπογείων υδάτων, της καταλληλότητας του χώματος για αργιοληψίες, του χαμηλού υψομέτρου και της ευνοϊκής τοπογραφίας (πεδινή θέση, ομαλό έδαφος). Πρόσθετο πλεονέκτημα συνιστά και η διάθεση μεγάλων εκτάσεων με χαμηλές τιμές γης για την κάλυψη των αναγκών εκστατικής ανάπτυξης των βιομηχανικών εγκαταστάσεων. Παρότι πολλά από τα παραπάνω πλεονεκτήματα περιορίστηκαν ή και εξαντλήθηκαν με την πάροδο του χρόνου και την βιομηχανική εκμετάλλευση (υπόγεια νερά, καταλληλότητα χώματος για

αργιοληψίες κ.λ.π.), ο Ελαιώνας εξακολουθεί ακόμα και σήμερα να διαθέτει χαρακτηριστικά που έλκουν την βιομηχανική δραστηριότητα όπως: γειτνίαση με το μεγαλύτερο καταναλωτικό κέντρο της Χώρας και το λιμάνι του Πειραιά, κυκλοφοριακή υποδομή στην περίμετρο του Ελαιώνα και κομβική κυκλοφοριακή θέση η οποία συνιστά και σήμερα σημαντικό πλεονέκτημα της περιοχής ιδιαίτερα για κλάδους με υψηλές δαπάνες για μεταφορικά, προσφερόμενες μεταφορικές υπηρεσίες, διάθεση εξειδικευμένου εργατικού δυναμικού, γειτνίαση με συνεργαζόμενες μονάδες κ.λ.π.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Από τη μελέτη των παραπάνω τεκμηρίων καταλήγουμε στα εξής συμπεράσματα:

- Απαιτείται ριζική αναδιάρθρωση του θεσμικού πλαισίου με σαφή προσανατολισμό την κάλυψη των αναγκών των μικρομεσαίων επιχειρήσεων.
- Νέα αντίληψη του τραπεζικού συστήματος για την χορήγηση πιστώσεων σε ότι αφορά την μεθοδολογία και την διαδικασία εφαρμογής των τυπικών προσόντων.
- Κατάργηση των καταχρηστικών όρων εξασφάλισης των Πιστωτικών Ιδρυμάτων.
- Άμεσες και αποτελεσματικές διαδικασίες χορήγησης πιστώσεων με εφαρμογή σύγχρονων μορφών ελέγχου για την απόδοση των χρηματοδοτήσεων.
- Εκπόνηση νέων μορφών χρηματοδότησης των μικρομεσαίων επιχειρήσεων. Οι νέες μορφές χρηματοδότησης να είναι σύμφωνες με: τις απαιτήσεις της αγοράς, την ορθολογική και αποτελεσματική λειτουργία των επιχειρήσεων.

Ανώτατα στελέχη επαγγελματικών φορέων των επιχειρήσεων προτείνουν λύσεις διαφορετικές από αυτές που μέχρι σήμερα ισχύουν.

➤ Για το χρηματοπιστωτικό σύστημα, προτείνεται η ριζική αναδιάρθρωση του συστήματος για τις χρηματοδοτήσεις των μικρομεσαίων επιχειρήσεων.

- Μια βασική τους πρόταση είναι η δημιουργία ενός φορέα ο οποίος θα ενεργεί για λογαριασμό των μικρομεσαίων επιχειρήσεων στο πιστωτικό σύστημα.
 - Μια άλλη πρόταση, που είναι παλιά αλλά μέχρι σήμερα δεν έχει υλοποιηθεί, είναι η δημιουργία μίας Τράπεζας των Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων .
 - Η νομοθετική θέσπιση ενός χρηματοδοτικού μέσου που να απαιτεί μικρές εξασφαλίσεις, να είναι ευέλικτο και αποτελεσματικό.
 - Την ύπαρξη προγραμμάτων για την χρηματοδότηση των επιχειρήσεων προκειμένου να οργανώσουν τις χρηματοοικονομικές τους υπηρεσίες σύμφωνα με τις απαιτήσεις της επιχείρησης σε επιστημονικά πρότυπα.
- Για τη μορφή και τη δραστηριότητα των μικρομεσαίων επιχειρήσεων προτείνεται να αλλάξει σε αρκετά μεγάλο βαθμό :
- Να απαγκιστρωθούν από τα κακά πλαίσια επιχειρηματικής λειτουργίας.
 - Να προσλάβουν στελέχη με άριστες γνώσεις που θα αναλάβουν την διοίκηση της επιχείρησης με ουσιαστική απασχόληση, αρμοδιότητα και ευθύνη.
 - Να αποκτήσουν άμεση πρόσβαση στον τομέα της πληροφόρησης για κάθε επιχειρηματικό θέμα που τις απασχολεί.
- Για την συμμετοχή των μικρομεσαίων επιχειρήσεων στην Οικονομική Ανάπτυξη της Εθνικής Οικονομίας πρέπει:
- Να αναβαπτισθούν οι θεσμοί των Εμπορικών και Βιομηχανικών Επιμελητηρίων , έτσι ώστε να γίνουν ισότιμοι συνομιλητές με το Κράτος, την Τοπική Αυτοδιοίκηση.
 - Να δημιουργηθεί από τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις το Ίδρυμα Μελετών Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων το οποίο θα ερευνά και θα επεξεργάζεται κάθε θέμα για την οικονομική ανάπτυξη . Να αποτελέσει τον επιστημονικό σύμβουλο των μικρομεσαίων επιχειρήσεων.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Acs, Zoltan J. and David B. Audretsch (eds.), 1993, Small Firms and Entrepreneurship: An East-West Perspective, Cambridge: Cambridge University Press.
2. Bruno Dallago(2000), The Organisational and Productive Impact of the Economic System. The Case of SMEs, Small Business Economics 15: 303–319
3. <http://www.antagonistikotita.gr>
4. <http://www.europa.com>
5. Marco van Gelderen(2000), Strategies, Uncertainty and Performance of Small Business Startups Free University Faculty of Economics
6. Panagiotis Liargovas(2005), The White Paper on Growth, Competitiveness and Employment and Greek Small and Medium Sized Enterprises Small Business Economics 11: 201–214,
7. Porter M(1985), Competitive Advantage, N.Y, Free Press
8. Αποστολόπουλος Ιωάννης. Ειδικά Θέματα Χρηματοοικονομικής Διοίκησης. Εκδόσεις Α. Σταμούλης 1997.
9. Καινούργιος Φ. Δ(2003), Επιχειρηματικότητα ΜΜΕ και οικονομική ανάπτυξη, ΧΡΗΜΑ σελ 45-47
10. Κλεάνθη Θωμαΐδη(2000). Πολιτική Κινήτρων υπέρ ΜΜΕ, Σταμούλης
11. Κοινοτική Πρωτοβουλία ΚΟΝΒΕΡ ΙΙ. Οδηγός Προγράμματος. 1^{ος} Κύκλος Προκήρυξης Απρίλιος 1998. Ελληνική Δημοκρατία. Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας.
12. Κυριαζόπουλος Π(1988), Σύγχρονες μορφές Διοίκησης Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων, Σύγχρονη Εκδοτική
13. Κυριαζόπουλος Π.Γ-Τερζίδης Κ.Π[(2000), Διοίκηση ΜΜΕ, Σύγχρονη Εκδοτική
14. Λιαρμακοπούλου Ι(2000), Κριτική της μεγιστοποίησης του κέρδους σα στόχου επιχειρηματικής συμπεριφοράς, Αθήνα σελ 45-68
15. Νόμος 2601/97. Εφημερίδα της Κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας. Τεύχος Πρώτο. Αριθμός φύλλου 81. 15 Απριλίου 1998- Αναθεώρηση 2006

- 16.Οδηγός Δυτικής Αττικής, 2006, Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Δυτικής Αττικής
- 17.Οικονομικά Ενεργού πληθυσμού
- 18.Παπαδάκης(2002), Στρατηγική των επιχειρήσεων, Μπένος σελ 1-100
- 19.Πειρουνάκης Νικόλαος. Χρηματοοικονομική διαχείριση. Εκδόσεις ANUBIS 1993
- 20.Περιφερειακά Στρατηγικά Προγράμματα(2006), Περιφέρεια Αττικής
- 21.Προγράμματα Ενίσχυσης Μικρών και Μεσαίων Επιχειρήσεων για μια ισχυρή Ελληνική Οικονομία.
- 22.Συρεβέτας Διονύσης. Χρηματοοικονομική Διοίκηση των Επιχειρήσεων. Εκδόσεις Α. Σταμούλης 1995.
- 23.Υπουργείο Ανάπτυξης. Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Βιομηχανίας, Υπουργείο Ανάπτυξης. Κοινοτική Πρωτοβουλία URBAN. Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας